Rruga e Arbërit

www.rrugaearberit.com GAZETË E PAVARUR. NR. 9 (113). SHTATOR 2015. ÇMIMI: 50 LEKË. 20 DENARË. 1.5 EURO.

Market KEN
Laprakë, Tiranë
Tel: +355 4 22 50 480
Cel. 068 20 36 394

OPINION

Bulqiza, problemi që nuk ka gjetur zgjidhje

NGA **MARTIN CUKALLA** - FAQE 5

PORTRET

Xhavit Feta, një fermer i suksesshëm

NGA **OSMAN XHILI** - FAQE 7

FOLKLOR

Karakteristikat e këngës qytetare dibrane

NGA **PËRPARIM TOMÇINI** - FAQE 15

FUTBOLL

Korabi nis rrugën drejt superligës

NGA **DEFRIM METHASANI** - FAQE 22

Vihet në dyshim financimi kinez për Rrugën e Arbrit

A është tërhequr "Exim Bank"?

Të deleguar të firmave kineze në Shqipëri deklarojnë tërheqjen e "Exim Bank". Por "China State Construction" vazhdon negociimin. Për ofertën finale që duhej të vinte në shtator nuk ka akoma informacion. Deputetët Përparim Spahiu dhe Ulsi Manja: Gjithçka po ecën sipas parashikimeve. Marrëveshja firmoset në dhjetor, punimet nisin në janar.

- **GERI SELENICA: "Dua të sqaroj që në fillim, që nuk kam thënë që është tërhequr "China State Construction", kompania që ka marrë përsipër ndërtimin e rrugës, por kam thënë që është tërhequr "Exim Bank", e cila kishte marrë përsipër ta financonte projektin".**
- **EDMOND HAXHINASTO: "Jemi në një komunikim të vazhdueshëm me kompaninë kineze, e cila ka marrë tashmë zyrtarisht kontributin tonë me informacion dhe studime për segmentin që do të ndërtojë. Është duke përgatitur ofertën përfundimtare, e cila do të negociohet për 60 ditë, ashtu siç e kërkon ligji. Normalisht, brenda muajit shtator, ajo duhet të vijë dhe pastaj janë edhe 60 ditë të tjera negociimi".**
- **SHEREFEDIN SHEHU: "Unë nuk kam informacion direkt, por përfshirja e "Exim Bank" është e kushtëzuar me koncesione të tjera: Skavica ose Porti i Shëngjinit. Prandaj, në mos ka hequr dorë, nuk do të ketë ndonjë zhvillim pozitiv të shpejtë, sepse kjo histori ka filluar që në kohën e PD-së".**
- **PËRPARIM SPAHIU: "Ajo që di është një marrëdhënie intensive mes palëve për të konkluduar në marrëveshjen përfundimtare të çështjes. Është ngritur grupi punës që në korrik dhe çdo gjë është në linjë me parashikimet. Ka kontakte të vazhdueshme me kompaninë përmes Ambasadës së Kinës në Shqipëri. Shpresojmë që çdo gjë të mbyllet shpejt dhe punimet të fillojnë në janar, sipas parashikimeve."**
- **ULSI MANJA: "Nuk kam dijeni për tërheqjen e "Exim Bank", por para pak ditësh me rrugë zyrtare, si deputet, u jam drejtuar zyrtarisht me shkresë nga Kuvendi për të marrë informacion nga tre ministrat që ngarkon ligji për të negociuar për kontratën, për të ditur se çfarë po bëhet dhe deri ku ka ecur problemi. Jam në pritje të një informacioni zyrtar, të cilin sigurisht do ta vë në dispozicion, sapo ta kem".**

FAQE 2-3

KNAUF Bashkëpunon me komunitetin
www.knauf.al

cyan magenta yelloë black 1

Të deleguar të firmave kineze në Shqipëri deklarojnë tërheqjen e "Exim Bank". Por "China State Construction" vazhdon negociimin. Për ofertën finale që duhej të vinte në shtator nuk ka akoma informacion. Deputetët Përparim Spahiu dhe Ulsi Manja: Gjithçka po ecën sipas parashikimeve. Punimet nisin në janar.

Posta e Rruga e Arbërit

Gazetë e pavarur.
Nr. 9 (113). 1 - 30 Shtator 2015

Redaksia e gazetës falënderon lexuesit dhe bashkëpunëtoret e saj për mesazhet dhe shkrimet e sjella për botim.
Kujtojmë bashkëpunëtorët, të cilët duan që shkrimet e tyre të botohen patjetër në numrin e radhës, të konfirmojnë më parë sjelljen e materialit në numrat e telefonit të redaksisë ose emailin e gazetës.
Shkrimet refuzohen për botim vetëm në rast se merrni përgjigje me email. Për çdo rast tjetër shkrimet priten për botim në numrat e radhës.
Shkrimet në redaksi për numrin e radhës priten deri më **datë 20** të muajit, përveç rasteve të bashkëpunëtorëve të rregullt.
Gjithashtu, ju **kujtojmë bashkëpunëtorëve se shkrimet deri në dy faqe daktilografike kanë përparësi botimi.**
GJITHASHTU, KUJTOJMË SE ÇDO SHKRIM I BOTUAR NË NJË MEDIA TJETËR APO RRJETE SOCIALE NUK KA PËRPARËSI BOTIMI.
JU LUTEMI, SHKRIMET QË VIJNË PËRMES EMAIL-it, TË KENË PATJETËR ZANOREN "ë".
Ju falënderojmë që jeni pjesë e gazetës!

BOTUES:
Musa Riçku
Bujar Karoshi
Shaqir Skarra

Korrespondentë të përhershëm:
Sashenka NDREKA
Hysen LIKDISHA
Abdurahim ASHIKU

Kontribuan për këtë numër:
Osman Xhili
Martin CUKALLA
Përparim TOMÇINI
Edmond Hasani
Dionis XHAFA
Sulejman BOROVA
Defrim METHASANI
Shaban SINANI
Selman MËZIU
Hamdi HYSUKA
Ilmi DERVISHI
Mevlud BUCI
Qemal SKENDO
Naim BERISHA
Sefulla KATA
Metush SKEJA

Fotoreporter: Fehmi Lleshi

Arkivi i gazetës është ME pagesë në faqen e internetit **www.rrugaearberit.com.**
Falënderojmë z. **AGIM DEVA** për kontributin e vazhdueshëm për mirëmbajtjen e faqes së gazetës në internet dhe arkivin online.
Pajtimet në gazetë mund t'i bëni në çdo kohë duke komunikuar në adresat e redaksisë.
Bëj pajtimin tënd me **PayPal** përmes emailit <rrugaearberit@gmail.com>
Një pajtim vjetor kushton: Në Shqipëri: 600 lekë. Në Europë: 10 Euro. Në SHBA dhe vende të tjera: 15 USD. Pajtimi në Europë dhe SHBA është vetëm në versionin PDF.
Për kontribute për gazetën mund të kontaktoni redaksinë ose mund t'i bëni ato përmes numrit të llogarisë më poshtë:
Raiffeisen Bank
Rruga e Arberit
Nr. llog. në lekë: 4700036640
IBAN: AL902021121900000004700036640

Adresa e gazetës:
Rr. "Zenel Baboçi",
Pall. "Ferar", Tiranë
Tel. +355 4 22 33 283
+355 69 20 68 603
E-mail: rrugaearberit@gmail.com

Opinionet dhe komentet e botuara nuk shprehin domosdoshmërisht qëndrimin e redaksisë

Çdo shkrim apo foto e botuar i nënshtrohet ligjit për respektimin e të drejtave të autorit. Ndalohet riprodhimi, fotokopjimi, shpërndarja apo ribotimi pa lejen e autorit të shkrimit apo redaksisë.

Vihet në dyshim financimi kinez për Rrugën e Arbrit

A është tërhequr "Exim Bank"?

Nga **BUJAR KAROSHI**

"Exim Bank është tërhequr nga financimi për Rrugën e Arbrit". Kështu tha më 22 shtator në emisionin "Një natë me Xhaxhiun" në "News 24", Geri Selenica, Drejtor Ekzekutiv i Qendrës për Studime Strategjike.

"Para dy javësh, theksoi Selenica, unë i kam bërë të ditur qeverisë shqiptare që Exim Bank, e cila mori përsipër financimin e rrugës, e refuzoi".

Kjo deklaratë e Selenicës nuk konfirmohet nga burime pranë qeverisë apo pranë saj. Në fillim të muajit shtator, ministri i Transportit dhe Infrastrukturës, Edmond Haxhinasto, gjatë një interviste në emisionin "Tonight", pyetjes së gazetares Ilva Tare se "çfarë pritet për të filluar Rrugën e Arbrit?", ai tha se "jemi në një komunikim të vazhdueshëm më kompaninë kineze, e cila ka marrë tashme zyrtarisht kontributin tonë me informacion dhe studime për segmentin që do të ndërtojë. Është duke përgatitur ofertën përfundimtare e cila do të negociohet për 60 ditë, ashtu siç e kërkon ligji". Pyetjes se kur vjen oferta dhe a ka një afat për të, Haxhinasto theksoi se "Ne jemi në pritje. Normalisht brenda muajit shtatorit ajo duhet të vijë dhe pastaj janë edhe 60 ditë të tjera negociimi.

Tare e pyeti ministrin nëse mund të kishte një tërheqje të kompanisë kineze, por ai e kundërshtoi me argumentin se lidhur me afatet e ofertës nuk preferonte të ishte kategorik në data dhe të jepte konkluzione.

Një ditë më pas, Sekretari i Përgjithshëm i ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës, Eduart Seitaj, në një prononcim për ATSH-në, tha se "Kompania kineze "China State Construction" do të paraqesë brenda muajit shtator ofertën përfundimtare për ndërtimin e 26.94 kilometrave në Rrugën e Arbrit". Ai theksoi se "qeveria shqiptare është në komunikim të vazhdueshëm me kompaninë e paraseleksionuar. Sipas tij, kompania kineze ka sjellë një gjurmë të propozuar të rrugës, e cila është miratuar nga ana jonë".

"Po presim propozimin final përsa i përket anës teknike të çështjes, domethënë gjurma finale, punimet që do të kryhen, preventinimi i këtyre punimeve dhe kostimi dhe propozimi për nivelin e pagesës për përdorimin e rrugës dhe për pjesëmarrjen e shtetit për garancitë apo pagesat që do ti bëjë shteti koncensionarit", theksoi Seitaj për Agjensinë Telegrafike Shqiptare..

Mes këtyre lajmeve kontradiktore, ne kontaktuam me zotin Geri Selenica, i cili e rikonfirmoi atë që kishte thënë në emisioni e televizionit Neës 24.

"Dua të sqaroj që në fillim, tha Selenica, që unë nuk kam thënë që është tërhequr " China State Construction", kompania që ka marrë përsipër ndërtimin e rrugës, por kam thënë që është tërhequr Exim Bank, e cila kishte marrë përsipër ta financonte projektin".

"Rruga e Arbrit nuk është një investim për të thithur investime kineze, tha ai. Që kjo rrugë të jetë e justifikueshme për investimin e Exim Bank, duhet që aty të kalojnë mbi 15 mijë makina në ditë me një pagesë prej 5 Eurosh për makinë për 12 vite rrjesht, kështu që ky investim nuk është i pranueshëm për palën kineze".

Selenica, i cili njëkohësisht është edhe përfaqësues i disa firmave të mëdha kineze në fushën e infrastrukturës dhe energjisë, tha se qeveria shqiptare ka gabuar me përllogaritjet e rrugës duhet të kërkojë investime nga Kina. "Ajo është një rrugë e rëndësishme, tha Selenica, dhe duhet ndërtuar sa më parë, por për të fare mirë mund të gjenden burime nga buxheti i shtetit dhe nuk është e nevojshme të merren investime nga Kina".

Gjatë një prononcimi për gazetën "Rruga e Arbërit", Selenica theksoi se gjatë procesit të negocimit me bankën kineze janë bërë gabime të mëdha. Së pari, theksoi ai, është gabim përgatitja e një ligji të posaçëm që ia jep ndërtimin e rrugës një firme të vetme kineze, kur fare mirë mund të bëhej një tender dhe kostoja e rrugës do të ishte shumë më e ulët. Ai theksoi se nga burimet e tij, Bechtel Enka mund ta bënte këtë rrugë me shumë më pak financim. Por pyetjes që a lejohet që financimet e Exim Bank t'i përfitonte një firmë tjetër europiane, por saktësoi se në tender mund të merrnin pjesë firma të tjera kineze, dhe për këtë ai përmendi raste të ndryshme në Serbi dhe Mal të Zi, kur në tenderat e financuar nga bankat kineze marrin pjesë disa firma kineze.

Selenica vuri në dyshim edhe ajo çka është thënë deri më tani në lidhje me negocimin për këtë çështje. Së pari ai thotë se IRR, ose ndryshe ajo që quhet Koeficienti i Rikthimit të Investimit, me ligj u është e ndaluar bankave kineze ta japin me më pak se 13.5% për një periudhe 8 vjeçare, ndërsa për rastin e rrugës së Arbrit është folur që IRR do të jetë 5%, por ndërkohë është janë rritur vitet nga 8 në 12.

Gjatë një intervistë në gazetën "Rruga e Arbërit" në prill të këtij Viti, Koço Kokëdhima, deputet i Partisë Socialiste, për të cilin thuhet se është i angazhuar në negocimin me kompaninë kineze "China State Construction, theksoi se "interesi i kredisë do të jetë 3 për qind dhe IRR 5 për qind, pra 8 për qind, që e sjell këtë propozim të palës kineze dhe ato garancitë që ne si shtet dhe qeveri duhet të japim për këtë investim, në nivele shumë të arsyeshme dhe shumë konkurruese, në kushtet e sotme të ekonomisë botërore". Sipas Kokëdhimës, propozimi i mëparshëm i kompanisë kineze, mbi të cilat kishte filluar negocimin qeveria e z. Berisha, e kishte interesin e huasë 8.5 + 1 për qind, dhe IRR 14.5 për qind. Të dyja së bashku 24 për qind.

Por ndërkohë, qeveria akoma nuk ka dhënë një deklaratë rreth kësaj çështje.

Faruk Kaba, drejtuesi i Infratransprojekt, i cili ka hartuar projektin në një pjesë të konsiderueshme të rrugës së Arbrit, tha për

- **GERI SELENICA: "Dua të sqaroj që në fillim, që nuk kam thënë që është tërhequr "China State Construction", kompania që ka marrë përsipër ndërtimin e rrugës, por kam thënë që është tërhequr "Exim Bank", e cila kishte marrë përsipër ta financonte projektin".**

- **EDMOND HAXHINASTO: "Jemi në një komunikim të vazhdueshëm me kompaninë kineze, e cila ka marrë tashmë zyrtarisht kontributin tonë me informacion dhe studime për segmentin që do të ndërtojë. Është duke përgatitur ofertën përfundimtare, e cila do të negociohet për 60 ditë, ashtu siç e kërkon ligji. Normalisht, brenda muajit shtator, ajo duhet të vijë dhe pastaj janë edhe 60 ditë të tjera negociimi".**

- **SHEREFEDIN SHEHU: "Unë nuk kam informacion direkt, por përfshirja e "Exim Bank" është e kushtëzuar me koncesione të tjera: Skavica ose Porti i Shëngjinit. Prandaj, në mos ka hequr dorë, nuk do të ketë ndonjë zhvillim pozitiv të shpejtë, sepse kjo histori ka filluar që në kohën e PD-së".**

- **PËRPARIM SPAHIU: "Ajo që di është një marrëdhënie intensive mes palëve për të konkluduar në marrëveshjen përfundimtare të çështjes. Është ngritur grupi punës që në korrik dhe çdo gjë është në linjë me parashikimet. Ka kontakte të vazhdueshme me kompaninë përmes Ambasadës së Kinës në Shqipëri. Shpresojmë që çdo gjë të mbyllet shpejt dhe punimet të fillojnë në janar, sipas parashikimeve."**

- **ULSI MANJA: "Nuk kam dijeni për tërheqjen e "Exim Bank", por para pak ditësh me rrugë zyrtare, si deputet, u jam drejtuar zyrtarisht me shkresë nga Kuvendi për të marrë informacion nga tre ministrat që ngarkon ligji për të negociuar për kontratën, për të ditur se çfarë po bëhet dhe deri ku ka ecur problemi. Jam në pritje të një informacioni zyrtar, të cilin sigurisht do ta vë në dispozicion, sapo ta kem".**

Faruk Kaba: Nuk e di që "Exim Bank" ka hequr dorë nga financimi. Kompania kineze mund të gjejë edhe financues të tjerë. Informacioni i fundit që kam patur ka qenë ai, sipas së cilës, kontrata me kinezët do të firmosej në dhjetor dhe punimet do të fillonin në janar.

Një segment në ndërtim i Rrugës së Arbrit.

gazetën përmes emailit se "nuk e di që Exim Bank ka hequr dorë nga financimi. Sigurisht, kompania kineze mund të gjejë edhe financues të tjerë, por edhe për këtë nuk kam informacion. Informacioni i fundit që kam patur ka qenë ai, sipas së cilës, kontrata me kinezët do të firmosej në dhjetor dhe punimet do të fillonin në janar".

Ne iu drejtuam përmes emailit për këtë çështje edhe tre deputetëve të Dibrës, Ulsi Manja, Përparim Spahiu dhe Sherefedin Shehu. Të tre deputetët nuk kanë informacion për tërheqjen e Exim Bank.

"Unë nuk kam informacion direkt, por përfshirja e Exim Bank është e kushtëzuar me koncesione të tjera: Skavica ose Porti i Shëngjinit. Prandaj, në mos ka hequr dorë nuk do të ketë ndonjë zhvillim pozitiv teë shpejtë, sepse kjo histori ka filluar që në kohën e PD-së", shkruan në përgjigjen e emailit deputeti i PD, Sherefedin Shehu.

Ndërsa deputeti i LSI, Përparim Spahiu shkruan se "Ajo që di është një marrëdhënie intensive mes palëve për të konkluduar në marrëveshjen përfundimtare të çështjes. Është ngritur grupi punës që në Korrik dhe çdo gjë është në linjë me parashikimet! Ka kontakte të vazhdueshme me kompaninë përmes ambasadës së Kinës në Shqipëri. Shpresojmë që çdo gjë të mbyllet shpejt dhe punimet të fillojnë në Janar, sipas parashikimeve!".

"Nuk kam dijeni për sa më shkruani, thotë deputeti i PS së Dibrës, Ulsi Manja, por para pak ditësh me rrugë zyrtare, si deputet, u jam drejtuar zyrtarisht me shkresë nga Kuvendi për të marrë informacion nga tre Ministrat që ngarkon ligji për të negociuar për kontratën, për të ditur se çfarë po bëhet dhe deri ku ka ecur problemi. Jam në pritje të një informacioni zyrtar, të cilin sigurisht do ta vë në dispozicion sapo ta kem", thotë ai.

Duket se rreth kësaj çështje do të vazhdojë misteri, së paku edhe këto muaj të 2015-ës. Ndërkohë, e gjendur përballë mungesës së financimeve të huaja në infrastrukturë, qeveria duket se po i drejtohet burimeve të brendshme.

Ishte ministri Haxhinasto, i cili gjatë fjalës së tij në Kongresin e Dytë Ndërkombëtar të Rrugëve që u mbaj në Tiranë më 24-25 shtator 2015, ka theksuar rëndësinë e pjesëmarrjes së firmave shqiptare në ndërtimin e rrugëve në Shqipëri. Ai theksoi se është një sfidë "angazhimi i biznesit, për të pasur një partneritet mes sektorit privat dhe atij publik, për të realizuar vepra të rëndësishme në infrastrukturë. Investimi ka shumë mundësi të kthehet në veprat e infrastrukturës, se sa mbajtja e parave nëpër banka", tha ministri Haxhinasto, duke u shprehur i gatshëm dhe i hapur ndaj biznesit që kërkon të përfshihet në infrastrukturë.

Por lidhur me financimin e Rrugës së Arbërit zyrtarisht akoma nuk ka një përgjigje përfundimtare. Sipas ligjit të miratuar më 16 Prill nga Kuvendi i Shqipërisë, tani është koha që kompania kineze "China State Construction" duhet të dorëzojë ofertën përfundimtare.

Sipas ligjit "procedura e negocimit për lidhjen e kontratës ndiqet nga Komisioni i Negocimit të Kontratës, kryesuar nga Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës, dhe me anëtarë, përfaqësues të Ministrisë së Financave, Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë, Turizmit dhe Sipërmarrjes, Ministrisë së Drejtësisë dhe Avokaturës së Shtetit". (Neni 2)

"Projektkontrata, e shoqëruar me relacionin përmbyllës të negociatave, brenda një afati prej 60 ditësh nga nisja e negociatave, i dërgohet për nënshkrim Ministrit të Transportit dhe Infrastrukturës, Ministrit të Financave dhe Ministrit të Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë, Turizmit dhe Sipërmarrjes" (Neni 2).

"Nënshkrimi i kontratës, thuhet në nenin 3 të ligjit, bëhet nga Ministri i Transportit dhe Infrastrukturës, Ministri i Financave dhe Ministri i Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë, Turizmit dhe Sipërmarrjes pas dorëzimit të projektkontratës dhe relacionit përmbyllës të negociatave nga komisioni negociues. Ministri i Transportit dhe Infrastrukturës, Ministri i Financave dhe Ministri i Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë, Turizmit dhe Sipërmarrjes mund t'i kërkojnë komisionit negociues rishikimin e projektkontratës" Ndërkohë, "Komisioni i Negocimit të Kontratës duhet të rinegociojë dhe t'u paraqesë për nënshkrim ministrave projektkontratën, shoqëruar me relacionin përmbyllës të negociatave brenda afatit kohor prej 30 ditësh, duke filluar nga data e kthimit".

Pas miratimit të kontratës nga tre ministrat, Komisioni i Negocimit të Kontratës harton projektligjin e miratimit të saj dhe ia dërgon për miratim Këshillit të Ministrave brenda një afati 10 ditor. Më pas, Kontrata do të miratohet në Kuvendin e Shqipërisë.

Sidoqoftë, ditët në vazhdim do të vendoset përfundimisht se si do të ecet me këtë proces. Mes akuzave për korrupsion, lajmeve mbi tërheqjen e bankës nga financimi apo nëse do të vazhdohen negociatat me kompaninë kineze apo do të gjenden burime financiare nga biznesi privat apo buxheti i shtetit janë shumë pak interesante për banorët e qarkut të Dibrës. E rëndësishme për ta është që puna në terren të vazhdojë. Për çështjet e tjera shteti ka institucione që mbajnë përgjegjësi.

REAGIM I SHOQËRISË CIVILE:

Po monitorojmë procesin

Gëzim Alpion, profesor në Universitetin e Birmingemit, i cili më shumë se dy vite më parë inicioi peticionin online për rrugën e Arbrit, shpërndau për nënshkruesit e peticionit një mesazh publik, në të cilën thekson se janë duke e vëzhguar hapat e qeverisë shqiptare, lidhur me procesin e nënshkrimit të marrëveshjes me Kompaninë kineze China State Construction.

"Nuk ju kemi shkruar për një kohë relativisht të gjatë pasi menduam t'i japim mundësinë qeverisë Rama të punoj pa 'shqetësime' për të siguruar fondet për Rrugën e Arbërit", shkruan ai në postimin në faqen Change.org.

"Ne vazhdojmë ta monitorojmë situatën dhe, në mungesë të transparencës që e ka karakterizuar që në fillim këtë qeveri në lidhje me atë çka ajo e quan 'vepër strategjike', do t'ju njoftojmë në kohën e duhur se çfarë po bën, ç'bën apo bën sikur bën ky kryeministër për premtimin e bujshëm që u dha dibranëve para zgjedhjeve të qershorit 2013".

Alpion njofton se për të njëjtën çështje ai është takuar edhe me Ali Ahmetin, kryetarin e Bashkimit Demokratik për Integrim në Tetovë më 11 shtator.

Alpion ishte në Shkup në një simpozium shkencor kushtuar Nënë Terezës, dhe me këtë rast, ai u takua edhe me Ahmetin.

"Ne e kemi shtrirë lobimin tonë për ndërtimin e rrugës edhe në Maqedoni, shkruan Alpion. Pas tryezës së rrumbullakët me intelektualët në Dibër të Madhe në prill, para pak ditësh patëm takime me disa politikanë në Shkup. Në këtë kuadër, më 11 shtator u zhvillua një takim konstruktiv në Tetovë me z. Ali Ahmeti, Kryetari i Bashkimit Demokratik për Integrim, me të cilin, ndër të tjera, u diskutua situata e arsimit të lartë në Maqedoni, çështja e ndërtimit të Rrugës së Arbërit në territorin e Maqedonisë, shqetësimi për të ardhmen e Lumit Radika, si dhe mundësitë për investime në Dibër të Madhe".

Gjatë një prononcimi për gazetën, ai theksoi se disponon informacione në lidhje me negociatat që po bëhen me kompaninë kineze dhe shpreson që gjithçka të ecë mbarë për Rrugën. Në rast të dështimit të qeverisë për gjetjen e burimeve financiare, ai theksoi se do të ndjekin hapa të mëtejshëm, së bashku me nënshkruesit e peticionit, për ta detyruar qeverinë që këtë çështje ta zgjidhë ashtu siç e ka premtuar: në 2017 shqiptarët do ta kenë të përfunduar rrugën.

Kërkohen korrespondentë në Peshkopi dhe Dibër të Madhe

Gazeta "Rruga e Arbërit" kërkon korrespondentë zyrtarë për **PESHKOPINË** dhe **DIBRËN E MADHE**.
Të interesuarit duhet të kenë pasion gazetarinë. Përbën avantazh përvoja në shtypin e shkruar ose në qoftë se kanë mbaruar studimet për gazetari dhe letërsi. Të jenë të angazhuar për punën në grup dhe të jenë të pavarur politikisht gjatë kohës që bashkëpunojnë me gazetën.
Të interesuarit të shkruajnë email në adresën
<rrugaearberit@gmail.com> ose të telefonojnë në numrin **069 20 68 603.**

Redaksia

Rruga e Arbërit nr. 113

Edhe në qytetin e vogël të Bulqizës, gjatë muajit shtator kanë vijuar kontrollet e tatimorëve në kuadër të aksionit të qeverisë anti-informalitetit.

Bulqizë, *aksioni ndaj informalitetit*

Nga **HYSEN LIKDISHA**

15 shtator, protesta e tregtarëve të vegjël para bashkisë: Duam të trajtohemi si ambulantë

Aktualisht në Bulqizë veprojnë biznese të vogla, të cilat praktikisht veprojnë e gjinden në kufijtë e mbijetesës dhe për ata taksat e papaguara ndaj shtetit, janë në fakt i vetmi fitim që ata nxjerrin nga biznesi me të cilin mbajnë familjet me bukë.

PROTESTOJNË AMBULANTËT, KUNDËRSHTOJNË PAJISJEN ME KASA FISKALE

Si kudo edhe në qytetin e vogël të Bulqizës, gjatë muajit shtator kanë vijuar kontrollet e tatimorëve në kuadër të aksionit të qeverisë anti-informalitetit. Vala e parë e goditjes nga grupet e kontrollit, ka nisur me tregtarët e vegjël të këtij qyteti që shesin edhe në rrugë. Në këtë kuadër kur në Bulqizë, i gjithë tregu industrial dominohet nga bizneset e vogla tejet të dobëta financiarisht, që deri më tani kanë funksionuar nëpërmjet pagesës së një takse fikse vjetore në bashki, por të pa formalizuar në QKR, duket se ka bërë që këta biznese të jenë në fokus të punës të grupeve të kontrollit antiinformalitet. Natyrisht që një situatë e tillë e ushtrimit të aktivitetit të tyre, ka çuar në përplasje dhe kundërshti mes këtyre tregtarëve të vegjël dhe grupit të kontrollorëve të tatim-taksave. Si pasojë e këtyre përplasjeve, dhjetëra prej këtyre bizneseve të vogla, të frikësuar nga gjobvënia, janë detyruar të ulin qepenat e dyqaneve. Të ndodhur në vështirësi ekonomiko-financiare, tregtarët e vegjël që me shitjen me arka në rrugë apo baraka të vogla të improvizuara nga vetë ata, mbanin familjet me bukë, janë grupuar dhe kanë kundërshtuar me forcë aksionin e qeverisë.

PRETENDIMET E TREGTARËVE TË VEGJËL.

Tregtarët e vegjël pretendojnë se nuk janë ata evazorët fiskalë, pasi biznesi i tyre i përcëlluar nga dielli, vlen vetëm sa për të siguruar bukën e gojës për fëmijët. Kështu ata nuk bien dakord për kërkesën e pajisjes së konsumatorëve me kupon tatimor, pasi sipas tyre, jo vetëm nuk kanë mundësi financiare për ta blerë kasën fiskale, por as nuk kanë ku ta vendosin, pasi ata në mungesë ambientesh, veprojnë në rrugë në kushtet e ambulantit ose në ambiente tip barakash të improvizuara prej vetë atyre pa asnjë lloj kushti e standardi. Ndërkohë një tjetër pretendim i tyre mbetet edhe ai i mungesës së tregut, ku bashkia mund dhe duhet tu ofrojë atyre kushte normale pune, për të mundësuar kështu formalizimin e këtyre bizneseve. Madje ata pohojnë se mungesa e një tregu të tillë, ka bërë që ata të paguajnë dy herë tatime; një konform ligjit në bashki dhe një pronarit të tokës për qera toke, gjë që nuk ndodh askund tjetër. Ata pretendojnë se kjo është një padrejtësi që i bëhet kësaj kategorie tregtarësh, duke pasur parasysh kushtet në të cilat ata tregtojnë mallrat e tyre, si dhe taksat e papërballueshme për t'u paguar. Të gjitha këto pretendime, tregtarët i kanë shpalosur në një protestë të zhvilluar para Bashkisë Bulqizë, ku janë takar me kryetarin e Bashkisë Bulqizë, Melaim Damzi, ku kanë kërkuar mbështetjen e tij, për tu trajtuar si tregtarë ambulantë.

15 SHTATOR, PROTESTA E TREGTARËVE TË VEGJËL PARA BASHKISË: DUAM TË TRAJTOHEMI SI AMBULANTË.

Kontrollorët tatimorë në Bulqizë, kanë detyruar tregtarët e vegjël në tregun e improvizuar prej tyre të qytetit, të mbyllin dyqanet dhe të dalin në rrugë për të protestuar kundër vendosjes së kasave fiskale. Ata pretendojnë se kjo është një padrejtësi që i bëhet kësaj kategorie tregtarësh, duke pasur parasysh kushtet në të cilat ata tregtojnë mallrat e tyre, si dhe taksat e papërballueshme për t'u paguar. Janë rreth 100 tregtarë të qytetit që prej vitesh ushtrojnë aktivitetin e tyre në tregun e Bulqizës, që përveç taksave dhe qirasë që duhet t'i paguajnë pronarit të tokës janë urdhëruar nga tatimorët që të ndërpresin aktivitetin deri në vendosjen e kasave fiskale dhe regjistrimin e tyre sipas ligjeve në fuqi. Të ndodhur përpara kësaj situate tregtarët kanë trokitur në dyert e Bashkisë, për të kërkuar një zgjidhje të problemit, ku dhjetra prej tyre, janë pritur nga kryetari Melaim Damzi. Në këtë takim tregtarët kanë pretenduar që të trajtohen si ambulantë, pasi fitimi që ata nxjerrin vlen sa për të siguruar bukën për fëmijët.

Kryebashkiaku pasi i ka dëgjuar me vëmendje të gjitha pretendimet e tregtarëve, sipas të cilëve ata janë të pamundur financiarisht për të blerë kasën fiskale, madje në mungesë të ambienteve dhe energjisë, as nuk kanë ku t'i vendosin ata, kërkoi që të gjithë bizneset e vogla të dalin nga informaliteti në zbatim të ligjit, si dhe premtoi që të dialogojë me strukturat e Tatim-Taksave, për tu dhënë përgjigje pretendimeve të tyre.

PROÇESI I KONTROLLIT TATIMOR –TREGTARËT E TREGUT INDUSTRIAL: DUAM TË TRAJTOHEMI SI AMBULANTË, PA KASA FISKALE.

Në mungesë të ndërtimit të një tregu, nga ana e Bashkisë Bulqizë, prej 25 vitesh në tërësinë e tij, funksionimi I këtij tregu ka mbetur informal. Janë dhjetëra e dhjetëra tregtarë të vegjël që shesin në natyrë më arka e kutia kartoni të vendosura në tokë mes pluhurit, pisllëkut dhe shiut të verës. Janë ata lloj biznesesh që shesin në natyrë dhe për pasojë e ndryshojnë aktivitetin e tyre tri herë brënda vitit, për arsye dhe në varësi të kushteve të motit me reshje. Janë pra ata lloj biznesesh që rreshken në diell e lagen në shi, që më së shumti bien në darën e falimentimit edhe pa paguar taksa. Në përgjithësi biznesi i vogël, që në Bulqizë zë mbi 90 për qind përjashtuar galeritë e mineralit të kromit, në të tilla kushte të funksionimit të tij, nuk e ka pritur aspak mirë kontrollin tatimor për formalizim. Por edhe biznesmenë të tregut industrial që ushtrojnë aktivitetin e tyre në dyqane, janë detyruar të ulin qepenat nga frika e gjobave për shkak se u mungojnë kasat fiskale për paisjen e klientëve me kupona.

ABEDINI, SHITËSI I DUHAIT NË RRUGË

Rreth të dyzetave, baba i tre fëmijëve, që prej disa vitesh ka ndërtuar siç shprehet ai me mjaft vështirësi e durim një biznes nëse mund të quhet i tillë, atë të shitjes së duhanit në rrugë gjë për të cilën përdor një kuti kartoni.

Është mundësia e vetme e imja për të nxjerrë një rrogë prej 20 mijë lekësh në muaj, për të mbajtur fëmijët me bukë, tregon ai. Dy ditë në javë shkoj edhe në pazaret e Shupenzës dhe Ostrenit, ku paguaj taksën e qerasë së tokës për këta njësi administrative. Edhe kur shes në Bulqizë, në cep të ndonjë trotuari, përballem me taksidarët e bashkisë, por jo vetëm pasi taksë kërkojnë shpesh herë edhe të ashtuquajturit pronarë të tokës edhe pse unë zë pak centimetra në trotuar.

HASIMJA NGA KLOSI QË SHET FRUTA PERIME NË NATYRË.

Hasimja rreth të 55-save, vjen nga fshatrat e Klosit, për të shitur për pak para prodhimet e kopshtit të saj, domate, speca, mollë e dardha, për të mbajtur fëmijët me bukë siç thotë vetë ajo. I prodhoj vetë në kopshtin e shtëpisë ku më ndihmojnë edhe fëmijët dhe vij për t'i shitur, për të siguruar bukën e familjes, pasi edhe burri dhe djali i madh janë të papunë, thotë ajo. E pyetur për kontrollet e nisura nga tatimorët, ajo krejt ankth e frikë thotë: - Deri më tani nuk na kanë thënë gjë, por më vonë se di. Ne i paguajmë taksë për çdo ditë që shesim këtu pranarit të tokës 1000 lekë të vjetër.

Më parë, para dy vitesh i kemi paguar taksë të vendit ku shesim edhe bashkisë. Tani vijon të thotë ajo krejt frikë, nuk e di se çdo të ndodhë me ne.

FATBARDHA QË NUK DO TË FLASË

Një mesogrua e cila kur mëson qëllimin e interesit tim për të biseduar në lidhje me aksionin antiinformalitet të ndërmarrë nga qeveria, nis e mbushet me zor me frymë. – të lutem, thotë ajo, krejt e frikësuar, nuk dua të them asgjë-asgjë dhe kthen krahët.

BLEDARI BERBER.

Është i vetmi deri më tani që është përplasur me grupin e kontrollorëve, ku për pasojë i janë sekuestruar karrikja, makina e rrojës, gërshërët, parfumet e gjithçka që i është gjetur në lokal.

HASANI TREGTAR NË TREGUN INDUSTRIAL.

Deri më tani kemi vepruar me taksa fikse si biznes i vogël duke paguar një taksë vjetore në bashki. Tani na kërkohet që të formalizohemi duke u regjistruar në QKR. Por, nuk është vetëm regjistrimi shton ai, pasi duhet blerë edhe kasa fiskale për pajisjen e klientëve me kupona, gjë e cila bëhet e vështirë në mos e pamundur me të ardhurat që ne nxjerrim.

Gjithsesi aktualisht në Bulqizë veprojnë biznese të vogla, të cilat praktikisht veprojnë e gjinden në kufijtë e mbijetesës dhe për ata taksat e papaguara ndaj shtetit, janë në fakt i vetmi fitim që ata nxjerrin nga biznesi me të cilin mbajnë familjet me bukë.

opinion

...e nesërmja është e errët, e errët se frontet e kromit po paksohen përditë, përditë bie dhe prodhimi i tij dhe përditë ata burra detyrohen të shkojnë në vende të rrezikshme...

Bulqiza, problemi që nuk ka gjetur zgjidhje

Nga **MARTIN CUKALLA**

Në se nuk zgjidhet "problemi Bulqizë" atëhere kjo qëndër ekonomike me emër do ti kalojë historisë ekonomike të Shqipërisë, gjeografisë së vendit dhe librave me modelet e shkëmbinjve ultrabzikë në botë.

Shtruar troç këtu nuk do bëj fjalë për problemet që ka shteti apo shoqëria me Bulqizën si vend a si popullatë. Natyrisht as nuk do merrem me problemet që kanë qytetarët bulqizakë a përfaqësuesit e tyre me shtetin. Nuk do ndalem as në problemet që kanë puntorët me punëdhënësit a punëdhënësit me puntorët aty. Bulqiza është e stërmbushur me probleme të vjetra e të reja, natyrore e shoqërore, familjare e kulturore, etj. për nga natyra e tyre si çdo pjesë periferike e këtij vendi që gjejnë e nuk gjejnë hapsirë pasqyrimi në aq shumë media të prodhuara nga sistemi i nismës së anarkisë së lirë dhe tregut pa treg! Kur them "problemi Bulqizë" kam në fokus atë çka e shndrroi këtë qëndër banimi klimë egër nga një term gjeografik të padëgjuar në një term ekonomik që e njeh gjithë bota indistriale moderne. Në se nuk zgjidhet "problemi Bulqizë" atëhere kjo qëndër ekonomike me emër do ti kalojë historisë ekonomike të Shqipërisë, gjeografisë së vendit dhe librave me modelet e shkëmbinjve ultrabzikë në botë.

Problemi Bulqizë nuk shtrohet sot për herë të parë. Ai ka vite e dhjetvjeçarë që është shtruar. Eshtë anashkaluar me miopësi politike dhe në praninë e pamundësisë teknike për tu zgjidhur. Efekti ka qënë rënia e niveleve të prodhimit me 4-5 herë në këto 25 vjet. Problemi Bulqizë është një çelës që ka kyçur aty kriminalitetin e rritur të zonës dhe varfërinë, fëmijërinë e pashkollë dhe aksidentet e rënda, indiferentizmin e shtetit dhe arbitraritetin e administratës shtetrore, informalitetin dhe punën e pagojë në të zezë... Thuajse të gjithë tërbohen e ulërasin të zgjidhin këto çështje, por më kot. Ata që sakrifikojnë vërtet janë puntorët e inxhinierët që shkojnë përditë aty ku i gjalli shkon vetëm një herë, dhe gjithsesi kanë guxim e forcë të buzëqeshin e të vazhdojnë në të nesërmen. Mirëpo e nesërmja është e errët, e errët se frontet e kromit po paksohen përditë, përditë bie dhe prodhimi i tij dhe përditë ata burra detyrohen të shkojnë në vënde më të rrezikshme dhe ...

Natyrisht që jeta e një miniere është gjithnjë e kufizuar dhe ka në esencë: rritje të nxjerrjes së prodhimit, ecje në një kapacitet të caktuar dhe shuarje të saj. Tre faza detyrimisht të natyrës së minierës. Parë nga nivelet e sotme të nxjerrjes së kromit në masivin e Buklqizës përgjithësisht e në vëndburimin me këtë emër veçanërisht, duhet thënë që aty punohet në zonën e shuarjes së minierës. Eshtë filluar me disa dhjetra mijë ton, zhvillimet më të mira rregjistrojnë mbi 1milion ton, ndërsa sot aty, duke konsideruar të gjithë subjektet që punojnë sektorët e vjetër të saj, nxirret diku tek 200 mijë ton në vit.

E ardhmja duket e pa shpresë për nivelet e nxjerrjes së kromit në Bulqizë dhe mrekullitë nuk mund të priten sepse pa kërkim-zbulim gjeollogjik serioz e të vazhdueshëm nuk mund të ndodhin mrekullitë. Në të vërtetë nivelin e sotëm të prodhimit të kromit në vendin tonë mund ta quajmë „mrekulli" në më të shumtën e tij, sepse ai po arrihet falë sakrificës që bëjnë dhjetra minatorë e specialistë që futen brimave të vjetra e nxjerrin prej andej ato që ne dikur i konsideronim „humbje teknike" e që praktikisht u përkasin hapsirave të shfrytëzuara dhe kufijve të tyre, pra në tëresi zonave me rrezik minerar të rritur për jetën e njerëzve. Ka një hov të subjekteve private edhe në vlerësimin tërësor të sipërfaqes së masivit krommbajtës çka ka shpënë në shfrytëzim të thuajse krejt pikave të mineralizuara apo edhe në zbulimin e pikave të reja nga ku nxirret mineral kromi. Në të dyja drejtimet „pranvera" ka ikur dhe situata duket „dimër". Kjo bën që ndonjë subjekt të kuturisë e të marrë një sipërfaqe prej disa kilometra katror për një sasi prej 3000 ton krom, në dukje një nismë qesharake për një ekonomi serioze minerare.

E pa shpresë në termat afat mesëm duket edhe euforia në vlerësimin e hapjes më në fund të pusit që ve në lëvizje rezervat e kromit në thellësi të Bulqizës (nivelet poshtë kuotës5m). Kjo hapje ka të bëjë me një prodhim prej maksimalisht 80 mijë ton në vit dhe për një afat më së shumti prej 10 vjet çka është në limitet e ulëta të efektivitetit ekonomik dhe lehtësisht e cënueshme nga situata e krizave që kapin sektorin e kromit ritmikisht shpesh. Megjithatë kur flasim për veriun e Bulqizës dhe thellësinë që përkon me të kemi folur për kromin e pasur dhe zonën e vetme me krom të pasur që ka një perspektivë afat mesme ta quajmë, të qartë e të qëndruesheme. Të tjerat janë llafe dhe ëndrra në diell që lindin nga ca evidenca të mykura ku qeveritë gënjejnë veten dhe invesitorët e huaj, evidenca të mykura vërtet që mbështeten në një arithmetikë të përvitëshme dhe jo në bilance rezervash industriale që dalin nga llogaritje e raporte gjeollogjike të rregullta e periodike.

Për kromin e varfër që shkon në pasurim situata është diçka tjetër, natyrisht me probleme të saja, por me një perspektivë të qëndrueshme zhvillimi si afat mesme por edhe diçka më tej.

Kjo panoramë gri shtron dy pyetje: Përse? Dhe: Kush?

Ndonjeri do mendojë, falë të shkuarës time, se po shtroj çështjen e fajit e të fajtorit. Kurrsesi! Unë mendoj për qytetet Bulqizë e Krastë ku po shteron jeta, për eksportin e vendit që po humbet zërin kryesor e të sigurtë në prodhimet minerare, për shtetin që po humbet rentën, për atë numur jo të vogël subjektesh minerare që përditë po bjerren e po ashpërsojnë qëndrimet për mbijetesë etj. Bulqiza është një ekonomi reale që është ndërtuar mbi një trashëgimi dhe deri tani ka mbijetuar vetëm nga ajo trashëgimi. Kjo ekonomi reale është në lëngatë dhe ata që e kanë detyrë të venë re lëngatën e të ndërmarrin hapa shëruese, as e kanë bërë as nuk po e bëjnë këtë. Është çuditërisht injorant e i pa skrupullt aktiviteti tenderues i sajuar nga ca rregullime të sajuara ligjore gjoja për shmangien e korrupsionit. I japin pjesëmarrësit të lojës së tenderave një copë letër me një sipërfaqe të përcaktuar, me një sasi rezervash që nuk dihet a janë a nuk janë dhe me një mori kërkesash ku subjektivizmi në vendosjen e shifrave mund të marrë krahë e të fluturojë nga të dojë. Bëhet fjalë këtu për një pasuri publike që nxirret në treg për tu investuar seriozisht që të vihet në punë në afate rigoroze e për treg ndërkombëtar të lëkundshëm nga krizat peridikisht të ngjeshura por, për fat të mirë me një normë fitimi të lartë për ekonominë tonë e për njerzit tanë.

Eshtë Shërbimi Gjeollogjik Shqiptar dhe AKBN-ja që duhet të përgatitnin dosjet tekniko-ekonomike të objekteve që do tu ofroheshin mandej subjekteve private invesuese të cilat duhet të binden për sasitë e cilësitë e mineralit, për vendndodhjen e tij në hapsirën nëtoksore dhe kushtet gjeollogo-teknike të kësaj vëndndodhje dhe mandej të kërkonin prej tyre hapat që do të ndërmerrnin për vënien në lëvizje ekonomike të mineraleve. Ca parametra të hedhur në zarfat tenderues sipas ligjit minerar aktual nuk përbëjnë parametrat e një projekti cilësor shfrytëzimi, por një shteg të manipulueshëm për të fituar tenderin.

Për të mos u larguar nga Bulqiza si problem... Kur them „problem" nuk mendoj asesi për inorfmalitetin, rënien e të ardhurave nga renta apo çështjen e diskutueshme se po more krom në stoqet e gurit pa liçensë je mafioz- zot na ruaj!. Problem është gjëndja në shuarje e minierës së Buqizës!

A ka zgjidhje kjo çështje?

Shërbimi Gjeollogjik Shqiptar ka në përdorim një variant për një perspektivë të hapur për krom, citoj: „...duhet të ketë zhvillim me luhatje në drejtimin gjatësor, pra në drejtimin veriperëndimor të konturit verior të zbuluar për Bulqizën, në drejtimin juglindor të konturit të zbuluar për Batrën... në përputhje me ligjësitë e zhvillimit gjeologjik të masivit; zhvillimet në drejtimin gjerësor duhet të jenë pothuajse në të gjithë gjatësinë e shtrirjes më në perëndim të trupave të zbuluar deri tani dhe në krahun lindor perspektiva është e çelur për kërkim sidomos për zonën qëndrore e jugore..."

Jo për skepticizëm, por unë nuk jam me këtë parashtrim. Eshtë një parashtrim i vjetëruar mbi të cilin janë bërë punime serioze nga viti 1980 e më pas e që kanë dështuar në rezultatet e tyre. Nuk mund ti marrim të paqëna ato dhjetra mijëra metër linear çpime, por edhe galeri të hapura mbi këto ide e thjeshtësisht të parezulat.

Eshtë koha që masivi i Bulqizës të shihet në kompleskitetin e vet gjeologjik dhe ti nënështrohet rivështrimeve serioze shkencore të mbështetura mbi ide të reja, punime fushore rivlerësuese sipërfaqore e në thellësi dhe përgjithësimeve gjeollogjike reale e të pa eufori. Ka patur një gabim të thellë në prakitkën gjeollogjike, praktikë që vijon e patrazuar: Shërbimi gjeollogjik për kërkim-zbulimin ishte i ndarë nga ai për shfrytëzimin çka shkatonte shpesh herë përplasje më shumë se bashkëpunim. Ky konsumim i padobishëm i forcave shkencore të mirëfillta të vendit, të cilat më duhet ta them kanë qënë dhe janë të shumta, të afta e me nivel shpesh herë të rangut ndërkombëtar, ka lënë pasoja. Nuk janë shfrytëzuar në bashkëpunim dhe më së shumti janë mënjanuar nga vlerësimet teorike arritjet si realitete dhe si ide të gjeollogjisë minerare.

Materialet faktike të gjeollogjisë minerare të studiura tanimë në kuadrin e përpjekjes për një modelim tredimensional të Bulqizës më japin të drejtën të jem i prerë në këtë përfundim dhe i gatshëm të hyj në debate si jo i sferës specifike. Vijimësia e Bulqizës duhet kërkuar si zhvillim në thellësi, në juglindje e në veriperëndim të atij që quhet LINDORI I DYTE me veçoritë që lindin nga një ecje diapirike e strukturës. Në këtë këndvështrim është thjeshtësisht e përcaktuar skema e punimeve të kërkim-zbulimit në masiv, investimet që duhen bërë sipas zërave të punimeve e të një radhe shkoqitëse e sqaruese dhe pritshmëritë e tyre në rezerva kromi së fundi.

Një vullnet politik për ti vënë shpatullat zgjidhjes së problemit Bulqizë është pa dyshim i domosdoshëm dhe përtej qëndrimit foshnjarak që gjoja „shteti nuk merret me punime kërkim-zbulimi" të cilat gjoja i takojnë privatit si e drejtë e Ligjit minerar.

Shenim: Ne se specialistet e fushes kane verejtje, do te isha i lumtur te me shkruanin.

Rruga e Arbërit nr. 113

aktualitet

Setën, ashtu si edhe degët e tjera të Drinit të Zi që nga Zalli i Okshtunit e deri Mallë të Lurës i kanë marrë njerëz, morali i të cilëve është "As fëmijët e mi, as fëmijët e fëmijëve të mi, nuk do të kenë nevojë të punojnë..."

Seta është **monument historie** dhe trimërie

Setën, ashtu si edhe degët e tjera të Drinit të Zi që nga Zalli i Okshtunit e deri Mallë të Lurës i kanë marrë njerëz, morali i të cilëve është "As fëmijët e mi, as fëmijët e fëmijëve të mi, nuk do të kenë nevojë të punojnë..."

Nuk e di në se në këtë valle hedh këmbët deputeti i Dibrës, djali i Çidhnës ministër i ekonomisë Shkëlqim Cani...

Nuk e di. Ashtu si nuk e di në se do të fillojë hapja e tunelit për të parë dritë Rruga e Arbërit, ashtu si nuk e di se çfarë përgjigje kanë marrë kinezët për kërkesën e tyre për të ndërtuar hidrocentralin e Skavicës, dënimin me mbytje të luginës më të madhe dhe më pjellore të Drinit të Zi...

Nuk e di edhe në se çidhnakët me "pushkë ngrehur" e "ballë djersitur" në histori, do të ngrihen në këmbë...

Nga **ABDURAHIM ASHIKU**, *gazetar*

E kam jetuar Setën ndryshe nga degët e tjera që mjelin malet për ta përcjellë shkumën e vluar të mbi Drinin Zi.

E kam jetuar në shkulmin që buron nga gjiri i malit e në rrjedhën që zbret nga liqenet. E kam fotografuar dhe jam fotografuar përballë ujit që përplaset gurëve të latuar të shkëmbit.

E kam jetuar në "tamë të vijës", atje ku merr rrugë një kanal që i foli kohës me një "piketë me plumb pushke", me trimërinë më të pastër e më heroike të dibranëve, me rrjedhën e ujit në gjashtë kilometra mbi e mes shkëmbinjve të paarritshëm deri atëherë, me tetëqind metro tunel nëpër Gjalicat asokohe të pakalueshme...

Në korrik të vitit 1967 uji i Setës vaditi për herë të parë tokat e Çidhnës për të vijuar në vitet më tej drejt Dardhës e Reçit nga njëra anë, me sifon drejt Sinës e po me sifon drejt Fushës së Çidhnës dhe Kastriotit deri në Vakuf në dhjetor 1969...

Edhe sot, po të kalosh anës kanalit të Setës, Gjalicave, rrugicës si fije peri që varet pas shkëmbinjve pyet i habitur "Çfarë njerëzish kanë qenë ata që u varën në këto hone të thella, që çanë malin dhe krijuan këtë vepër ujore, këtë vepër arti me përmasa marramendëse?"

Në gazetën "Bashkimi" të 30 gushtit 1967 shkruhej: "...Më 1 mars filloi puna. Uji në bazë të planit duhej ti jepej fshatarëve në vitin 1969, kurse ai filloi të rrjedhë 6 muaj pas fillimit të punimeve, pra dy vjet para afatit...Ishte planifikuar të punohej gjatë tre vjetëve, të hapeshin tre tunele, të punohej në 6 fronte pune. U punua 6 muaj, u hapën 13 tunele, u punua në 26 fronte pune njeri më i vështirë se tjetri..."

Nuk ka degë të Drinit të Zi ku të jetë shkruar kaq pastër trimëria dhe begatia, heroizmi i vjetër dhe heroizmi i ri i një populli që e ka në gjak punën, shpatën dhe barotin...

Atje ku derdhet Seta u shkrua për herë të parë, me majën e shpatës, trimëria e përbashkët e shqiptarëve, fitorja e madhe kundër ushtrisë më të madhe, më agresive e më të pajisur në armë dhe urrejtje, kundër Perandorisë Osmane, në betejën e Torviollit...

Atje, në brigjet e saj u derdh aq gjak sa nuk ishte derdhur asnjëherë në trojet shqiptare. Mënia e osmanlinjve nuk njohu kufi, shoi një qytet të tërë, qytetin e Çidhnës, folenë e trimërisë dibrane...

Nuk dua të hy në "thekrin e historisë". Është i dendur, më i dendur se kudo në Dibër. Le të hyjnë historianët...

Thashë në fillim se e kam jetuar Setën më gjerë se degët e tjera të Drinit të Zi. I kam përshkuar Gjalicat duke e matur çdo hap, duke e ndalë vështrimin e fiksuar pamjen e kanionit në tërë madhështinë e tij ku frika herë bashkohej me bukurinë e herë ndahej për të udhëtuar në një unazë pambarim.

Në vitin 1988 kam fiksuar disa fotografi mbi Setë, mbi burimet e Sopanikës, të rralla në natyrën e Dibrës. Asokohe ishte llogaritur që pa prishur bukurinë e rrjedhës të merrej "një brazhdë ujë" e nëpërmjet një stacioni pompimi, pasi të ngjitej në lartësitë e fshatit Kodër-Leshe të kalonte Drinin për tu dhënë ujë të pastër të pijshëm fshatrave që nga Fusha e Çidhnës deri në Brezhdan e Ushtelencë. U salduan, u lyen me zift dhe u futën në thellësi të tokës tubacionet. Kam fiksuar në celuloid saldimet parafundore në lagjen Sopote-Ashike të Brezhdanit...

Nuk e di se çfarë u bë me tubat. Nuk kam dëgjuar e lexuar për këtë ujësjellës që do t'ia ndryshonte jetën dibranit të Topalltisë përveçse një "përurimi punimesh" natën pa hënë në Kastriot, në maj të vitit 1996...

Në rrugë satelitore, në mjetet e komunikimit të gjerë më vjen një lajm, më vjen një skicë, më vjen një kob fjalësh...

Flitet për një hidrocentral...

Jo për Skavicën. Për të heshtet si para një furtune...

Flitet për një hidrocentral mbi Setë...

"Ky hidrocentral do të përbehet nga tre vepra marrje anësore. Skema e shfrytëzimit të këtij hidrocentrali është tepër karakteristike dhe interesante sepse ka në përbërje një mori veprash për vet faktin e shfrytëzimit hidroenergjetik. Të tre veprat e marrjes të cilat do të ndërtohen rreth kuotës 489 m (e para në shtratin e përroit të Satës dhe dy të tjerat në dy degët në krahun e djathtë të rrjedhës së saj), tre dekantuese, tre basene presioni,nga të cilët dalin tre tubacione me presion me të cilët para hyrjes në tunel bashkohen në një të vetëm. Gjithashtu mbas bashkimit të tubit në një të vetëm me D = 200 mm, tubi hyn në tunel rreth 800 m, dhe disa metra më andej hyn prapë në një tunel 140 m ku tubi i presionit do jetë futur në tunel dhe mbas daljes së tij shkon direkt në godine që do tëndërtohet në afërsi të derdhjes së përroit në lumin Drin rreth kuotës 385 m.

Nuk mund të heshtja. Shënova...

Ky është shkatërrimi total i bukurisë së bukurive dibrane, masivit të Setës. Gjithë këto tuba, gjithë këto tunele, gjithë këto vepra marrje do ta shkatërrojnë tërësisht Setën. Në librin tim PO DIBRËS! JO SKAVICËS! kam shënuar se Seta mund e duhet të mbajë vetëm një hidrocentral me një digë mbi hidrocentralin ekzistues, digë e cila do të krijojë një liqen të bukur mes dy maleve të Gjalicave që formojnë një "tunel natyror". Nëpër liqenin e krijuar mund të vendosen gondola që mes mrekullisë historike dhe heroizmit të pashembullt të dibranëve për hapjen e kanalit të Setës do të mahnitnin turistët të cilët më pas, me një teleferik nga burimi i Setës në Gurë Lurë do të ngjiteshin tek Liqeni i Luleve...

Setës nuk duhet ti shpërbëhet bukuria natyrore. Çdo gjë atje duhet të ndërtohet në interes të turizmit malor në kompleksin natyror Çidhën, Pllajë, Gurë Lurë, Liqenet e Lurës, Fushën e Pelave... për të vazhduar më tej në Vanas, Varosh... Zall Gjoçaj...Kurbnesh...

HakiPërnezha, një studiues i pasionuar i historisë dhe i vlerave të Çidhnës shkruante me ironi..

...Ju lumëshin duart zotërinj të HEC-Seta 4. Populli i kësaj ane me zemër ju përgëzon pasi juve nuk ju ka zënë gjumi i natës derisa shtitë në dorë këtë burim ujor i cili është pjesë e jetës, e gjakut dhe e historisë shekullore të të parëve tanë deri në ditët e sotme. Lavdi Zotit erdhët ju, që na e qani hallin dhe na sillni gjithë ato te mira sa ne nuk dimë si t'ju falënderojmë për këtë nder që na bëni duke e shkatërruar përfundimisht ekosistemin e kësaj perle natyrore siç është Kanioni i Setës...

Një mik që aktualisht po ndërtonnjë HEC të tillë si ky i juaji por në një vend tjetër te Dibrës me tha: "TANI AS FËMIJËT E MI, AS FËMIJËT E FËMIJVE TË MI, NUK DO TË KENË NEVOJË TË PUNOJNË..."

Seta, ashtu si edhe degët e tjera të Drinit të Zi që nga Zalli i Okshtunit e deri Mallë të Lurës në derdhjet e tyre në Drinin e Zi i kanë marrë njerëz morali i të cilëve është "As fëmijët e mi, as fëmijët e fëmijëve të mi, nuk do të kenë nevojë të punojnë..."

Nuk e di në se në këtë valle hedh këmbët deputeti i Dibrës, djali i Çidhnës ministër i ekonomisë Shkëlqim Cani...

Nuk e di, ashtu si nuk e di në se do të fillojë hapja e tunelit për të parë dritë Rruga e Arbërit, ashtu si nuk e di se çfarë përgjigje kanë marrë kinezët për kërkesën e tyre për të ndërtuar hidrocentralin e Skavicës, dënimin me mbytje të luginës më të madhe dhe më pjellore të Drinit të Zi...

Nuk e di edhe në se çidhnakët me "pushkë ngrehur" e "ballë djersitur" në histori do të ngrihen në këmbë...

Athinë, 25 shtator 2015

portret

Xhavit Feta i Zagradit, fermeri që furnizon me farë patatje Myzeqenë dhe Kosovën

Xhavit Feta shpejt e kuptoi që puna me pataten mund të sillte begati për familjen e tij, po pse jo, dhe më gjerë, për komunitetin.

Nga **OSMAN XHILI**

Këtë vit ai ka mbjellë dy hektarë patate, me synim të marrë 800 kuintalë. Xhaviti thotë se mund të punësojë 25 familje si fillim, po të kishte dy kamionë me farë patateje, qoftë dhe në formën e kredisë. Thamë që në fillim se patatja elite e shumëzuar prej tij dhe fermerëve të tjerë ka vlerat e klasës A, pra, njëlloj me farën e importuar nga Holanda.

Mjafton te përmendësh emrin e Ismail Fetës, kirurgut të shquar të Spitalit Ushtarak dhe ke thënë shumë gjëra për Zagradin, fshatin e vogël turistik, në lindje të Peshkopisë. Shekuj me parë, raporti fshat – qytet mund të ketë qenë i përmbysur, në favor të Zagradit, duke gjykuar mbi dy argumente. Po të përkthenim emrin Za - grad, ndoshta kuptimi do të ishte "për në qytet". Arsye tjetër në favor të kësaj ideje është prania e një vendbanimi të hershëm 6 – 7 qind vjeçar në hyrje të fshatit të sotëm të quajtur, Xhitet. Dhe sot e kësaj dite, banorët gjejnë vegla e orendi që dëshmojn qytetërimin e vjetër në këtë vend,të pasur me rezerva gipsi.

Lartësitë 1200 – 1500 – 2000 metra, uji i pijshëm e vaditës, kullotat e livadhet e bollshme me bimësi të larmishme, e bëjnë këtë fshat shumë të favorshëm për pataten, blegtorinë dhe turizmin. Dikur, kooperativa e Bellovës me kryetarin e nderuar të asaj kohe, Riza Shehu, ndante 180 lekë për ditë pune, prodhonte 20 mijë ton patate, kurse vetë fshati i Zagradit, jo më pak se 8 mijë ton. Shumica e këtij prodhimi shkonte si farë patateje për Fierin e Lushnjën, me një vlerë 28 lekë për kilogram.

Xhavit Feta, vëllai i doktor Ismailit, shpejt e kuptoi që puna me pataten mund të sillte begati për familjen e tij, po pse jo, dhe më gjerë, për komunitetin. Që në vitin 1997, kur një pjesë njerëzish mbanin armë zjarri në duar për të mbjellë vdekjen, Xhaviti mbillte farën e patates, duke prodhuar katërqind kuintalë, një pjesë e së cilës e destinuar si farë patateje për fushën e Myzeqesë. Ka vite që është lidhur me një kompani të fuqishme holandeze, duke marrë prej saj farën "elitë". Xhaviti tregon se kompania në fjalë ka filiale në pothuaj të gjitha vendet e botës, deri në Kinë dhe Indi. Ajo ka në dispozicion 106 hektarë tokë për të kryer eksperimente dhe 50 punonjës, që në të vërtetë janë shkencëtarë të mirëfilltë. Sikur njëri prej këtyre të ketë një ide apo të bëjë një studim me vlera, ka kryer punë për gjithë të tjerët, thotë drejtori i kompanisë. Vetëm pak ditë më parë, përfaqësues të kompanisë qenë në një vizitë pune në Zagrad. Në konkluzion ata mbetën të kënaqur nga puna pasionante e fermerit dhe nga kushtet e mrekullueshme që afronte zona.

Falë kësaj lidhje e bashkëpunimi, Xhavit Feta ka përfituar mjaft dije dhe eksperiencë. Ai përpiqet të shfrytëzojë çdo mundësi e rezervë, në të gjitha hallkat e kultivimit të kësaj kulture. Fermeri i kushton kujdes bulëzimit apo siç quhet ndryshe, jarovizimi i farës. Kjo procedurë shkurton në mënyrë drastike kohën e ndenjës së farës në tokë.

Një vit, ai kujton se e prashiti pataten vetëm 11 ditë pas mbjelljes, falë bulëzimit të plotë që ishte bërë më parë. Nga holandezët ka mësuar se kokrrën e madhe të patates për farë mund ta ndash në tre pjesë në një formë trekëndore, ku çdo pjesë të ketë të paktën tre sythë. Normalisht, që dhe vaditja është një element i rëndësishëm, që nuk duhet neglizhuar. Ata si fshat kanë investuar në ndërtimin e një impianti vaditës, direkt nga mali, duke realizuar pesë, gjashtë, ndonjëherë dhe shtatë vaditje.

Nganjëherë, - thotë Xhaviti, ne gabojmë ose neglizhojmë në vaditjen e fundit. Nëse nuk e realizojmë atë, kërcenjtë gjysëm të tharë, do të marrin ujë e lëndë organike nga kokrrat, në vend që të përpunojnë për llogari të tyre. Kur nuk bëhet vaditja e fundit, do të ishte më e kështillueshme të bëhet këputja e kërcejve. Këto janë vetëm një pjesë e asaj diturie që Xhaviti ka asimiluar nga viti në vit si një bletë punëtore në kërkim të nektarit. Ka vite që ai mban një ditar të rregull mbi operacionet e punës që kryen çdo ditë. Më pas kontrollon e krahason çfarë ka bërë mirë e ndonjëherë keq, duke rregulluar e riparuar difektet. Krahason sasitë e ujit, normën e farës, varitetet, parabimat, normën e plehut, pra, shkurt, çdo element që ka lidhje me teknologjinë e përpunimit.

Xhavit Feta i Zagradit ka dhe një pasion të hershëm, blegtorinë. Ai kujton një moment të vitit të largët 1984. Ai kishte një tufë dhish të kooperativës dhe kujdesej për to. Ëndërronte t'i kishte të tijat, t'i shtonte, të kishte stallën e tij. Në përfundim të sezonit ai mori 22 keca dhe 10 kuintalë qumësht mbi planin. I takonin të marrë si shpërblim, 20 mijë lekë për të parën dhe po kaq lekë për të dytën, kur në fakt merr vetëm gjysmën e shumës. U bë një takim me blegtorët më të mirë të rrethit, ku në mbyllje do të kishte dhe shpërblime. Djaloshit të atëhershëm i rrihte zemra fort. A thua do t'i jepnin dhe atij një çmim, një radio "Ilirija", që asaj kohe ishin në modë, dhe shumë krenari për njeriun që e posedonte? Filloi shpërndarja e tyre. I pari e mori një radio të tillë. I dyti ishte emri i tij dhe shpërblimi ishte … një vepër e Enver Hoxhës, vepra e 18 -të. Si për ironi të fatit, një libër të tillë ai e kishte në raftin e tij. Me dhimbje në zemër e sy të përlotur e mori librin dhe iku kokulur në shtëpi.

Tani Xhaviti mbarështon 200 kokë dhi, duke marrë prodhime të kënaqshme në qumësht e keca. Përveç tyre ai merr dhe plehun organik aq të domosdoshëm për pataten. Mjalti është përherë i pranishëm në familjen e tij, pasi ka një park bletësh që e trajton me shumë kujdes e dashuri. Po çfarë nuk trajton me dashuri Xhavit Feta; pataten, dhitë, bletët, fëmijët, familjen apo dhe miqtë e shumtë që i vijnë gati çdo ditë dhe lusin Zotin t'ia shtojë bereqetin këtij njeriu, pasi prej tij përfitojnë të gjitha krijesat.

Zakonisht, njerëzit e mëdhenj e hedhin vështrimin larg në horizonte të reja. Këtë vit ai ka mbjellë dy hektarë patate, me synim të marrë 800 kuintalë. Që nga viti 2011 Xhaviti është kryetar i një shoqate për pataten. Anëtarët e saj i gjen në Zimur, Shimçan, Bellovë, Kala e Dodës, pa folur për fshatin e tij, Zagradin. Ai thotë se mund të punësojë 25 familje si fillim, po të kishte dy kamionë me farë patateje, qoftë dhe në formën e kredisë. Thamë që në fillim se patatja elitë e shumëzuar prej tij dhe fermerëve të tjerë ka vlerat e klasës A, pra, njëlloj me farën e importuar nga Holanda, të këtij gjeneracioni. Nëse prej atje blihet me dy mijë lekë kilogrami, shoqata do ta shiste me njëmijë dhe të dy palët do të mbeteshin të kënaqura.

Falë interesimit të ambasadorit shqiptar në Kosovë z. Qemal Minxhozi dhe drejtorit të bujqësisë, z. Novrus Jashari, u arrit një marrëveshje mes shoqatës së drejtuar nga Xhaviti dhe kompanisë kosovare, "Pestova". Sipas marrëveshjes kompania i siguron shoqatës falas, farën e patates të varitetit "Agria" dhe i tërheq pataten e prodhuar me një vlerë 250 lekë për kilogramë. Deri tani çdo gjë ka shkuar mirë dhe pritet që në të ardhmen të ketë zhvillime akoma më interesante.

Rruga e Arbërit nr. 113

Sindikatat tona janë para provave të mëdha. Po nuk arritën të mbrojnë interesat e punonjësve, nuk do të mund të mbijetojnë.

Sindikata, institucion ligjor që mbron të pambrojturit

Nga **HAMDI HYSUKA**

Sindikatat tona janë para provave të mëdha. Po nuk arritën të mbrojnë interesat e punonjësve, nuk do të mund të mbijetojnë.

Sindikatat janë organizata që përfaqësojnë punëtorët. Historia e tyre lindi në bazë të solidaritetit kolektiv e të interesave të përbashkëta. Me pak fjalë, sindikatat janë një grup punonjësish që mblidhen së bashku për të mbrojtur të drejtat e veta. Çdo ditë ato merren me kushtet e punës, trajtimin ekonomik të punonjësve, sigurinë në punë, të drejtat e sigurimeve shoqërore, njëkohësisht luftojnë kundër shfrytëzimit të njeriut, punës së zezë, mospagimit të kontributeve, aksidenteve në punë, sëmundjeve profesionale, diskriminimeve në vendet e punës e kështu me radhë. Gjithashtu përgatisin dhe firmosin kontratat e punës. Shkurt, ekzistenca e sindikatave ka të bëjë me cilësinë e sistemit pluralist dhe pjesëmarrjen e qytetarëve në jetën e vendit. Koha ka vërtetuar se pa veprim sindikal nuk mund të ketë organizatë sindikale me jetë aktive dhe të organizuar.

Para viteve '90 Bashkimet Profesionale ishin e vetmja organizatë sindikale, ku përfshihej gjithë punëtoria, profesionet në nivel vendi, me përjashtim të njerëzve të pa pranur politikisht. Ky organizim pati vlera për mbrojtjen e interesave të punonjësve, por eleminoi përparimin dhe demokratiken në jetën sindikale.

Pas ndryshimeve politike frynë erëra pluraliste, ku u krijuan struktura të reja sindikale. Plurisindikalizmi në organizimin e punonjësve qe i mirëpritur. Por kultura e përgjithshme sot, veçanërisht ajo e klasës politike, është antisindikale. Madje veprimtaria e sindikatave shpeshherë shihet si ngacmuese e bezdisëse ndaj pushtetit. Niveli i organizimit dhe shkalla e aktivitetit sindikal në mbrojtje të të drejtave të punonjësve është një nga treguesit kryesorë. Demokracia nuk mund të kuptohet pa një lëvizje të institucionalizuar e të fuqishme të sindikatave dhe pa një ndërgjegje sindikale. "Kur s'ke sindikata, / ka vdekur liria, / pa asnjë mundim, / sundon borgjezia!" shkruan poeti i mirënjohur Arben Duka.

Ishte meritë e Këshillit Sindikal të HC të Ulzës në rrethin e Matit, me kryetar Sefer Kolën, themeluar 24 vjet më parë, që me veprime praktike sindikaliste ta ruante veten të pakompromentuar me adminstratën shtetrore dhe të mbetej një opozitë në mbrojtje të punonjësve. Kjo sindikatë ka funksionuar rregullisht që nga zgjedhja e saj dhe ka arritur të realizojë shumë kërkesa të punonjësve, që nga rritja e pagave, deri në përmirësimin e kushteve dhe nënshkrimin e kontratës kolektive të punës. Sipas kryetarit të Federatës së Sindikatave të Punonjësve të Industrisë së Shqipërisë, z. Kol Nikollaj, sindikata e hidrocentralit të Ulzës ka qënë model dhe me punën e saj ka arritur të realizojë një sërë objektivash. Vetë sindikalistët kanë ditur të bashkëveprojnë, por dhe të jenë oponentë të drejtorisë.

Biografia e atij këshilli sindikal ishte mjaft e pasur. Kurorëzim i saj qe nënshkrimi i kontratës kolektive të punës, të nivelit të parë e të dytë. Për punë të përkushtuar mbahen mend shumë anëtarë të këshillit sindikal, sot në pension, mes të cilëve: Nikoll Lala, Mëhill Fufi, Gjin Nikolli, Mark Sefgjini, Nikoll Gjergji, Mark Gjoni, Llesh Shpani e plot të tjerë. Kryetari i Këshillit Sindikal të Matit, z. Petrit Frangu, i kujton me respekt sindikalistët veteranë, që, sipas tij, me mendimet e tyre ata kanë orientuar drejt zgjidhjen e problemeve. Janë të arkivuara veprimtaritë e Sindikatës së HC të Ulzës, sidomos çelja e shkollës së mesme profesionale elektrike në shtator të vitit 2003, ekskursionet në Dibër të Madhe dhe Malin e Zi. Këto dhe shumë veprimtari të tjera janë realizuar me mbeshtetje nga ish-kryetari i Konfederatës së Sindikatave të Shqipërisë z. Kastriot Muça.

Vërtetë sindikatat janë me pushtet të madh, por nuk e kanë shfrytëzuar atë, siç është vepruar me demonstrimet e fuqishme sindikale në Francë, Gjermani, Greqi, Spanjë etj. Janë vjedhur prona te ne, u flakën në rrugë njerëzit më të kualifikuar, familje të shumta janë nën nivelin zyrtar të varfërisë. Ku janë sindikatat? Çfarë duhet të ndodhë tjetër? Me gjithë ndonjë arritje, roli i tyre nuk është ndarë nga kuadri i përgjithshëm opozitar në vend, sepse as partitë politike, shtypi, opinioni publik, apo shoqata të ndryshme nuk po e luajnë rolin që u takon. Sindikatat tona janë para provave të mëdha. Po nuk arritën të mbrojnë interesat e punonjësve, nuk do të mund të mbijetojnë.

Reportazh

Mes dibranëve në Ksamil

Nga **ILMI DERVISHI**

Shkuri dhe Lindita Doda

Komuniteti dibran në emigracion ndihmon njëri-tjetrin, po kështu edhe në vendbanimet e reja larg vendlindjes. Të moshuarit janë gati me orë të tëra të bisedojnë me ç'do kënd për Dibrën dhe vendlindjen e tyre. Sepse kanë mall dhe dashuri!

Jo vetëm në qytetet turistike e historike të vendit tonë, por edhe në të gjithë vijën bregdetare, turizmi po njeh një zhvillim vitet e fundit. Dhe në këtë zhvillim, kudo që të shkosh, ndjehet dora e dibranëve. Një ndër qytetet turistike është edhe Ksamili, qyteza e vogël, por me një bum të madh turistik, sidomos në sezonin e verës.

E mbipopulluar gjatë korrikut dhe gushtit, por jo e zhurmshme, ku gjithçka të jep përshtypjen e një vendi pushimi që mund të kalosh bukur disa ditë dhe të shijosh bukuritë e bregdetit Jon. Me gazetarin dhe poetin Kostandin Taçi ndaluam në një lokal, pesë metra larg detit, i thjeshtë dhe i bukur, përballë ishullit të Korfuzit.

- Është dibran, më tha Kosta. Kam njohje të hershme...

Erdhi kamarieri, një mesoburrë, të merrte porosinë, dhe Kosta e pyeti se ku e kishte babain.

Ishte Ali Marku, nga Reçi , ardhur në vitet 1980 në Ksamil. Më pas, aty takuam Hysniun, të vëllanë, i cili na ftoi në lokalin e tij. Edhe vëllai tjetër, Latif Marku, ka lokal e hotel te "Pulëbardhat", një kompleks turistik që është folur e shkruar shumë në media. Ndërsa Haki Pali e Sabaudin Alia, jo vetëm që jetojnë në kushte bashkëkohore, por kanë dhe dhoma plazhi për pushuesit.

Në rrugën drejt Butrintit na shoqëroi Haki Pali dhe shofer kishim po djalin e tij. Atje takuam Metush Lucën nga Sllova, një rapsod i dëgjuar në atë zonë, tani me banim në një fshat pranë Butrintit.

Shëndëlli, shtator 2015. Ja dhe Kisha e Shën Ilias, emër nga ka marrë emrin edhe fshati. Këtu ka vendas, por ka edhe shumë dibranë të ardhur që nga viti 1970 deri në vitet 1990. Të larguar nga fshatrat e Dibrës për një jetesë më të mirë.

Avni e Qemal Karoshi, Ferit Gjini, Sabaudin Alia etj., janë banorë të hershëm këtu. Për Mehmet Metën nga Bulqiza, elektricisti i hidrocentralit të Bistricës, që pas martesës me një vajzë delvinjote, ndërtoi shtëpi këtu, një ndër të parët nga Dibra.

Nga viti 1970 u populluar shumë me dibranë, e këtu u tregua i gatshëm Mehmeti të ndihmonte të ardhurit, por dhe të sillte dibranë të tjerë. Edhe vajzën e tij, Linditën, e martoi me dibran, me Shukri Dodën nga Vajmëdhej i Muhurrit.

Pas kësaj bisede ra në heshtja... Shukriu me Linditën emigruan në Greqi, si gjithë të tjerët. Krijuan me djersë një ekonomi të mirë, ndërtuan një shtëpi të mirë e bashkëkohore në fshat dhe në shtator 2013, pas një sëmundje të rëndë, në spitalin e Athinës ndërroi jetë...

Në rrjetet sociale gjeta dhe emrin e Linditës, dhe për çudi, mbante dhe si mbiemër të dytë Dibra. Po këtë shtator, në dy vjetorin e ndarjes nga jeta të bashkëshortit, babai i dy djemve të mrekullueshëm kishte publikuar një poezi "Shtatori", një poezi sa e dhimbshme, aq dhe njerëzore, sa e ndjerë aq dhe artistikisht e këndshme në lexim. "Ky muaj më godet çdo ditë / Muaj shtator, i brishtë dhe i trishtë. / Ashtu si bien gjethet lehtë e pa zhurmë. / Ti mbylle lehtë sytë: kam pak gjumë...", shkruan ajo në poezinë kushtuar të shoqit.

Komuniteti dibran në emigracion ndihmon njëri-tjetrin, po kështu edhe në vendbanimet e reja larg vendlindjes. Të moshuarit janë gati me orë të tëra të bisedojnë me ç'do kënd për Dibrën dhe vendlindjen e tyre. Sepse kanë mall dhe dashuri!

përshkrim

Zhvillimi ekonomik vjen
vetëm duke respektuar natyrën

Brenga e qelbëzuar e kohës

Nga **SELMAN MËZIU**

Valle kur do ta përdorim inteligjencën, kulturën, edukatën, energjitë mendor e fizike në shërbim të vetvetes? Nëse po, duhet urgjentisht të dalim nga zgavrat e kohës së marrosun, e ti kthejmë fytyrën kohës e zhvillimit qytetar botëror. Në radhë të parë të respektojmë vetveten, mjedisin rrethues mjaft të pasur e të aftë të mbaj në jetë trefishin e popullsisë.

Kohës vallë, a i bie sëmundja e infarktit? Përgjigjen në altarin e pesëmbëdhjetë të shekullit të njëzetë e njëtë gjithësecili mund ta japin si t'i dojë qejfi. Se ky popull i rrahur keqas nga historia barbare e fqinjësia mëniqare e fitoi ketë të drejt. Por fatkeqësisht kaq.

Në një ditë të nxehtë gushti me makinën fotografike okular hapun, çapitesha një udhe. Pasi fotografova shenjën e bardhë e pastaj të zezën, me kurorë të shëndetshme në vendin e quajtur përroi i Derrit iu drejtova kurrizit të kuajve. Mos u habitni kështu quhet vendi me formë të tillë.

Rruga automobilistike ishte e freskët nga ai pak shi që kishte lotuar natën. Aty nuk kalonin më makina. Edhe pse u hap aty nga fundi i viteve shtatëdhjetë të shekullit që sapo lamë pas për të udhëtuar ato. Nuk u stepa pse pashë anës saj mbeturina plastike e të tjera ndyrësira. Sepse edhe bregdeti ranor i Rrushkullit të Durrësit më për dreq i kishte. Edhe pylli nën rrugë kishte nga këto "xhevahire,, të kohës.

Në skrapatën me rrasa të grimcuar kishin mbire barishte e bimëza dushqesh e frashëri. Më ngjallnin gëzim këto gjallesa që zbukuronin ato e ruanin tokën. Ndërkohë papritmas në kthesën e fort ku mu hap peizazhi i vobekte i Zabelit të Madh e Ara e Seferit, por në udhën e kamionave e nën të një pamje e llahtarshme. Tonelata mbeturinash të hedhura nga kamionë të tonazheve të ndryshme. Era pështirëse e kallçukëve, xhezveve, këpucëve, çizmeve e mijëra e mijëra produkte industriale të rrëqethte mishtë. Janë produkte të konsumit të kohës së sotme. Të muhurrakëve. Një pështjellim marramendës më përfshiu mua, ambientalistin. Unë që kisha kullotur dhitë në vogëli, me plote pastërti e natyralitet, isha edukuar e mësuar ndryshe. Por ja që….. U ula në një gur dhe sodisja dëllinjat e dushqet që ishin nxire nga një zjarr i këtyre qelbësirave. Skelete pamje rrëqethëse të natyrës dhe bashkëfshatarëve te mi, kështu më shëmbëllejnë. Shtatore që mbajnë vulën e kohës ku jetojmë.

Përball meje nën rrugën dikur automobilistike sot të braktisur, nën një zgavër një ekskavator me krahun e kuq shume kohë i braktisur. Ai kishte filluar të ndryshkej në disa pjesë të tij. Duke zbritur poshtë me shikimin tim, kantiere, rrafshina të braktisura e skarpate me qindra metrokub gur mermeri të çakërdisura që kishin humbur shkëlqimin. Një heshtje varri. Edhe zogjtë nuk i pash të fluturonin. Ish miniera e Mermerit Muhurr që zhurmonte nga dhjetëra e dhjetëra punëtorë, ekskavatorë, makina të tonazheve të ndryshme, me materialet e shpërthime eksplozivash për gati tridhjete vjet, fatkeqësisht ka vite që ka "vdekur". Një krizë kardiake e shkaktuar nga politika halldupçe e politikaneve satrap të këtij çerek shekulli ia ka shkaktuar. Nuk u organizua funeral. Nuk u shkrua e lajmërua për humbjen e madhe. Se xhenazen e lanë jashtë të kalbëzohej, duke diskretituar lidershipët politikë. Ndërsa mbi të gjitha rinia e banorët përreth ikën. Vetëm ikën e vazhdojnë ende. Ku ka ra një nuk ka rënë tjetri. Qarkuan rruzullin e dheut. Sepse era e qelbët e kufomës gjigante ka helmuar atmosferën. Helmim që me sa duket do të zgjas, ndoshta shekuj.

Ulem poshtë në pyllin e dushqeve që e ka marrë veten. Sepse njeriu nuk kalon këndej as me kmesë, sopat e dhi. Natyrisht gjallesat qetësisht bashkëjetojnë, rriten e zbukurojnë peizazhin. Rruga tjetër automobilistike ku rrallë mjaft rrallë, ndonjë veture kalon. Vetëm këto mjete motorike bëjnë një zhurmë të mbytur. Traseja e kësaj është hapur rreth viteve 1935. Anës tyre blloqe mermeri katër e gjashtë metrokubshe. Të zvenitur nga dielli, të përshkuar në katër faqet nga dhjetëra lugje të vegjël prej martelave, ndërsa dy anët e tjera të lëmuara nga teli elikojdal që i priste qetësisht. Damarët e ngjyra i ngjajnë një cope mishi viçi të sapo prerë. Dëshmi e një pune të kualifikuar, të mekanizuar e të kryer nga mjeshtra të përkryer bijë të Dibrës mbar. Ndërsa unë i fotografova, por fatkeqësisht nuk munda të bëja më shumë.

Mbi udhë gërmadha muresh pa forma, dikur një repart mekanik ku punonin duar artët tornitor e mekanik Hazis e Shaban Tanushi, Gani Laci e më vonë inxhinieri mekanik Skënder Leka etj. Tanimë një pamje mospërfillëse, e zymtë, gërmadha misterioze. Ndërsa gjeshtrat kanë humbur në tallazet drithëruese të kohës së çakenjëve politik. Jo shumë larg një pemë fiku egër. Kurorën e ka në trajt ombrelle të rregullt me një të gjelbërt të profumuar nga pluhuri i rrugës. Po ky dru mashkull çfar don në këto anë? Kush e solli farën? Rastësia apo ndokush qe nuk donte plepat kanadez me kurorë të çrregullt. Hijerëndë e dëshmitarë të një kohe ku njeriu i donte dhe i vuri në oborrin e ndërmarrjes. Sot "vështrojnë" nga lart atë batërdi e ndodhur këtu e tetë vjet më parë. Nuk ishin batërditë serbe në harkun e viteve 1911- 1921. Ku dogjën shtëpi e vranë edhe fëmijë. Nuk ishin hordhitë turke të sulltanëve. As masakrat e Totilës së Gotëve. Jo kësaj radhe jemi në shqiptarët që shkatërruam barbarisht vetë veten. Mbollëm farën e zezë të shkretimit, të gërmadhave kryeneçe që kanë dy fytyra: të kaluarën ku njeriu i ndërtoi dhe i shfrytëzoi për të mirën e tij, tjetra brezat e rinj me politikën e re gjoja "popullore" varrosi të sotmen e të ardhmen duke u tërbuar nga bluja dhe e kuqja.

Ende ndërtesat e fjetoreve, mencave, zyrave kane ruajtur konturet e tyre të dhëmbëzuara, ndërsa brenda tyre në kurrizin e llangosur bimëzat e ndryshme, ku vetëm ferra e maxharit ka disa lule blu në mes gjembave therëse. E një pishe e zezë vegjeton lodhshëm në skajin jug-lindor. Ajo ende ka jetë, e dëshirë për të vegjetuar derisa ndonjëri ta ndëshkojë me sopatën, si këto gërmadha të shkatërruara po nga fshatarët përreth që morën pjesën që u takonte. Dramat shoqërore, krizat individuale të udhëheqësve, shkaktojnë plagë të mëdha ku natyrshëm, shkulmon mjerimi, e varfëria që vijnë pas. Ndërgjegjia njerëzore ndoshta një ditë do të kuptoi se çfarë tragjedie makabre është programuar mbi mishin kockat, shpirtin e zemrat e tyre.

Dritare të stërmëdha janë hapur në ish zyrat tani ma pa çati gjysmë gërmadhash llahtare. Nga aty tres vështrimin në vargmalet e Balgjajt, pyjet e se cilës janë sfilitur, sakatuar, përdhunuar nga e njëjta politik varrmihëse e natyrës dhe e popullit te vete. Tërheq vështrimin poshtë luginës se Murrës e përsëri ndalem me sytë e mi në muranat gjashtë shtatë metrërsha prej mermeri. Këto pamje kallëzojnë shumë, por iu siguroi se nuk janë gërmime të pellazgëve, por sigurisht të tridhjetë vjetëve më parë. Kërkoi të gjejë një rreze shprese, në trupin plotë plagë të vendit e popullit tim'' shpirt e trup të sakatosun.,, Ndërsa prej idhnimit që më rrjedh zishëm prej shpirtit dua të zgjoi njeriun e këtushëm e të atjeshëm në dherat e huaja, ku djersët iu shkojnë llavë e malli iu shkrinë shpirt e zemër. Ulem poshtë nën një masiv gjigand shkëmbenjsh fatmirësisht krenar e hijerëndë. Aty fshihej një sopatë prej guri. Aty fshiheshin eshtna kokash hyjnish. Aty mund të hyje e të shihje burime pas burimesh ujërash të ftohta e stalktide me bukuri mahnitëse. Por asaj ja mbyllën grykën me dheun e gurët e frontit perëndimor të prodhimit të blloqeve të mermerit në të cilën u punua disa dhjetë vjeçar. Hija sa vjen e zgjatet. Errësira ka mbretëruar me miliarda e miliarda vjet. Njeriu si qenie e vetëdijshme u krijua në këto harqe kohe e hapësire. Ndërsa ne shqiptarët e muhurrakët kemi kaluar vae lumenjsh të kohërave, që nga neoliti, e më pas pellzgët, na quajtën Ilir, na quajtën alban, peneste, dibranë, shqiptar….

Pak shumë pak dolëm në piedestalin e kohërave, psikologjikisht, mentalisht, mbetëm në majën e heshtave të të tjerëve, por edhe ia kthyem shume herë vetë vetes. Valle kur do ta përdorim inteligjencën, kulturën, edukatën, energjitë mendor e fizike në shërbim të vetvetes? Nëse po, duhet urgjentisht të dalim nga zgavrat e kohës së marrosun, e ti kthejmë fytyrën kohës e zhvillimit qytetar botëror. Në radhë të parë të respektojmë vetveten, mjedisin rrethues mjaft të pasur e të aftë të mbaj në jetë trefishin e popullsisë.

Atëherë muhurrak, mbeturinat e konsumit të përditshëm t'iu gjejmë vendin e vetë e të mos ia faturojmë pyllit. Se edhe ai një ditë zemërohet. Apo përfitoni se s'ka zot, pylltar, ligje…. Mermeri është pasuri e madhe ku ka zbukuruar hollet e hoteleve në Paris, Londër, Romë, Manastir, Damask. Shpellës Zgjorgj t'ia hapim grykën por të mos hyjnë të parët, speliologët bullgar, por ne të shkojmë t'iu japim dorën banorëve të Gjurasit, duke vizituar edhe kalanë e tyre.

Hedh vështrimin përreth maleve të larta blerim veshura, përrenjve shpateve të gjëra, guroreve e shelgjishteve që kane zbukuruar lumin Murra që iu ka dhëne jetë në shekuj, gjallëri, zhvillim popullsisë përreth. Atëherë përse nuk përpiqemi t'i ngjajmë asaj. Të jetojmë, mendojmë, zhvillohemi duke menduar e punuar sëbashku me objektiva e qëllime ekonomike mirëqënie krijuese por gjithmonë duke respektuar natyrën, vetveten e të tjerët.

Vetëm kështu mbijetohet, me kulturë e të shëndetshëm.

Dritare të stërmëdha janë hapur në ish zyrat tani ma pa çati gjysmë gërmadhash llahtare.
Nga aty tres vështrimin në vargmalet e Balgjajt, pyjet e se cilës janë sfilitur, sakatuar, përdhunuar nga e njëjta politik varrmihëse e natyrës dhe e popullit te vete...

Rruga e Arbërit nr. 113

ese

BALADA E DRINIT

Ne, emigrantë brigjeve të Mesdheut

Nga **DIONIS XHAFA**

Dibra është një nga ata zona të Shqipërisë apo treva shqipfolëse (nëse marrim parasysh edhe Dibrën e Madhe), që ka një numër thuajse rekord të emigrantëve.

Kanë ikur për një jetë më të mirë në Greqi, Itali, Gjermani, Francë, Angli, Spanjë, SHBA, e madje veshi më ka zënë se ka nga ata që kanë ikur deri në shtete të Amerikës Latine të tilla si Brazili, Kili apo Kolumbia. Ç'jetë. Ç'shtrirje gjeografike!

Besoj se nuk është e nevojshme të them teorikisht sa dramatik ka qenë ky emigrim, pasi fare mirë mund ta ilustroj nga jeta personale.

Babai im ka qenë ushtarak në kohën e komunizmit, e fill pas shembjes së sistemit, i dalë në reformë, u nis me gomone nga Vlora për në Brindizi.

Ndërkaq, po nga jeta personale mund të them se pas vitit 1990, emigrimi është rrahur shumë nga dibranët. Në klasën time në Maqellarë, shumica e nxënësve që i kisha në klasë i kishin baballarët emigrantë.

Këtë e vija re edhe tek regjistri i mamasë sime, mësuese në Pocest, ku në kolonën për profesionet e prindërve, në shumicë dërrmuese për baballarët ishte shënuar "emigrant", ndërsa për mamanë "shtëpiake". Tepër rrallë gjeje përjashtim nga këto dy "profesione".

Drama bëhet gjithnjë e më e madhe teksa çon ndërmend se një nga tragjeditë më të rënda dhe më të mistershme në vitin 1998 ka qenë mbytja e një gomoneje me shumë maqellaras, fati i të cilëve kurrë nuk u mor vesh.

Për tragjedinë në fjalë tregojnë versione të ndryshme, nga ai se janë zhytur aq thellë në det saqë trupat nuk nxirreshin dot, deri tek versioni si i Robinson Kruzosë, se mund të kenë përfunduar në ndonjë ishull të vetmuar dhe të pabanuar.

Të gjitha janë teza të hamendësuara, pasi që ata njerëz që u nisën për jetë më të mirë duke kaluar detin, mund të thuhet me siguri që nuk janë në mesin tonë.

Të gjitha këto vlejnë për të thënë se Dibra është tokë që ka "prodhuar" emigrantë, fate njerëzish të dhimbshme, që enden në halle e në brenga të rrugëve të Evropës. Emigrimi u bë kështu një plagë, një dramë kolektive, në një zonë të një vendi me demokraci ende të pakonsoliduar sa duhet.

SIRIANËT DREJT EVROPËS

Ajo ç'ka po ndodh në rruzullin tokësor është situatë e ngjashme me kushtet e para Luftës së Dytë Botërore. Në Lindjen e Mesme, në Siri, Irak, Libi ka plasur lufta civile, pas rënies së një sërë liderësh diktatorialë. Si rrjedhojë e kësaj lufte të përgjakshme, "lindi" ISIS, organizata terroriste që po trondit botën me krimet monstruoze përkundrejt të gjithë atyre që nuk iu bindën urdhërave fondamentalë dhe ç'njerëzorë të tyre.

IS përmes dhunës, masakrave dhe vrasjeve të civilëve ka pushtuar territore të tëra sidomos në Siri dhe në Irak. Si rrjedhojë e dhunës, represionit dhe genocidit, etnik dhe fetar, shumë sirianë kanë marrë rrugën drejt Evropës, duke e parë kontinentin tonë të vjetër si strehë përkundër monstruozitetit të grupit terrorist. Kulmi i tragjedisë për sirianët arriti kur në brigjet e qytetit Bodrum në Turqi doli në sipërfaqe trupi i pajetë i Aylan Kurd, vetëm 3-vjeç. Çfarë tragjedie! Bota mbajti frymën.

Solidariteti me rastin ishte maksimal. Europa u trondit. Njerëzimi po përjeton vuajtje. Zemra e botës është e plagosur. Aylani i vogël, siriani që me familjen kishte hipur në gomone për të shkuar në Europë, nuk është më. Sirianët po vriten dhe po përndiqen si komb. Atdheun ua kanë vrarë. Siria e lashtë me Damaskun e Palmeiran është uzurpuar nga xhandarët e ISIS-it. Këta të fundit iu kanë vënë kazmën monumenteve, historisë, tempujve të lashtë. Ç'tragjedi!

NE DHE SIRIANËT

Ne, dibranët, por që edhe shqiptarët në përgjithësi kemi përjetuar jo pak vuajtje si komb. Shqiptarët në Kosovë, Maqedoni, dhe të trevave të tjera kanë mbajtur mbi shpinë diskriminimin etnik të sistemeve fashiste sllave, ndërsa shqiptarët e Shqipërisë diktaturën më të egër në Evropë. Pas diktaturës kaluam në rrokopujë, u keqkuptua demokracia, u shembën fabrika e uzina, vendi u zhyt në luftë civile dhe mbinë skemat piramidale, që ua zhvatën lekët shqiptarëve.

Më tej, një plagë e këtyre viteve tranzicioni të dhimbshëm, mbetet emigrimi. Për të ikur drejt shteteve më të zhvilluara, kryesisht evropiane, kemi sakrifikuar edhe vetveten. Kemi ikur me gomone nëpër dallgë, pa ditur nëse trupi ynë do të përfundonte në fund të detit apo do të mund të shkelnim në brigjet e "tokës së premtuar". Atë ç'ka po e përjetojnë sirianët sot, e kemi përjetuar neve mot. Ne që e dimë se ç'është kjo dhimbje, kjo peshë e rëndë, kjo plagë e hapur, duhet të jemi më solidarë se kurrë me sirianët.

Kjo është një kauzë mbi të gjitha njerëzore dhe si e tillë edhe universale. Ne si ata vuajtëm dhe lamë shpirtin brigjeve të Mesdheut. Ne si ata, me flokët të pakrehur dhe me çanta në duar u endëm rrugëve të Evropës dhe të botës. Thuhet se kur e ndjen dhimbjen tënde bëhesh i ndërgjegjshëm, ndërsa kur e ndjen dhimbjen e tjetrit bëhesh njeri. Sot më tepër se kurrë, ne që u arratisëm drejt fatit më të mirë, duhet të jemi në solidaritet me ata që e kanë fatin sot si ne dikur. Solidariteti në këtë rast na bën të jemi përpos dibran, shqiptar, edhe Njeri!

VËSHTRIME

Do të ndërtoj një supermarket...

Nga **SEFULLA KATA**

Në një lagje shumë të populluar, ku nuk pushojnë së hyri e së dali klientë të të gjitha shtresave shoqërore, nga lypsi i lumtur deri tek ministri i mjerë, nga polici i shkopsitur deri tek gjenerali, nga ai që blen me kartë deri tek ai që vjedh karta. Dhe leku do mblidhet kapicë në darkë aq sa nuk do di ku ta magazinoj.

Në një pallat modern ku klientë do të jenë vetëm banorët e pallatit, të gjithë të veshur firmato. Në hyrje të supermarketit do të vendos një sensor markash i cili do të afishojë në një tabelë markën e veshjeve të klientit : këpucët, kostumin, kapelen, madje edhe të brendëshmet. Nëse nuk bie sinjali që ka identifikuar markën, rojet e sigurisë do të marrin përnjëherë masa që klienti i identifikuar si « jashtë standarti » të mos shkelë në supermarket.

Në një fshat turistik ku klientë do të jenë vetëm turistët e ardhur nga e gjithë bota, të cilët nuk të bëjnë kurrë pyetje lidhur me çmimin por vetëm për cilësinë dhe datën e skadencës.

Në një hotel me pesë yje buzë detit, në katin e parë, ngjitur me pishinën e madhe ku lahen pothuajse lakuriq biznesmenët me të dashurat e tyre, fëmijët e politikanëve me miqtë e tyre, ndonjë i huaj i ardhur si i dërguar i ndonjë institucioni me peshë në Evropë, ndonjë gazetar i rubrikave rozë, ndonjë sportist i njohur i Kombëtares, ndonjë fëmijë çapkën që u shet cigare klientëve .

Në një majë mali, në një shtëpi të madhe prej druri, pronë e familjes sime, e ndërtuar me shumë mund e djersë, me paratë e dhëna nga shteti për ndërtimin e rrugës së fshatit.

Në një planet të pazbuluar ende, por që do të zbulohet së shpejti, ku blerës do të jenë vetëm miliarderët, ata që kanë paguar miliona dollarë për të jetuar në atë planet e për të blerë në supermarketin tim ...

I mendoja të gjithë këta variante ndërkohë që po ngulja dy hunj buzë një trotuari, mu në mes të Tiranës. I kisha përgatitur me kohë hunjtë dhe po i sillesha vërdallë qytetit. Nuk lash lagje pa vizituar në kërkim të një copë trotuari të pa zënë. Humba më kot kohën dhe nuk gjeta as edhe katër pllaka të vetme bosh. Gjithandej shitës të përkushtuar që i përvishen që pa gdhirë punës së tyre me të vetmin qëllim që kur të ketë ardhur ora shtatë e kur njerëzit tu hipin këmbëve apo autobuzave për të udhëtuar në drejtim të hallit të tyre, t'i gjejnë dyqanet e trotuareve hapur.

Gjithçka është në shitje:

Qumështi i ardhur nga fshati, i ambalazhuar në shishet e mbledhura një natë më parë në koshat e plehrave. Të ka lezet shpirti kur e bën kos. Del një alamet kosi në ngjyrë të kuqërremtë a thua se e ke bërë me reçel luleshtrydhesh. E ha pa merak.

Zarzavate të mbjella nëpër sera dhe të rritura shëndetshëm brenda pak ditësh në sajë të magjisë së ilaçeve çudibërës të blerë nëpër farmacitë bujqësore të hapura në çdo fshat. Shiten për mall fshati pavarësisht se blihen tek Uzina "Dinamo".

Peshk i freskët, i kapur në frigorifer. Ta pastrojnë dhe ta bëjnë gati në çast. Pastaj ta shplajnë në ujin e govatës që i ka të gjitha ngjyrat dhe e ke gati për pjekje. I shoqëruar me zarzavatet e bukura të shitësit ngjitur, dreka del më e mirë se në një restorant me pesë yje.

Djathë, i bërë në shtëpi, me qumështin e prodhuar nga zjerja në ujë e pluhurit të qumështit të ardhur nga vendet fqinjë si dëshmi e shkëmbimeve tregtare që qeveritë e një pas njëshme të vendit tonë kanë realizuar suksesshëm me këta vende. Tregëtohen të gjitha llojet: deleje, lope, dhije me shije të vërtetë të krijuar me esencat që vijnë nga vende më ekzotike se sa vendet tona fqinjë. Siç duket edhe me këta vende, qeveritë tona kanë shumë sukses në shkëmbimet tregëtare.

Fruta të të gjitha llojeve dhe ngjyrave, nga ata tradicionalët e prodhuar në vendin tonë në sajë të teknikave të përparuara botërore të shpjeguara me detaje në trajnimet e organizuara me fermerët nga specialistë të ardhur në vendin tonë në kuadër të programeve për ndihmë dhe asistencë nga jashtë, deri tek frutat e ardhura nga vende vërtet të largëta e të panjohura, gjithmonë në përputhje me konventat tregëtare ndërkombëtare. Bananja merret e papjekur sepse prishet gjatë rrugës por ama në vendin tonë kemi ngritur furra të posaçme dhe e pjekim. E bëjmë sikur të jetë këputur para një ore. Dhe hajde mos e bli pastaj !

Celularë të ardhur në mënyrë të ligjshme në vendin tonë por edhe të gjetur nëpër autobuzë, atje ku udhëtarë të pakujdeshëm i harrojnë mbi sediljet ku kanë qenë ulur gjatë udhëtimit të tyre fantastik, me një kilometër në orë, si turistë të vërtetë. I harrojnë nga që ua marrin mendjen shërbimi i kulturuar i fatorinove dhe bukuritë e rrugëve nga kalojnë, në veçanti fasadat e pallateve të lyera bukur, këtu e pesëdhjetë vjet më parë.

Rroba të reja, të sapo nxjerra nga thasët e linit të cilat mbajnë një erë që ta këput shpirtin. « Armani » nuk është gjë fare! Ka për të gjithë e për të gjitha masat. Mjafton t'i provosh. Futesh në dhomën e provës të sajuar me çarçafë dhe del prej andej i veshur tendencë, me markat më të mira të botës. Në pastrim kimik nuk ke përse t'i dërgosh se pastaj mbetesh pa atë erën e mirë karakteristike që mbjanë rrobat "firmato" dhe nuk ta var më njeri.

Janë shtuar shumë edhe peshoret, e të gjitha llojeve, dikush me dhjetë lekë, dikush me njëzet, por pa punë nuk mbeten. Pronarët e tyre janë kryesisht pensionistë të lumtur që kanë vendosur t'i shtojnë diçka pensionit, pavarësisht se ai u del dhe u tepron. Klientët e ushqyer me gjithçka gjejnë mbi trotuar, e marrin veten shumë shpejt në sajë të frutave dhe perimeve të rritur shëndetshëm dhe shtojnë shumë shpejt në peshë, ndaj u duhet që herë pas here të peshohen e ta mbajnë peshën nën kontroll se përndryshe, i pret spitali dhe atje, po hyre, vështirë të dalësh pa gjë.

Në supermarketin tim të ri, të cilin po filloj ta ndërtoj, do të shes nga pak prej të gjithave. Klienti që do të vij tek unë do t'i ketë vërtet të gjitha. Nuk do të jetë aspak e nevojshme që të bredhë trotuar më trotuar. Do të bëhen xhelozë të tjerët, po nuk kam se çfarë të bëj. Tek e fundit secili ka biznesin e vet. Edhe unë kam biznesin tim. Liçencën e kam, taksat i paguaj, policit bashkiak që kalon andej për të na bërë presion e për të justifikuar punën e tij ia jap ndonjë gjë nën dorë, udhëtarit që kalon dhe nuk blen asgjë ia nxij jetën duke e shtyrë në rrugën nga kalojnë makinat se trotuarin e kam për vete dhe për klientët e mi besnikë, e kështu të gjithë jemi në rregull.

Tani që e gjeta vendin e lirë, më duhet të vazhdoj punën se jam shumë vonë. Dhe mbi të gjitha nuk mund ta ndërpres për asnjë çast se ma zë ndonjë tjetër i cili i ka bredhur trotuaret prej muajsh ashtu si unë deri sot në kërkim të katër a pesë pllakave bosh. Tani që i ngula dy hunjtë, do t'i lidh me një litar dhe nga pas do të vë dy gurë për të mbajtur plasmasin. Të paktën shiu nuk ma lag mallin. Pastaj ku i dihet?!. Me lekët që do të fitoj mund t'i heq hunjtë dhe të ndërtoj nja tre mure, vë edhe një derë, porosis edhe një mbishkrim për dyqanin, mund t'ia bëj edhe legalizimin pronës dhe kushedi, mbase Zoti i ka dëgjuar lutjet e mia dhe kështu e ndërtoj edhe supermarketin për të cilin ju fola në fillim.

Rruga e Arbërit nr. 113

Anekdota e muajit

Gjatë zgjedhjeve lokale, një kandidat për kryetar bashkie vendosi të takojë komunitetin dibran të shpërngulur aty gjatë viteve të tranzicionit.

- Unë dua të më thoni se cila është kërkesa juaj më emergjente dhe unë do ta zgjidh këtë çështje brenda 30 ditësh, në qoftë se zgjidhem kryetar bashkie, u tha ai.

U ngrit një nga dibranët më të hershëm në lagje dhe tha:

- O zotnaj krietar - krietar po t'thom, se krietar ke me qanë. Ne duem nji rrugjë, ta shtrojsh me zift si gjithë rrugjt e katunit matanë. Se taj e ke pa vetë, se rrugja ka erdhe na majti me quhun kur ban vapë, dhe, kur bie shaj, nuk kemi ka shkojmë...

Pa mbaruar i pari, u ngrit i dyti:

- O zotnaj! Ta gzosh një herë detirën, por unë thom se ta lashë njëherë rrugjën, se pret rrugja, dhe të na rregullojsh ujin. Nuk kemi asni pajk ujë në shpaj dhe ka met grueja me bidona n'krah tu mush uj' ke mahalla qetër, më keq se nana eme n'katund!

Ia pat i treti, duke iu drejtuar me inat dy të parëve:

- Çish janë mor k'to kërkesa: rrugjë e ujë! Çe mor ku asht rrugja për çef t'Zotit dhe çe ku keni uj n'det gjisëm ore larg. O zoti kryetar, mos ua ven veshin ktine. Ne duem dritë, mor dritë. Nuk kemi drit! Vjen akshami dhe ban llamatina në tavan fap-fap, si me qanë çiriu që kam pas n'katund.

- Ore ju, keni lujt mendsh më duket. Ç'janë mor k'to kërkesa. Këto kërkesa ia bamë ni herë deputetit para di vitesh, mos i thoni kryetarit çato gjana si i keni thanë deputetit. Krietari i bashkisë ka punë qetër. O krietar, unë due të më fajtish vocin në punë. Asht tue mbaru vitin e fundit ke Vetrajna. Ka nja di muj si është në Greqi tu vjelë qershaja, por ka për tardh për zgjedhje apostafat dhe do votojë për taj! Unë, grueja dhe voci bajm tre vota për toj! Shnoje!

E kështu me radhë, ngrihej tjetri e kundërshtonte të parafolësin dhe jepte një kërkesë të re, sa erdhi një moment dhe kandidati për kryetar mendoi më mirë një zgjidhje tjetër.

- Unë kam qejf shumë të rri e të bisedoj me ju, kështu shtruar, se ju dibranët, jo vetëm që jeni punëtorë të mëdhenj, por edhe të muhabetit. Meqë nuk kam shumë kohë, unë propozoj që ju të zgjidhni një përfaqësues tuajin, i cili nesër të vijë në mëngjes të zyra dhe të më sjellë një listë me kërkesat tuaja. Ju bisedojeni dhe vendoseni. Si ta vendosni ju, ashtu do bëj unë!

Dhe iku. Ndërsa njerëzit vazhduan të rrinin aty të zgjidhnin përfaqësuesin...

Të nesërmen në mëngjes, te zyra e kandidatit shkoi një përfaqësues.

- Hë, - i tha kryetari! - Ju dibranët shumë të vështirë, nuk ua gjen anën me muhabet dhe shumë kërkesa kishit për 30 ditë.

- Ke të drejtë kryetar, por unë kam sjellë disa kërkesa që nuk kanë për të të lodhë shumë.

Pa më thuaj:

- Unë dua që gruan të ma bësh edukatore në çerdhe, djalin të ma bësh drejtor gjimnazi dhe vajzën të ma sjellësh infermiere në spital. Ndërsa mua të më vendosësh administrator të krahinës sonë dhe mos u merr më me dibranët ...

- Ti nuk je dibran? - i tha kryetari i çuditur!

- Jo, jam nga Skrapari!

- Po si të zgjodhën ty ata!

- Jo, ata nuk më zgjodhën, unë erdha vetë. Ata kanë dje gjithë ditën dhe mbrëmë gjithë natën që nuk vendosin dot se cilin të sjellin përfaqësues, kështu që unë erdha vetë! Po të më premtosh për këto katër gjëra që të kërkova, merrem vesh unë me dibranët dhe i ke të sigurta votat!

(Rishkruar sipas një versioni treguar nga N.Zoto)

Pajtohu në gazetën
RRUGA E ARBËRIT

***Merr versionin* PDF ose kopjen**
print duke filluar me 50 lekë/muaj

Gazeta ofron faqet e saj
për REKLAMA apo NJOFTIME
të ndryshme për biznese dhe individë.

ÇMIME TË ARSYESHME
për faqet me ngjyra dhe bardh e zi.

Për individët, njoftimet deri në 50 fjalë
(1/16 e faqes) ofrohen falas!

Për informacion:
E-mail: rrugaearberit@gmail.com
Tel: +355 69 20 68 603

Sezoni i Llixhave

Foto: © Edmond Hasani

Oda Dibrane 2015

Edicioni i 21-të, Pallati i Kulturës, Peshkopi, 29-31tetor 2015

Kthim në vendlindje

Qendra Kulturore Peshkopi, në kuadër të zhvillimit të Edicionit të 21-të të Odës Dibrane, në bashkëpunim me Shoqatën "PAMART" hap ekspozitën **"Kthim në vendlindje"** të piktorit Zaim Elezi (Zaya), në datat 28-31 tetor 2015.

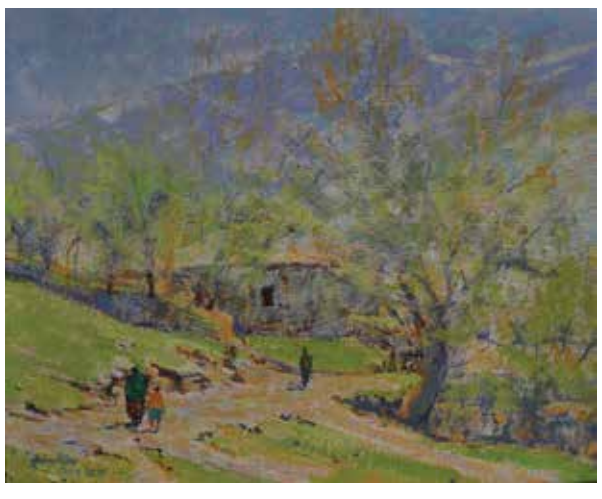

PALLATI I KULTURËS, PESHKOPI, 28-31TETOR 2015

cyan magenta yelloë black

EDICIONI I DYTË - PALLATI I KULTURËS, PESHKOPI, 29-31TETOR 2015

Botimet M&B në bashkëpunim me Qendrën Kulturore Peshkopi, në kuadër të zhvillimit të Edicionit të 21-të të Odës Dibrane, do të organizojnë në Peshkopi në datat

29-30-31 Tetor 2015

Panairin e librit

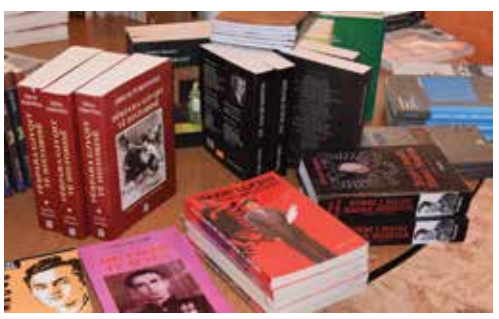

Ftohen autorët dhe Shtëpitë Botuese që të marrin pjesë me botimet e tyre në këtë festival. Afati maksimal i pranimit është data **20 Tetor 2015**. Gjatë ditëve të panairit do të ketë veprimtari të ndryshme me qendër botimet për dibrën dhe autorët dibranë. Autorët e interesuar për prezantimet e librave duhet të kontaktojnë sa më parë me organizatorët në numrin e telefonit 068 65 08 441 ose ne email mbbotime@gmail.com. Autorët që do të sjellin botimet e tyre, të na dërgojnë me email një jetëshkrim të shkurtër deri në 100 fjalë si dhe botimet me të cilat dëshirojnë të marrin pjesë në panair.

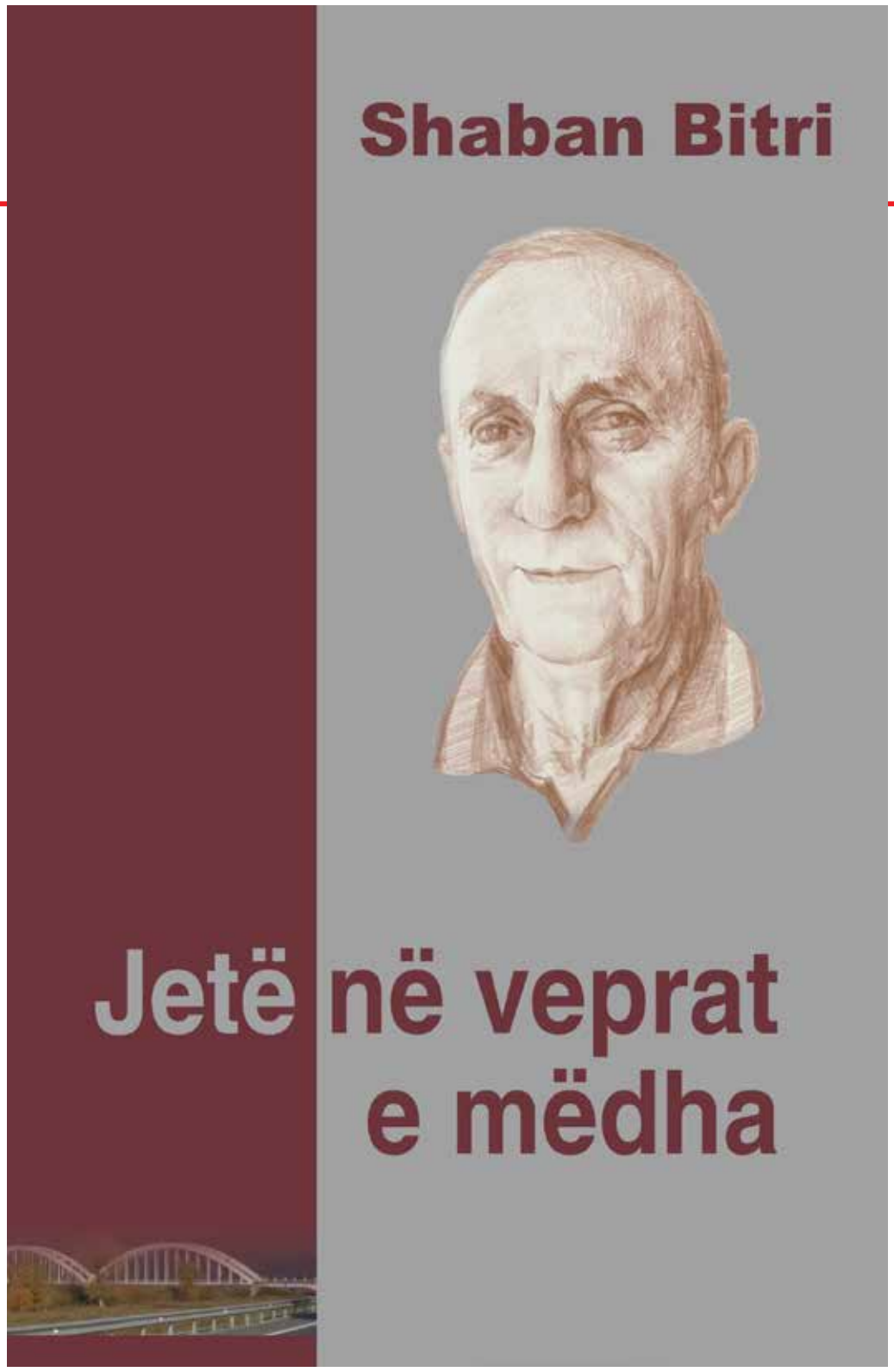
Për më shumë informacion: Tel. (04) 22 33 283 / 065 08 441 E-mail: mbbotime@gmail.com
***Mbështesin panairin*: Libraria Fleta - Peshkopi / Gazeta Rruga e Arbërit / FB: Peshkopi, Diber, Albania**

cyan magenta yelloë black 13

Rruga e Arbërit nr. 113

botim

Pak fjalë për librin e Shaban Bitrit:
"Jetë në veprat e mëdha"

Shaban Bitri ishte një djalë punëtor, i ndërgjegjshëm, serioz në punë. Ai e kishte me pasion punën e inxhinierit, e donte profesionin e tij dhe kjo është arsyeja që ngrihej vazhdimisht nga ana profesionale.

ISMAIL AHMETI

Shabani ishte kryeinxhinier i kantierit të prodhimit. I papërtuar, me iniciativë... Vlerësoj në mënyrë të veçantë punën që ka bërë për prodhimin e disa betoneve me karakteristika të veçanta, që ishte një punë e mirëfilltë shkencore, duke ndikuar fuqimisht në zgjidhjen e disa probleme teknike që na dolën te tunelet e devijimit.

KUJTIM BEJTAJ

Lidhjet me Shabanin kanë pasur një ndikim shumë pozitiv tek unë, se prej këtij burri kam mësuar se si mund të krijohet një familje e shëndoshë dhe se si mund të rriten dhe të edukohen fëmijë të ndershëm, duke shmangur të këqijat që vijnë nga civilizimi.

PETRIT MALAJ

Si Shaban Bitri është vështirë të gjesh inxhinierë. Është një ndër më të mirët në fushën e inxhinierisë së ndërtimit. Për ing. Shaban Bitrin mund të them me bindje të plotë se është njëri nga talentet e inxhinierisë shqiptare. Dhe këto talente, që janë të paktë, shteti shqiptar duhet të gjejë mundësinë t'i vlerësojë e t'i respektojë.

FARUK KABA

Kur të tjerët komunikonin me Shabanin për një problem të caktuar, ai i dëgjonte me vëmendje. Shabani është shok i dashur dhe komunikues. Është shumë kërkues, por i drejtë. Padrejtësia e revolton shumë, sepse vetë është i hapur, i ndershëm dhe nuk i bën askujt padrejtësinë më të vogël.

LEFTER KASHTA

Shaban Bitri
JETË NË VEPRAT E MËDHA

Botimet M&B
ISBN: 978-9928-172-55-6
Nr. faqeve: 232
Çmimi: 800 lekë

Libër *i një njeriu që ka jetuar dhe* **i një autori të ditur**

Nga **SHABAN SINANI**

Pa dashur të ndërlikoj vlerësimin e librit *Jetë në veprat e mëdha* me lidhjet e mia me autorin, Shaban Bitri, sidomos me krahinën e Çidhnës, do të doja të shenjoja këto mendime:

Libri është shkruar me një ndershmëri që e përjashton përshtatjen me kohën, cilado qoftë ajo: e shkuara apo e sotmja.

Përkundër një prirjeje vetëshëmtuese të çerekshekullit të fundmë, që njihet për libra jetëshkrimorë që kanë për qëllim rindërtimin e së shkuarës sipas koncepteve të sotme, ky libër është shkruar me përgjegjësi ndaj vetes, pasardhësve dhe lexuesve. Ndonëse në një moshë që sot nuk mund të quhet e *vjetër*, Shaban Bitri, për të vijuar së largmi bashkëbisedimin me të me poezi, në stilin e tij të preferuar, duket se e ndien brenda vetes lutjen e poetit**:**

O plak,
Mendoje mirë,
S'ke kohë ta ndreqësh!

Autori meriton nderimin e lexuesit për shqipen e përkorë që ka përdorur, gjithaq dhe për elegancën me të cilën herë pas here sjell në libër fjalën lokale, gjithnjë në vendin e duhur dhe me shije.

Ky libër nuk ka për qëllim t'i bëjë gjyqin një kohe, as të ngrejë përmendoren e një tjetre. Qëllimi i tij është të tregojë se autori ka ditur të jetojë, dhe kjo është dëshmia më e rëndësishme që ai dëshiron t'u bëjë të njohur brezave.

Me vërtetësinë që është shkruar, pa iu trembur pranimit të varfërisë e prapambetjes,

Ky libër nuk ka për qëllim t'i bëjë gjyqin një kohe, as të ngrejë përmendoren e një tjetre. Qëllimi i tij është të tregojë se autori ka ditur të jetojë, dhe kjo është dëshmia më e rëndësishme që ai dëshiron t'u bëjë të njohur brezave.

Nuk gjeta asgjë patriarkale në përmbajtjen e këtij libri, ndonëse *fisi* dhe uniteti i tij janë gjithkund.

Herë pas here mund të mos jesh në një mendje me autorin, për shembull, sa i takon mënyrës së të kuptuarit të mëshirës. Ndoshta ngase mëshira në mendjen e autorit është ngulitur si shprehje butësie ndaj një shtrese *nën*: nën pushtetin, nën klasën, nën qytetin, nën kryeqytetin, nën të tjerët. Dhe në këtë rast ai duhet mirëkuptuar. Unë këtë do ta quaja më shumë kryelartësi dhe vetëvlerësim, se, siç e quan autori, *urrejtje ndaj mëshirës*. Së paku në vetëdijen e krishterë, që autori e ndien brenda vetes, mëshira është një prej shenjave që bën zgjerimin e bashkësisë, përtej njohjeve të drejtpërdrejta, është një *shukërmend*, sipas shprehjes së Gjon Buzukut. Mund të thuhet se, edhe kur këmbëngul kokëfortësisht në mendimet e veta, Shaban Bitri është për t'u nderuar, sepse, edhe në këtë rast, nuk i shkon në mendje që me këtë këmbëngulje të mposhtë dikënd a t'i tregojë vendin kujt. Libri ka një paqe të brendshme që vjen nga urtësia, një tejpashmëri qelqore që vjen nga gjeni i të parëve, një pasuri informacioni që vjen nga pasuria e jetës.

Duke qenë në këtë pikë, është për t'u pohuar se një prej pasurive të shkëlqimta të këtij libri është *Afroviti*, e pandarë prej jetës së autorit në të mirë e në të keq, në prani e në mungesë, në lartësim e në rrënim, në fashitje e në ringritje. Afroviti, kjo bijë e Bregdetit kryelartë me emër hyjneshe antike, më shumë përngjan me Pelenopën e durimshme dhe besimplotë, po aq sa me një Shën Mëri të hirshme, që vjen prej visesh të largëta dhe përballet me një realitet të beftë. Midis shumë veprash të mëdha, me të cilat lidhet jeta e inxhinier Shaban Bitrit, pa dyshim, në mos më e madhja, do të mbetet kjo martesë dashurie, jashtë kodit etnojuridik verior po aq sa dhe jashtë traditës bregdetase. Nëse sot nuk jemi në gjendje ta ndajmë këtë meritë midis dy individëve dhe kohës, kjo tregon se autori ka të drejtë kur sillet miqësisht me të, sepse *ajo kohë* është pjesë e jetës së tyre. Dhe ajo kohë nuk ka pasur vetëm urrejtje, luftë klasash, kulakë, burgje, spiunë, por dhe dashuri, ndoshta jo aq të stolisur me fjalë sa sot, por gjithsesi të thellë dhe motivuese për flijime të mëdha. Duke i ngritur një monument familjes, Shaban Bitri sot mund të quhet *mbrapa kohe*, por le të kujtojmë se shoqëritë e virtytit janë formuar dhe mbeten të gjalla falë zotësisë për të ruajtur. Ndër to, familja pa dyshim është një nyje themelore.

Shoqëria e sotme po sprovon të themelojë alternativën e saj: njësinë pa lidhje dhe detyrime e përgjegjësi, studion e *Vëllait të Madh*, sipas shprehjes së G. Orwell-it. Shoqëria e sotme është e gatshme të përgojojë Krishtin për shembëlltyrën e Maria Magdalenës, me qëllim që të shkurajojë familjen. *Nuk dua t'ia di për Tokën. Një herë kalova andej para dy mijë vjetësh - me orën e tyre - dhe sot e kësaj dite vazhdojnë të më përflasin*. Kështu thotë me dëshpërim vetë Hyji, i cituar në një prej librave të modës demistifikuese të kohës së sotme.

Në librin e Shaban Bitrit gjeta diçka dhe prej rinisë sime, prej vendlindjes sime, prej njohjeve dhe të njohurve të mi. Dhe kjo gjithashtu më shtoi vlerësimin për të, gjë kjo jo detyrimisht e qenësishme edhe për lexuesin tjetër. Gjeta Farudin Hoxhën, Ismail Ahmetin e Kujtim Bejten, të cilët i kisha përmendur në reportazhet e mia në vitet 1980, kur isha gazetar i së përditshmes *Zëri i popullit*. Ky është privilegji i ngjashmërive në jetë. Mund të kisha gjetur edhe punëtorët që njoha atje, si Shaban Gjoka e Haxhi Manreka; mund të kisha gjetur dhe tim vëlla Rifatin, që i ndau dhe ai dy dekada të jetës së tij me hidrocentralet, me *plasjet masive*, dhe në fund doli në pension si punëtor i nëntokës, si minator, në moshën 50-vjeçare.

Dhe më erdhi keq që në atë kohë nuk e kisha njohur për së afërmi edhe autorin e librit, Shaban Bitrin.

Libër i një njeriu që ka jetuar dhe i një autori të ditur: meriton lexim dashamirës.

(Marrë nga parathënia e librit)

folklor

...dibranet e Dibrës së Madhe që u vendosën në Peshkopi, sollën këtu vlera të këngës qytetare dibrane, duke i përshtatur me kulturën tradicionale të Peshkopisë...

Karakteristika të **këngës qytetare** dibrane

Nga **PËRPARIM TOMÇINI**

1. KENGËT QYTETARE TE DIBRËS SË MADHE

Keto kengë e kanë zanafillën andej nga gjysma e dytë e shekullit të XIX –të. Fillimet e para të kësaj gjinie të këngës janë disa përkthime të këngëve turke, të cilat këndoheshin në ceremoni të ndryshme nëpër odat e parisë së Dibrës nga qytetare të ndryshëm dibrane që kishin "rahur" Stambollin. Aq e madhe ka qenë lidhja e dibranëve me Stambollin, sa edhe sot e kësaj dite përdoret shprehja e famshme: "Po u prish Stambolli e bën Dibra".

Pas prezantimit të këtyre këngëve të përkthyera në shqip, filluan përçapjet e para për të krijuar këngë të ngjashme, duke i përshtatur në gjuhe dhe me traditën e folklorit dibran dhe duke krijuar kështu një risi të re të këngës, në formë turke, në përmbajtje, në gjuhe e në tingellim dibrane.

Si bartës, krijues dhe interpretues të parë të kësaj gjinie të re të këngës deri më sot njohim këngëtarin popullor Abdi Bej Sturçe. Nga fisi Sturçe kemi trashëguar breza të tërë këngëtarësh që vijnë deri në ditët e sotme dhe që kanë lënë gjurmë në kulturën tonë kombëtare, si Tofik Abdyl,Ali, dhe motrat Sturçe.

Duke qenë tregëtare, mjeshtra ndërtimi, zejtare apo mjeshtra ne specialitete të ndryshme apo edhe ushtarë të Perandorise Osmane, dibranët sollën në qytetin e tyre copëza kulture nga qytete apo vise te Perandorse Osmane dhe nga troje shqiptare ku ata kishin shërbyer me profesionet e tyre dhe tashmë ishin kthyer në Dibër duke bërë pronë të dibranëve shumë nga perlat e muzikës qytetare shqiptare si :

"Sulçe begu","Kënga e kalasë së Shkodrës","Bubullime ke shkembi i Kavajës", "Kënga e Rem Demnerit", kënga e "Gani Bej Toptanit" deri tek serenatat korçare duke krijuar dhe këngë të përafërta me to si :"Kur hana del" apo " Ander Androva" "Ander Androva" me shoqërim e pa shoqërim.

Një rol të rëndësishëm në larminë e motiveve muzikore qytetare të Dibrës së Madhe ka luajtur komuniteti egjyptian i ardhur nga Përmeti, ku motivet përmetare u kryqezuan me motive dibrane duke krijuar nje risi tjetër të re të këngës qytetare.

Të tilla janë këngët: "Po vjen gjarpni me dymbedhjet krena" apo kënga "Dy lule të bardha" të cilën e njohim nga përpunimi që i beri mjeshtri i madh i muzikës shqiptare Tish Daia dhe që u kjendua nga këngëtari dibran Agim Skara në Festivalin e këngës së re popullore organizuar nga Ansambli Shtetëror i Këngëve e Valleve popullore në vitin 1982.

Nisur nga sa thame më sipër, mund të themi pa frige, se Dibra e Madhe ka marë formën e një "muzeu" mbarëkombëtar të muzikës qytetare shqiptare.

Pas percaktimit nga ndërkombëtarët të kufijve shtetëror të Shqipërisë në vitin 1913,qyteti i Dibrës së Madhe mbeti nën Serbinë. Dhe në këtë periudhë, në këtë qytet u krijua një vakum shumë i madhe njerzor si rezultat i genocidit serb ku qindra familje dibrane u shperngulën në drejtim të Peshkopisë, Shkodrës, Shijakut, Durrësit, Kavajës, Elbasanit e sidomos në drejtim të Tiranës, duke marë me vehte edhe vlerat e kulturës së tyre qytetare, duke i pershtatur këtë vlera në qytete ku shkonin, por më shumë se kudo tjetër këto vlera u përshtaten në Peshkopi e cila aso kohe funksiononte si qendër administrative.

Gjithsesi edhe pse genocide serb ishta katastrofal, ajo pjesë e popullsisë e "t'kurur" (në vitin 1900 sipas Sami Frashërit ka qenë 19.000 banore),në nje grusht të vogël qytetaresh mundi të mbijetojë të ruajë e të krijoje vlera të reja. Keto vlera marin një hov te paparë pas viteve '70 të shekullit të kaluar, ku me themelimin e SHKASH "Liman Kaba",Dibra e Madhe u bë qëndër e vlerave qytetare jo vetëm për shqiptarët e ish Jugosllavisë, por kudo ku kishte shqiptarë. Të gjithë ne i kemi përcjellë me duartrokitje e entusiazem këngëtarët Haxhi Maqellara, Merita Maqellara, Sulejman Borova, Violeta Turkeshi etj. E sidomos tenori Bashkim Paçuku i cili i bë i famshëm me interpretimet e këngëve "Barinjtë e Korabit", "Dasma e malësorit" etj. të krijuara nga kompozitori i famshëm dibran Musa Piperku i cili se bashku me Nazim Kabën ishin udhëheqësit e parë artistik të kësaj shpoqërie.

Pas viteve '90 të shekullit të kaluar, në Dibër u krijua dhe SHKASH "Haki Stërmilli" kryesia e së cilës, perveç të tjerash, ka organizuar për herë të parë Festivalin e këngës qytetare shqiptare (trojet shqiptare të Maqedonisë) me titullin "Tingujt e Penestias". Ky festival, me gjithe vlerat e ralla që solli, per arsye financiare zhvilloi vetëm dy edicione,1997 dhe 1999.

2. KËNGET QYTETARE TË PESHKOPISË

Ashtu sikurse dibranët që vinin nga vise të ndryshme të vendit, apo edhe nga Stambolli dhe sillnin në Dibër vlera të reja, dibranet e Dibrës së Madhe që u vendosën në Peshkopi, sollën ketu vlera të këngës qytetare dibrane duke i përshtatur me kulturën tradicionale të Peshkopisë të cilat ishin të përfarta me to, duke krijuar një shtresëzim kulturor e cila më vonë do të merte formën e vet të qëndrueshme duke sjellur një risi në kulturën qytetare shqiptare. Sigurisht, kur flasim për këngët, duhet të përmendim dhe interpretuesit e parë si Tofik Sturçe, Xhilke Vojka, Muharem Zajmi, Besim Çutra etj. për të ardhur tek brezat e tjerë të fisit Sturçe të cilët i permendem më sipër.

I paçmuar është e do të mbetet kontributoi i Munir Shehut, i ardhur nga Dibra e Madhe, i cili kishte një formim modest professional si muzikant por që hodhi hapat e para të muzikës qytetare të kultivuar në qytetin e Peshkopisë.

Duke shfrytëzuar me shumë profesionalizëm kushtet e krijuar me hapjen e shkollës pedagogjike në Peshkopi (1948) ku një rëndësi e madhe në këtë shkollë I kushtohej edukimit muzikor, Muniri,për herë të parë ngriti orkestrën e mandolinave e cila me ardhjen e kompozitorit Tonin Rrota në Peshkopi u bë e famshme në të gjithë Shqipërinë.

Ne krijimtarinë e Munir Shehut të kësaj periudhe mund të përmendim kënget "Katundare në katund të ri" (shembulli 4),

"Bulqizake","Oj Sanie,moter-o" etj.

Tonin Rrota, i ardhur nga Shkodra dhe i emëruar dirigjent i Estradës Profesioniste të qytetit të Peshkopisë, perveç formacinit orkestral të mandolinave, diti të shfrytëzojë me mjeshtri të madhe edhe instrumentistë të tjerë të talentuar të cilëve u mësoi shkrim e këndim muzikor. Po keshtu punoi dhe me këngëtarë të rinj të asaj kohe në vitet 60-70 të shekullit të kaluar si Melita Shehu, Skendër Cala, Myrteza Baboçi, Abdyl Strurçe, Niovi Samara, Fatime Bojaxhi e shumë e shumë të tjerë.

Shume interesant është bashkëpunimi Tonin Rrotës me rapsodin popullore Hazis Ndreu. Mund të themi pa frigë së Hazis Ndreu ishte prapavija artistike e Tonin Rrotës pasi ishte nje bartës dhe interpretues i jashtëzakonshëm i motiveve folklorike dibrane. (shembulli 5 dhe 6).

Gjatë këtyre viteve, kënga qyetare e Peshkopisë mori formën e sajë të plotë dhe si përfundim mund të themi: - Tradita qytetare e Dibrës së Madhe, përvoja shkodrane dhe motivet e bukura folklorike të trevës së Dibrës dhanë produktin "Kenga qytetare e Peshkopise" dhe se bashku me kengen qyetare te Dibrës së Madhe dhanë produktin; "Kënga qytetare e trevës së Dibrës".

Kjo kumtese është mbajtur në FFK të Këngës Popullore Qytetare, edicioni i 11 në qytetin e Peshkopisë.

Abdul bej Sturçja, këngëtar dhe instrumentist

Edhe në kohën e osmanlinjve në Dibër kënga është kënduar vazhdimisht. Një ndër figurat më të ndritura atdhetare që me plot merita u fut në historinë e këngës jo vetëm në Dibër por si këngëtar gjithëkombëtar dhe poet, mjeshtër në instrumentin e tij, e ky është Abdul Beu Sturçja, të cilit i doli zëri jo vetëm në Dibër por edhe në Rumeli (Ballkan), si dhe Anadollin e largët osman.

Emri i tij dëgjohej anë e kënd Perandorisë osmane. Një anadollak kishte dëgjuar se në "Arnautllëk" Debrede është një shahir që nuk mund t'ia kalosh askush, e ky shahir turkoshak nga xhelozia duke e ditur se atij nuk ia kalon askush, merr rrugën dhe vjen në Dibër me instrumentin e tij.

Me të arritur në Shehër, pyet jalla ku rrin me shtëpi Abdul Sturçja. Dibranët e dërgojnë në Krifcë (Krivca gjithmonë është llogaritur mëhallë e Dibrës).

Mysafirin e presin dy vëllezërit e Abdulit, siç e ka traditë Dibra. Ditën e nesërme dalin në një livadh-lëndinë, nën hijen e një peme, shtrojnë jambullijat tradicionale dibrane me lloj-lloj ngjyrash (të kuqe, të bardha dhe të verdha), në prani të qindra dibranëve të ardhur edhe nga Dibra e Vogël – Peshkopia dhe ia nisin këngës shqip dhe turqisht, njëherë njëri e njëherë tjetri, herë një këngë e herë ndonjë bejtje, kjo e nisur që nga orët e paradites e deri në orët e vona të mbasdites, pa u ndalur ia thonin këngës pa pushim.

Në një kohë Abduli shikon mbi degën e një peme një zog bilbili duke ia thënë këngës së bukur të tij, e ky rast menjëherë i ra në mend Abdulit se ky është momenti për ta mposhtur anadollakun shumë të aftë dhe aty i thuri vargjet dhe melodinë me këto fjalë:

O bilbil, o mjeri bilbil,
Dru në dru, jeshil në jeshil
A s'ma jep një gonxhe trëndafil,
T'ja vë plagës teme melem jeshil.

Abuli me këto fjalë qante rrobërinë (melem jeshil). Pas këtyre vargjeve ai u kthehet të pranishmëve, në veçanti oxhallarëve me këto fjalë:

O ju oxhallarë që po më shikoni,
Çilni qitapet e këndoni
Dal ka dal ke vorri të më çoni,
Se i kom plagët, e mos mi lëngoni.

Në këtë moment bilbili duke cicëruar nga pema degë më degë ulet në majë të çiftelisë të Abdulit, e anadollakut nga ajo që pa hidhet në këmbë merr instrumentin e tij dhe e then, duke i thënë këto fjalë:

Jarem turçe, jarem arnautçe,
Evalla Abdul Bej Sturçe.

Anadollaku kthehet në vendlindjen e tij dhe kur nuk mori këngën duke thënë: Me të vërtetë Abdul Bej Sturçja ishte "Shahir" e kjo ndodhi në kohën e osmanlinjve, andaj ka mendime se kënga e "Bilbilit" më parë është kënduar në Shqipërinë e Jugut, si dhe në Shkodër, e në veçanti në Shqipërinë e Mesme, si në "Tiranë, Elbasan e Durrës, por si pas të dhënave nga dy këngëtarë të ndjerë: Zia Lata e Ymer Melo, tregonin se ndër të parët në kohën e osmanlinjve kënga e "Bilbilit" është kënduar në Dibër.

Për meritën e këtij këngëtari u thurën këto vargje: Çelin lulet, lulzon fusha, nga zë bilbili, Abdul Bej Sturçja.

Përgatiti
SULEJMAN BOROVA

Rruga e Arbërit nr. 113

letërsi

Prezantohen për herë të parë në Panairin e Dytë të librit
në Peshkopi me datë 23-25 tetor 2015.

"Shpresa", një roman bashkëkohor

Nga **QEMAL SKËNDO**

Naim Berisha, tashmë, në hapësirën e letërsisë ka hyrë me dhjetëra libra me poezi e poema, me fabula, me hajke, me tregime, me tekste këngësh, me përkthime si dhe me pesë romanet e tij, të cilët janë: "Vetëvrasja e shpirtit", "Bjeshkët e dashurisë", "Gurkështjella", "Zëri i malit të Shënmërisë" dhe "Shpresa".

Është shkruar shumë për këtë autor dhe krijimtarinë e tij të larmishme, jo vetëm nga shkrimtarë të njohur, të vjetër e të rinj, shqiptarë, si Prof. Akademik Bedri Dedja, Prof. Odhise Grillo, poeti i madh Dritëro Agolli, shkrimtarët e shquar Teodor Laço dhe Bardhyl Xhama, e tjerë, por edhe nga mjaft kritikë dhe studiues të artit dhe letërsisë sonë.

N. Berisha është diplomuar për gjuhë dhe letërsi në Universitetin e Tiranës dhe ka bërë punë të ndryshme në fushën e arsimit, të kulturës dhe gazetarisë. Në fillim në Dibër, Peshkopi, më pas në Burrel dhe pastaj në Tiranë. Punët e ndryshme, si: mësues muzike, drejtues kulture në terren dhe në ushtri, mësues gjuhë letërsie, gazetar, nëndrejtor në shkollë profesionale dhe drejtor në gjimnaz, e pajisën atë me një 4 eksperiencë të gjerë, e cila më pas u reflektua në krijimtarinë e tij si në poezi, në prozë dhe në këngë. Më 1998 ai emigroi me familjen në Angli.

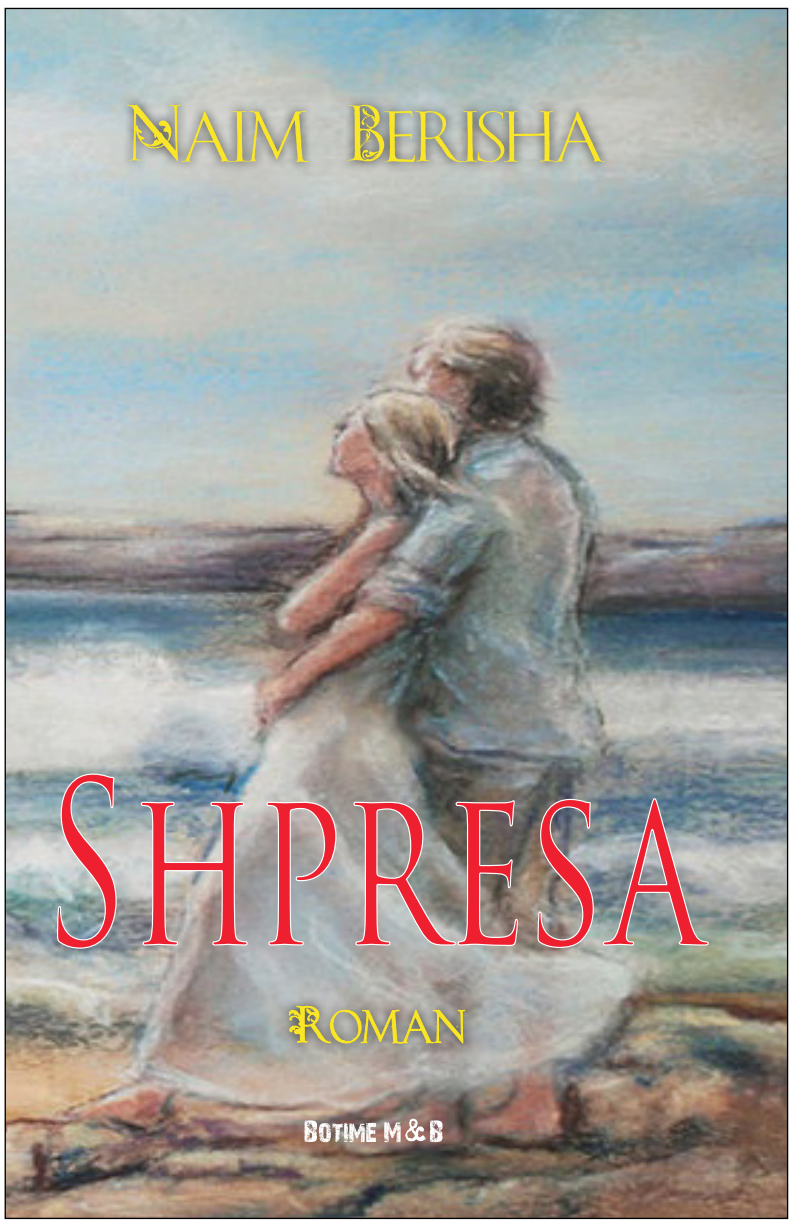
Krahas punës së përditshme, ai kreu disa kualifikime në Londër: për media, muzikë, letërsi angleze dhe kritikë letrare. Jo vetëm kaq, por ai, për asnjë çast, nuk i është ndarë krijimtarisë letraro-artistike.

Kështu që nga viti '93, kur i është botuar libri i parë me vjersha e deri më sot, pra, në harkun e 22 viteve, ai ka shkruar dhe botuar tridhjetë libra si dhe një album me këngë, i cili e prezanton edhe si kantautor, pa bërë fjalë për çfarë ka në dorëshkrim dhe në dorë. Por kjo përcjellje e shkurtër, më shumë sesa për autorin, bëhet për romanin e tij më të ri, që është një roman i bukur, i cili të imponohet me çdo faqe e pasazh të tij. Ai ka një titull domethënës dhe kuptimplotë: "Shpresa".

Pa hyrë në detaje e hollësi, pasi nuk duam që të shuajmë kuriozitetin e lexuesit, romani në fjalë flet për forcën emocionale të shprehjes si dhe për rrjedhshmërinë e një stili bashkëkohor të romancierit. Nga romani në roman vë re një pjekje graduale artistike të këtij shkrimtari. Dhe Shpresa, dhe Trisha, janë gra të denja për burrat e tyre, ish dy shokët e adoleshencës, respektivisht, për Xhekun dhe Denin, sikundër janë dhe këta të fundit për të dashurat e tyre. Lexuesi, në mënyrë të vetvetishme, i vë pyetjen vetes:

Vallë, ç' e prish jetën e sotme bashkëshortore?! Tradhtia?! Vdekja?! A mos vallë, që të dyja bashkë?! Në këtë kontekst, mendoj se lexuesit i lihet një liri e plotë për të menduar e gjykuar vetë, në mënyrë të pavarur, rreth koncepteve të përjetshme, siç janë miqësia, dashuria, martesa, jeta dhe vdekja.

Ky roman si dhe të mëparshmit e këtij autori, lexohen me një frymë, jo vetëm për gjuhën e zgjedhur, filmike do të thosha, stilin konciz, sintaksën poetike dhe frazeologjinë e pasur popullore, por edhe për ndërtimin logjik strukturor dhe kompozicional të subjektit, përmes gërshetimit të linjave kryesore të romanit me detajet konkrete të jetës. Duke përfunduar, i uroj me gjithë zemër këtij shkrimtari suksese dhe në vepra të tjera.

Naim Berisha
SHPRESA
Botimet M&B
ISBN: 978-9928-172-59-4
Nr. faqeve: 152
Çmimi: 500 lekë

Fragment i shkëputur nga romani me i ri i Naim Berishës "Shpresa"

* * *

Teksa ndahej me njerëzit, Shpresa nuk shqitej, për asnjë çast, nga Deni. Atë e kish si një nevojë të përsekondshme. S'e zinte vendi pa e pasur atë para syve dhe, mundësisht, të pashqitshëm nga krahu dhe dora e saj. Ai, gjithashtu, teksa dëgjonte Shpresën të fliste, sepse zëri i saj, tashmë, i dukej më i bukur se më parë. Qyshse zbuloi tek ajo, rrugës për në Kosovë, dhuntinë e të kënduarit bukur, zëri i Shpresës ish për të, më shumë se një cicërimë e ëmbël kanarine. Zëri i saj, atij i bëhej se zgjatej, pambarimisht, si një melodi e re dhe e bukur flauti, plot ndjenjë e kumbime, plot përvojë, përpjekje e mendime. Dashuria e saj për jetën, përkujdesja shembullore për bashkëshortin dhe për veten, veç të tjerave, e preknin aq shumë Den Mitrushin, sa dhe lakuriqësia e magjishme e kurmit dhe aromës së saj prej gruaje, vërtet, personifikim i gjallë i brishtësisë dhe bukurisë së mahnitshme fizike dhe shpirtërore të femrës kontemporane.

Para se të niseshin për në Shqipëri, Lul Krasniqi dhe Den Mitrushi ndërruan edhe një herë kutitë e duhanit:

- Të na rrojë miqësia, - tha Lul Krasniqi duke dredhur cigaren, - të trashëgoheni e me faqe të bardhë dhe ju ardhshim pas nëntë muajsh për një djalë!

- Të lumtë goja, o miku im, - i tha Den Mitrushi, - dhe paçi, si gjithmonë, faqen e bardhë! Motra e Lulit, Zana bashkë më dy vajzat e saj, ju lut dhe njëherë Denit ta linte nja një javë Shpresën. Pas dy ditësh ajo fillon punën, megjithatë po të dojë le të rrijë se e justifikoj unë te puna e re. Shpresa i tha, si mënjanë, Denit, mos më thuaj rri se nuk rri dot, nuk të le vetëm ty!

Deni e mbushi me gaz makinën dhe ajo u shkëput nga vendi me një uturimë që të kujtonte atë të avionit. Sa ditë e bukur sot, tha Deni me sytë kah qielli. Kujdes, - i tha Shpresa, - shih rrugën! Ai qeshi. Qeshi dhe ajo me sytë e skuqur nga lotët e ndarjes me vendlindjen dhe njerëzit e fortë të saj.

Pasi kishin lënë pas Prishtinën, Shpresës i shkrepi në kokë t'i tregonte Denit sekretin, të cilin prej më se një muaji e kishte mbajtur vetëm për vete. Ajo, po nguronte disi dhe Deni e vuri re se po përpushej. Ai e pyeti nëse nuk ndihej mirë. Por ajo ndërkaq i tha se ndihej shumë mirë dhe se kishte diçka të bukur për të ndarë me të. Deni u ndie, befas, i likosur. Kur ajo i tha se ishte shtatzënë prej më se dy muajsh, ai sa nuk klithi fort nga gëzimi. Mënjanoi makinën në një anë të rrugës dhe ndaloi.

- Ky është një lajm që më bën shumë të lumtur, Shpresa ime! - dhe e pushtoi atë me shumë mall e krenari. Pas lidhjes me ty, ky është lajmi më madhështor që kam marrë ndonjëherë në jetën time, e dashur Shpresa! Po kjo është një gjë e mrekullueshme! Pse nuk ma ke thënë më parë, moj shpirt? Dhe nisi të qeshë fort tejet i ngazëllyer, e përqafoi dhe e shtrëngoi fort, sërisht, me shumë dashuri e mall të përzemërt, sa s'dinte më si ta shprehte me fjalë atë gaz e lumturi të papërmbajtur. Pasoi një heshtje tejet e bukur, një heshtje që fliste më shumë se fjalët. Ata, qysh tani, nisën të ndiheshin prindër të ardhshëm. Asaj i qenë rrëmbushur sytë prej gëzimit. Kur e pa të dashurën, gëzimisht të përlotur, qau dhe ai si fëmijë. Makina, befas, kishte pushtuar qendrën e qytetit të Shkupit. Këtu do të kemi drekën, do ta festojmë, - tha Deni. Festa fillon që këtu në Shkup, se dhe Shkupi tokë shqiptare është, toka jonë është. Apo jo, tha dhe qeshën që të dy. Më prit në makinë se erdha. Ai doli. Pas dhjetë minutash u kthye.

- U mërzite? - e pyeti Shpresën.

- Jo, - tha shpresa, - po ti ku ishe?

- Meqë ti ishe për myzhde, unë të solla një myzhde! Një varëse të shndritshme. Kujtim nga Shkupi, - i tha!

- Pse u harxhove, shpirt, unë kam mjaft gjëra të tilla, asgjë s'më ka munguar. Di një lokal të mirë, që s'është larg që këtej.

Zunë vend në lokal dhe në pritje të porosisë ai i tha asaj:

- Domethënë ne të dy do të jemi prindërit e një bebi që është nisur udhës për të ardhë!

- Padyshim, - tha Shpresa buzëqeshur dhe, befas, si ta kishin bërë me fjalë, të dy u përlotën në të njëjtën kohë. Ishin lotët e një gëzimi të vërtetë. Bebi mendonin ata, do ta bënte dashurinë e tyre edhe më të bukur. Do të shënonte një kulm të ri të lumturisë së tyre. Kur po dilnin, ai i tha asaj se nuk kishin të drejtë të konsumonin lumturi, nëse lumturinë nuk e prodhonin vetë.

- E saktë, u gjegj Shpresa dhe, ndërkaq, shtoi natyrshëm, - njësoj si pasurinë që s'kemi të drejtë ta gëzojmë, nëse nuk e fitojmë me djersë.

Makina, sakaq, hoqi drejt Tiranës duke përpirë me uturimë xhadenë e shkretë. Ai e pyeti të dashurën nëse dëshironte kondicionerin apo të hapeshin paksa dritaret e makinës. Ajo zgjodhi të dytën. Ai uli paksa xhamat e të dy krahëve, njësoj si të hapte të gjitha dritaret e asaj dite të re. Në të vërtetë, ai, në një farë mënyre, kish ndezur dritën e diellit të shpresës, buzëqeshjen e gëzimit, dritën e dashurisë.

Shkëlqimi i qiellit të asaj dite me diell, tashmë, u bë, gjithsesi, edhe më i afërt. U bë kaq i afërt, saqë kupëza e nxehtë si një saç e qiellit të kaltër dhe, njëherësh, e pastër si loti i një fëmije, Shpresës, çuditërisht, i dukej se do t'i gllabëronte nga çasti në çast. Ajo ndihej fare pranë të dashurit të saj, madje, pse jo, ndihej si një trup i vetëm me të. E njëjta gjë kish vlerë dhe për Denin. Në krah të Shpresës ai ndihej burri më i lumtur në botë. Veç të mirave që kishte, Shpresa ishte për të, një tunduese, në të njëjtën kohë. Një tunduese gjer në dhimbje të pashprehur. Aq e tejpashme dhe e kthjellët, sa dhe qielli i asaj dite të përshkënditur. Nga ana tjetër, thellësitë e paskajshme të kaltërsisë qiellore e kishin mbërthyer vështrimin e Denit, njësoj sikundër atë të Shpresës. Makina e tyre rendte drejt maleve, majat e të cilëve sapo ishin shkelur nga dëbora e parë. Rendte makina me shallin e kuq të Shpresës, skaji i gjatë i të cilit kish depërtuar jashtë dritares së hapur të benzit dhe tundej në erë. Deni, heraherës, ashtu vjedhurazi me cepin e syrit, pa e shkëputur vëmendjen nga rruga, vështronte me një lloj krenarie të pafshehur në pasqyrën e krahut të djathtë të makinës, valëvitjen e shallit të kuq të Shpresës, teksa flakëronte në ajër përmes fushave pa anë të Iliridës, drejt Tiranës, drejt shtetit amë, drejt qendrës kryesore të vendit të lashtë të shqiponjave.

naim berisha

Hiri i frymës

Poezi

Naim Berisha
HIRII FRYMËS
Botimet M&B
ISBN: 978-9928-172-58-7
Nr. faqeve: 92
Çmimi: 400 lekë

Po të dërgoj zemrën

Udhës së kurbetit
Qaj me trastë në krah
Qaj për ty, moj nënë
Qaj për ty, baba.

Asnjë ditë, për dreq
S'më gjen në një vend
Më trajtojnë më keq
Më keq se një qen.

Gjithkund më zë nata
Në pyje e porende
A s'qenkam balada
E kohëve moderne.

Loti përshkon letrën
Si një curril drite
Po të dërgoj zemrën
Shqipëria ime!

Pa nënë

Rron kujtim' i nënës, i bukur shumë
Kujtim që s'më shqitet sysh as mendjes
Pa nënën, jo, nuk do të isha unë
Natyra do shkonte drejt shembjes

Pa nënën s'do të kish blerim asnjëherë
S'do të kishte njerëz, jetë e dashuri
Pa nënën s' do të kish pranverë
Bota do të qe "babiloni" ...

Pa nënën, e zymtë qenka jeta.

Zhgënjim

Im bir, Albi dhe ime bijë, Alketa
Dëgjojeni nënën tuaj me përgjërim
Se sado e bukur t'ju duket jeta
Ajo helmin fsheh në fjalë e fëshfërimë.

Grua, më zhgënjyen njerëzit e mi
Veç ti, moj, e di sa shumë i kam dashur
Në ardhshin, priti, mos u mba mëri
Shfaqu buzëqeshur, edhe zemërhapur.

Po dal, bijtë e mi, gjer në ... s'di se ku
Do shkoj nga të më shpien të shkretat këmbë
Mos kini dert pse po ik kështu
S'ka gjë pse më dridhen buzë e dhëmbë.

Grua, mos pyet në se nuk kthehem
Hyr në botën e çudive planetare
Kudoqofsha, do të mund të prehem
Nën kapotën time të larme.

Katund kujtimeshumë

Atje ku lisi bleron i fundit
Është një lumë, që s' mplaket kurrë.

Ah, ky malli i katundit
Shpirtin seç ma ndez si furrë.

Një leje e shkurtër

Oh, sa pak jeton njeriu i gjorë, mjerisht
Rropatet, për dreq, gjer në fikjen fizike
Njeriu që vjen, domosdoshmërisht
Njeriu që shkon dhe brenda një dite.

Endet, ngadalë, si një mjegull mbi botë
Dhe, befas, firon si një fjollë bore
Njeriu që robërohet porsi një robot
Njeriu që vdes dhe brenda një ore.

Njeriu, natyrë që e dha vetë Zoti
T'i vishet jetës si lisit një kulpër
C' të bëjë i ngrati, në k'të jetë koti
Fati i njeriut, një lejë e shkurtër.

Peng i pafshehur

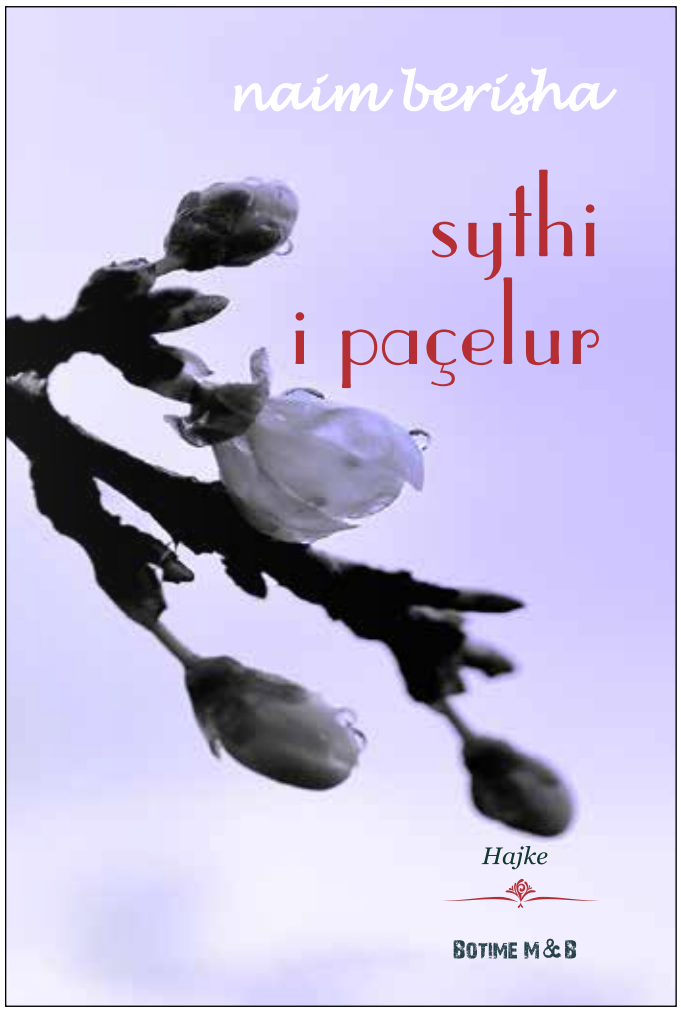
(në përvjetorin e vdekjes së tim eti)

Më mire i vdekur, thosh, shpesh, im atë
Sesa i gjallë si një hajvan ...!
Seç më kujton, i thashë një natë
Një kontestim, thjesht, hamletian.

Tash, shpirt i tij pushon i qetë
Lart në parajsën tonë qiellore
Seç më trishton një lot i nxehtë
Kësaj lëndine pranverore.

naim berisha

sythi i paçelur

Naim Berisha
SYTHI I PAÇELUR
Botimet M&B
ISBN: 978-9928-172-57-0
Nr. faqeve: 112
Çmimi: 400 lekë

***
Jeta nuk më lodh
N' atë çast, thjesht, pata frikë
T' humbisja një mik!

***
Jetën e jetoj
Me dashuri dhe pasion
Kjo, thjesht, më mjafton.

***
S'është aq tragjike
Vdekja që vjen nga Zoti
Sa një jetë koti.

***
I sekretit tënd
Skllav do të mbetesh një jetë
N'se e nxjerr ti vetë.

***
Babanë e kisha
Dhe shok për kokë në stuhi
Ç' tmerr mungesë e Tij.

***
Një këngë buçitëse
Lotin ma shtrydh nën qepallë
S'ngjan halli me hall.

***
Në ëndrra zgjohem
Si dikur fëmijë në fshat
Somnambul me fat.

***
Natën ma bëjnë ditë
Sall, sytë e tu rrezear
Me ty jam krenar.

***
Te Lis i Vjetër
Vajzë moj, vetullfiskajë
Ç'më zure në vaj.

***
Tregova ëndrrën:
-Flake në shtëpi ...! Gjyshja tha:
-Faqebardhësi.

***
Nëpër suferinë
Ndiha me gjithë shpirt një nënë!
Ishte natë pa hënë.

***
Në ëndërr, në jetë
Burgje theva dhe çarqe
Vetëm me vargje.

***
Gjindja kërkon fat
Fati vjen n'se e kërkon
Në mos rrjedhtë, pikon.

***
Një brengë e vjetër
Më grryn, pa mëshirë, në shpirt
S'është ngasje, as flirt.

***
Me njerëzit, besa
Që s'punojnë, por flasin shumë
Zoti ka mjaft punë.

***
Shkrova në akull
Akulli u shkri në ujë
Si në vend të huaj.

Me rastin e 102 vjetorit të pushkatimit (22 shtator 1913) nga pushtuesit serbë.

Sheh **Hysen Kuçi i Dibrës** së Madhe

Nga **ABDURAHIM ASHIKU**

Më parë se të vijnë luftëtarët në Dibër, - shkruan gazeta "Përlindja e Shqipërisë" Nr.13 Vjeshtë e Parë -1913 ushtria serbe burgoi tetëdhet veta nga parësia e vendit, me qëllim që t'i vrasin dhe të nesërmen. Kur u rradhuan për me i plumbos, i arritën Malësorët, andaj s'munden me i vra të gjithë, por veç pesë shpirt. Këta janë ata që ranë dëshmorë për lirimin e atdheut të vet, të cilëve historia meriton t'i shkruaj emënat e tyne për një kujtim të përjetshëm: Sheh Hyseni, SadullahStrazimiri, Ramiz beu, Karafil beu, Numan Efendiu. U ndrittë shpirti".

Në vitin 1878, në krah të Abdyl Frashërtin, të Iljaz Pashë Dibrës dhe të shokëve të tyre që shkonin drejt Prizrenit ecte edhe një djalosh i ri. Bisedat me Abdylin në shtëpinë e tij, ngrohtësia e fjalëve që i jepnin jetë idesë së bukur për një Shqipëri të lirë nga pushtuesit osmanlinj, e ngritën peshë zemrën e Hysenit 23 vjeçar. I ati, Myslimi, i kishte folur shpesh për kryengritjet kundër turkut, për heroizmin e dibranëve në luftë me Hajredin Pashën më 1844, kundër të cilit kishte marrë pjesë edhe ai vetë, për luftërat e mëvonshme, që mbinin herë në njërën krahinë e herë në tjetrën në të gjithë Shqipërinë, duke i mbajtur zaptuesit vazhdimisht në grykë të pushkës.

Jeta në qytetin e Dibrës, që në atëkohë, ishte një ndër pikat kyçe të rrugëkalimeve për në Kosovë, Durrës, Elbasan, Gjirokastër, Janinë, Selanik etj., ambienti i teqesë të sektit bektashi, ku lindi dhe u rrit, sekt i cili "për hir të propagandës armiqësore që zhvillonte kundër Portës së Lartë, të tolerancës ndaj feve tjera dhe dallimit, që bënte midis islamizmit dhe kombësisë" (Histori e Shqipërisë V-I) do të formonin rrëkenë, që më vonë do të hapte rrugën e veprimtarisë patriotike të Hysenit. Nga ana tjetër, pritja dhe përcjellja në shtëpinë e tij të shumë udhëtarëve, të cilët në bisedat e tyre rrihnin mendimet përparimtare të kohës, mendimet plot bukë të Rilindjes Kombëtare, takimi disa herë me Abdyl Frashërin, vajtja në Prizren me të, marrja pjesë në mbledhjen patriotike, në Kuvendin e Dibrës dhe në mbledhjen e qershorit 1878 në Prizren, ku figuron edhe firma e tij midis shumë firmave të tjera; të gjitha këto do të shënonin hapa të tjerë të sigurt në veprimtarinë patriotike të Hysen Shehut, ose të Sheh Hysen Kuçit, siç njihet në qytetin e Dibrës dhe në tërë krahinën.

Në vitet e Lidhjes Shqiptare të Prizrenit, sipas kujtimeve të bashkëkohësve, Hysenin e gjen në aktivitete të vazhdueshme në Prizren dhe në Dibër. "Mbas shkatërrimit të Lidhjes së Prizrenit-shkruan IsmailStrazimiri,- nuk u fik shkëndija kombëtare në Dibër, por filloi me u këndellë si prushi nën shpuzë, derisa kur erdhi koha shkëlqeu" Në këtë kohë Hyseni ndiqet nga autoritetet turke, arrestohet dhe internohet. Më vonë kthehet përsëri në Dibër. Në dokumentet e kohës ai paraqitet si njeri i qetë, "në hall të vet", që merret me teqenë e fenë e bile një fetar që ka përkrahur sektin, që i shkonte më për shtat Portës së Lartë, sektin Elveti. Por Hyseni nuk i zbatonte ritet e këtij sekti. Nuk mbante ramazan dhe kur ishte puna për të zgjedhur midis fesë dhe ndërgjegjes së tij ai ngrinte zërin: "Më mirë të bëjmë rrugën se sa të agjërojmë ramazanin" (Ishte fjala për ndërtimin e rrugës për Gostivar që kundërshtarët kërkonin, të mos bëhej në atë kohë sepse ishte ramazan). Hyseni, tashmë i formuar si Patriot, me ndjenjën e dashurisë për mëmëdheun do të kërkonte rrugë të reja për të çarë përpara. Lëvizja e gjerë për gjuhën shqipe, që siç shkruante dëshmitari bashkëkohës IsmailStrazimiri, kur flet për shkollën e SeitNajdenit dhe shkollat e tjera: "Kjo shkollë ishte krejt e mçeft, klasat e saj ishin izbat e errëta të dyqaneve dhe odat e mçefta të shtëpive..." "Çdo fushë, livadh morën trajtën e një shkolle, ku mblidheshin grupe-grupe djemnia e re dhe mësofshin gjuhën e bekueme". Kjo lëvizje do të përfshinte edhe Hysenin bashkë me të vëllanë, Zylfiun. Shtëpia e tyre u bë dalëngadalë një qendër për mësimin e gjuhës shqipe. U hodhën edhe themelet për ndërtimin e një shkolle. Por autoritetet turke kuptuan qëllimin e bërjes së ndërtesës dhe dërguan zaptijet dhe e shembën. Autoritetet turke e kërcënuan Hysenin, se do ta arrestonin dhe internonin. Shkollimit të njerëzve me gjuhën amtare shqipe Hyseni do ti jepte pjesë nga jeta e tij edhe në vitet e mëvonshme e në veçanti pas vitit 1910, kur klubi i Dibrës mori iniciativën për të hapur 250 shkolla të reja shqipe. Shpallja e Pavarësisë në Vlorë më 28 Nëntor 1912, bëri që të realizohej ëndrra shekullore e popullit, që luftoi me heroizëm për liri e pavarësi kombëtare. Dibra jetonte çastet e gëzimit të pakufi për lirinë e shumë pritur. Por shpejt gëzimi u prish. Një hordhi tjetër sulmoi Dibrën. Serbia synonte të dilte në Drin, Prat e Qafë të Buallit për të krijuar një urë lidhjeje për synimet e saj të mëtejshme drejt Durrësit. Dibra e cila ndjeu në palcë barbarinë dhe tehun e shpatës së re, nisi të përgatitej për luftë. Në gazetat e kohës, me gjithë vështirësitë e komunikacionit dhe të ndërlidhjes, gjen një pasqyrim të mirë të luftës së dibranëve kundër pushtuesve serbë. Gazeta "G'iornaled'Italia" shkruan: "Një notë zyrtare thotë se më 10 të muajit, ora 10 në mëngjes, u përpoqën shqiptarët me ushtrinë serbe afër Dibrës. Lufta u ba e rreptë dhe mbajti gjer në mesditë...Shqiptarët, nja 6000, hynë në Dibër". Hyseni në prag të kryengritjes ndodhet në Zerqan. Meqenëse njihte mirë qytetin dhe kishte influencë në banorët e tij, ai dërgohet nga kryengritësit për të organizuar popullin në kryengritjen që përgatitej. Kështu ai hyn ilegalisht në Dibër dhe nis aktivitetin.

Në dokumentet e kohës ai paraqitet si njeri i qetë, "në hall të vet", që merret me teqenë e fenë e bile një fetar që ka përkrahur sektin, që i shkonte më për shtat Portës së Lartë, sektin Elveti.

Por Hyseni nuk i zbatonte ritet e këtij sekti.

Nuk mbante ramazan dhe kur ishte puna për të zgjedhur midis fesë dhe ndërgjegjes së tij ai ngrinte zërin:

"Më mirë të bëjmë rrugën se sa të agjërojmë ramazanin" .

I biri, Haki Shehu (Kuçi) në kujtimet e tij në dorëshkrim, shkruan: "Për sa i përket vrasjes së babës tim unë mbaj mend... Kishte kohë që baba nuk vinte. Një natë erdhi në shtëpi dhe ne fëmijët, shtatë vëllezër e motra, u gëzuam.Baba rrinte në dhomën nalt. Vinin njerëz dhe e takonin. Se çfarë bisedonin nuk e merrja vesh vetëm se mbaj mend mirë një ditë në mëngjes kur hapëm portën e oborrit dhe shikojmë se shtëpia ishte e rrethuar nga ushtria serbe. Ata hynë mbrenda dhe e arrestuan. Ne fëmijët filluam të qajmë. Mbas dy ditësh, në mëngjes ndigjuem krisma pushkësh. Babën e sollën kryengritësit, të Dibrës së Vogël dhe të Dibrës së Madhe që çliruan qytetin dhe e dëbuan ushtrinë serbe. Më vonë kam marrë vesh nga xhaxhai dhe të tjerë se baba para se të vinte në Dibër ishte në Zerqan ku po përgatitej kryengritja e mbarë Dibrës kundër serbit. Baba erdh në Dibër për të ndihmuar në organizimin e kryengritje në qytet por spiunazhi e diktoi dhe e arrestuan së bashku me disa të tjerë.

Prej këtyre u pushkatuan Ramiz Karafili, NumanHasani, SadullaStrazimirietj Pasi hynë kryengritësit në Dibër morën trupin e babës dhe e prunë në teqe. Mbaj mend se atë ditë e shoqëronin mbi njëmijë burra nga qyteti i Dibrës dhe mbarë krahina, pjesëmarrës në kryengritje.." (Fragmend nga dorëshkrimi i mbajtur më 10 shkurt 1978) Myslim Shehu, djali i Zylfiut, vëllai i Hysenit, lindur në vitin 1878, 35 vjeç në momentin e ngjarjes tregon... "Mixha asht vra më 1913. Vjeshtë e parë ka qenë. E mbaj mend kur erdh naçalniku dhe e lidhi. Më tha "Amanet fëmijët se janë të vegjël". Mixha ishte i lidhur me kryengritësit dhe kishte ardhë në Dibër për të organizuar kryengritjen. Kur doli jashtë e futën në mes zaptijet dhe e çuan në këshlla ku e vranë bashkë me disa të tjerë. Kur erdhën kryengritësit mixhën e kishin vra. E prunë në shtëpi shumë vetë. E varrosëm në tyrben e teqes. Tani e kanë hekvorrin prej aty se e kanë ba vendin shesh..." (Është fjala për qendrën e qytetit të Dibrës, lulishten e madhe ku sot janë vendosur buste të njerëzve që i dhanë nder e lavdi qytetit.) Për qëndrimin burrëror karshi shovinistëve serbë të Hysenit dhe të shokëve të tij është shkruar në këtë kohë nga disa gazeta brenda dhe jashtë vendit si "Përlindja e Shqipërisë", "KorrieredellePuglie", "Kalendari kombiar 1914" etj. "Më parë se të vijnë luftëtarët në Dibër, - shkruan gazeta "Përlindja e Shqipërisë" Nr.13 Vjeshtë e Parë -1913 ushtria serbe burgoi tetëdhet veta nga parësia e vendit, me qëllim që t'i vrasin dhe të nesërmen.

Kur u rradhuan për me i plumbos, i arritën Malësorët, andaj s'munden me i vra të gjithë, por veç pesë shpirt. Këta janë ata që ranë dëshmorë për lirimin e atdheut të vet, të cilëve historia meriton t'i shkruaj emënat e tyne për një kujtim të përjetshëm: Sheh Hyseni, SadullahStrazimiri, Ramiz beu, Karafil beu, Numan Efendiu. U ndrittë shpirti". Kryengritësit dibranë Sheh Hysenin dhe shokët e tij, që u pushkatuan nga serbët i gjetën para portave të kështllasë (kazermave).

Në varrimin e tyre morën pjesë mijëra kryengritës dibranë dhe banorë të qytetit të Dibrës. Ndonëse në lëvizjet demokratike të viteve njëzetë u bënë disa orvatje për ta përjetësuar emrin e Hysen Shehut, duke i dhënë nënprefekturës së Zerqanit emrin e tij, nderimet e merituara do ti jepeshin këtij aktivisti të Lidhjes Shqiptare të Prizrenit dhe të Luftës për Liri e Pavarësi Kombëtare vonë, në 100 vjetorin e Lidhjes Shqiptare të Prizrenit... Në muzeun e vëllezërve Frashëri fotografia dhe të dhënat gojore për Sheh Hysenin qëndrojnë krahas dokumenteve të tjerë të vëllezërve pishtarë. Fotografia e tij qëndron gjithashtu në muzeun e dëshmorëve të tjerë të Luftës për Pavarësi Kombëtare. Në kuadrin e 100 vjetorit të Lidhjes Shqiptare të themeluar në Prizren Hysen Shehu (Kuçi) u dekorua me medaljen " Për veprimtari patriotike "

(Fragmente nga punimi në dorëshkrim SHEH HYSEN KUÇI I DIBRËS SË MADHE)

Keni ndonje shqetesim per te ndare me komunitetin?
SHKRUANI NË GAZETË! BASHKËPUNO EDHE TI!
< rrugaearberit@gmail.com >

veprimtari

Nën kujdesin e Shoqatës Kulturore "Gruaja", "Karvani i Femrës Muslimane" në qytetin e Peshkopisë.

Qyteti i Peshkopisë mirëpriti Karvanin e Femrës Myslimane

Në kuadrin e njërit prej aktiviteteve më të mëdha mbarëkombëtare të femrës muslimane në Ballkan, nën kujdesin e Shoqatës Kulturore "Gruaja","Karvani i Femrës Muslimane", pas një udhëtimi mbresëlënës në maj të vitit 2014 në qytetin e Bajram Currit (Tropojë), ndaloi këtë vit në Peshkopi, në qytetin e traditave dhe mikpritjes dibrane.

Prej mëse 1 dekade, rrugëtimi i Karvanit të Femrës Muslimane ka vijuar në qytetet më të rëndësishme të Shqipërisë dhe të trevave shqiptare. Evenimenti u organizua ditën e shtunë, më datë 12 shtator 2015, në orën 11:00, në sallën e aktiviteteve të Hotel "Veri" Peshkopi.

Dhjetëra dhe qindra intelektuale, gra dhe vajza nga qyteti i Peshkopisë, Dibrës së Madhe, Kosovës, Maqedonisë dhe rrethinave përreth u bënë pjesë e këtij karvani.Kjo veprimtari kaq e rëndësishme kulturore u realizua si fryt i bashkëpunimit me Myftininë e Dibrës dhe aktiviste të qytetit Peshkopisë, ku përmendim z. Muis Kurtulla, znj. Hibe Gazidede, znj.Ermira Shehu, znj. Zeliha Zeneli dhe znj. Anjeza Voka.

Nën moderimin e znj. Diana Syla, arritën të përcillen bukur dhe me emocion tek të gjithë të pranishmit mesazhet e qarta, përmes temës së këtij karvani: "Sfidat e edukimit të fëmijëve në kohët moderne".

Aktiviteti u çel me pjesë nga Kurani Famëlartë, të interpretuar nga Suela Mehmeti, e më tej pjesëmarrëset u njohën me një material të shkurtër filmik të rrugëtimit të Karvanit të Femrës Muslimane ndër vite.

Më pas aktiviteti u përshëndet nga znj. Ndriçime Zekaj, drejtoreshë e Shoqatës Kulturore "Gruaja". Ajo falënderoi përzemërsisht të gjitha pjesëmarrëset në sallë. Ndër të tjera ajo theksoi se, - "Nuk është e rastit përzgjedhja e temës së edukimit, ngase këtu duhet kërkuar edhe zanafilla e sfidave me të cilat përballet shoqëria njerëzore në kohën tonë. Edukimi është themeli i ekzistencës së njerëzimit, domethënia e jetës së çdo familjeje fillon nga edukimi, gjë e cila për femrën ka rëndësi akoma më të madhe. Femra para se të jetë profesioniste në një lëmi të caktuar të jetës, para se të jetë mjeke, psikologe, gazetare, shtëpiake apo me profesione të tjera, ajo është edukatore e brezit të ri."

U vijua më tej me fjalën përshëndetëse të znj. Hibe Gazidede, një grua e nderuar e qytetit të Peshkopisë, aktiviste dhe përçuese e mësimeve të bukura islame ndër brezat e rinj të këtij qyteti.

Takimi vijoi me ligjëratën me temë "Edukimi i fëmijëve, amanet hyjnor", mbajtur nga tefsirologia znj. Florentina Termkolli, e cila vinte enkas nga qyteti i Prishtinës dhe tema "Sfidat e prindërimit në kohët moderne" mbajtur nga psikologia znj. Anjeza Dishnica. Po ashtu një material interaktiv "Ti dhe fëmija yt", me plot këshilla të vlefshme për edukimin e fëmijëve, u mbajt nga znj. Armida Plumbi, përgjegjëse e komunikimit elektronik pranë SHKG-së.

Argëtimi i radhës ishte konkursi për njohuritë rreth Islamit, rubrikë mjaft interaktive, ku u shpërndanë shpërblime për fitueset, si dhe loja "Mundja e dorës", ku fituesja u vlerësua me Kupën e Karvanit. Ilahitë e interpretuara nga zëri brilant i Eugena Aliut dhe korit të vajzave të Peshkopisë ishin ndër momentet më të bukura dhe më të këndshme. Përmendim këtu ilahitë "Ja nebi selam alejke", "Jetimi", "Muhamed Resulullah", "Qabe moj e bukur je" etj.

Drama "Një bajram ndryshe" dhe "Vjedhësi i pjeshkave" të sjella në skenë nga vajzat e grupit artistik i vajzave të Peshkopisë, nën kujdesin e mësueses Ermira Shehu, përcolli emocione të forta, ndjenja të gjalla dhe përlotje. Trajtoheshin bukur vlerat e moralit në jetën e besimtarit.

Znj. Hibe Gazidede, edukatore e sa e sa vogëlushëve në qytetin e Peshkopisë, qe e gatshme të ndihmonte në organizimin dhe realizimin sa më me sukses të këtij karvani, e cila me kontributin dhe punën e saj na bashkëpunim me aktiviste të tjera, sollën në skenë edhe mozaikun e poezive dhe ilahive, që përçuan emocione të veçanta e të papërsëritshme tek të gjitha të pranishmet.

Gjithashtu në këtë aktivitet u prezantuan edhe materiale filmike: "Peshkopia, qyteti i traditave dhe mikpritjes" dhe "Duajeni Profetin Muhamed a.s.", të realizuara në bashkëpunim me Televizionin Kontakt.

Prezantimi i "sëndukut të karvanit" nxorri në pah ndjenjën e solidaritetit dhe të humanizmit, mbështetjen dhe përkrahjen që duhet të bëjmë ndaj njëri-tjetrit. Shuma e grumbulluar në këtë sënduk, nga kontributi material që dhuroi gjithsecila, mundësoi ndihmesën financiare të një familjeje të varfër nga qyteti i Peshkopisë.

Ashtu siç ishte prezente në hapjen e këtij aktiviteti, edhe në mbyllje të tij, ishte znj. Ndriçime Zekaj e cila akordoi çertifikata mirënjohjeje për të ftuarat e nderit, i falënderoi ato për të gjithë kontributin e dhënë nëpërmjet dhuratave simbolike, në shenjë vlerësimi dhe respekti.

Në përmbyllje të aktivitetit u dha ëmbëlsira tradicionale nga qyteti i Bajram Currit, përfaqësuar nga znj. Ledja Hasanaj për qytetin e Peshkopisë, përfaqësuar nga znj. Hibe Gazidede.

Evenimente të tilla të cilat përcjellin mesazhe të mëdha dhe të qarta, të mbeten gjatë në mendje. Ndjenja më e lartë dhe më e çmuar, që përshkoi secilën nga pjesëmarrëset ishte ndjenja e bashkimit dhe unitetit mes femrave të mbarë trojeve shqiptare.

Pas veprimtarisë, karvani vijoi me ngrënien e drekës dhe shëtitjet nëpër pika turistike të Peshkopisë.

Destinacioni i radhës i Karvanit të Femrës Muslimane pritet të jetë qyteti i Kukësit. (www.gruaja.org)

Gruaja në Kalanë e Dodës, një vështrim etnokulturor

Nga **METUSH SKEJA**

Kalaja e Dodës shquhet edhe për një gjë të veçantë. Qendrimet e sjellja ndaj gruas e femrës janë fisnike. Në asnjë kohë nuk i kanë përdorur gratë e vajzat për barrë shpine , siç ka qenë e është rëndomtë ves i keq, në shumë zona të tjera të veriut e jugut të vendit tonë. Kalaja gruan e ka veshur me mëndafsh e trajtuar si zonjë.Gruaja ka punuar në arë,por nuk ngarkonte kalin.Nuk lejohej të bëntë punë të rënda.Shikojmë folklorin e zonës. Po paraqesim disa vargje të një kënge të mbledhur në Radomirë*"-Moj lulie,moj flokëzanë,pse I ke duert me kanë?"(Ilmi Kolgjegja ,Folklor nga Dibra,7 , Tiranë, 1990 f.333*)Kënga rrjeth me përshkrimin artistik të pjesëve trupit.Femrën e quan lulie,me përkdhelje.Poeti anonim përdor etiketime mitologjike.E theksoj etiketime mitologjike.Ajo është qenie e hijshme plot hir .Jeton në një lulnajë. Duart nuk I ka me kallo ,por me këna. Në sup nuk mban as kazmën e as pushkën. Veshjet e femrës janë plot salltanete e ojna.Të kujton një vajzë sallonesh.*"-Përmaj kraje xhit kie?-E kam dada rajzën ojnalie"*.(Folklor nga Dibra ,Ilmi Kolgjegja, po aty.)Ja edhe dy vargje nga kënga e bukur ose poema e fushës korabit.*"Gjashtë muajt e dimnit,ti shkruaj dada n'poll t'çelimit"* .Vargja të tilla të kujtojnë Penelopën që bënte çorape , në pritje të Odiseut. Vajza e Radomirës qendisen qelimin me harxhe shumëngjyrshe në pritje të të dashurit ,të burrit saj që ndodhej në shtegtim.*" Or agai I Lumës bjeri para punës, mos e le për mot se bahet bërllok"*. Këto janë fragmente të një letre të shkruar në vargje ku vajza e Kalasë(Kullasit) I shkruante të dashurit të saj në Dode duke e quajtur aga të krahinës, se ashtu e besonte.Hiperbolizimi është I pranushëm. Në fshatin Ceren këndohet kënga e Nailes.Unë do ti quaja këngët e naileve.Fabula e subjekti janë të denja për letërsi të madhe. Nailja kishte qenë fejuar në fshati Voren pa dashjen e saj nga prindërit. Dy ditë para dasmës "rrembehet " nga I dashuri. Në Voren ishte ngritur cermoniali I dasmës.Ja vargjet*"Ore sy hapet ja ja çorapet, I kam ba dada për taj, neser I vie n` daraj" (Shefqet Domi, Careni Tiranë, 2014,f.87)*. Kënga e Minës është e vjetër sa poema e Fushës Korabit,ose variant I saj.Vera në çast kthehet në dimër sa të kthejsh shpinën. Ajo është kënduar në Kala ,në zonën e Gostivarit dhe Pollogut.Ka Studime që na e tregojnë këtë.Folklori është shumë I bukur."Fusha e Korabit" ka tremijë vargje.E ka zbukuruar jetën,ose jeta në vargje.Jetë paralele.Çdo brez I ka shtuar disa vargje nga vetja.Ndoshta, sollëm shumë vargje.

Vallet e femrës quhen hore.Janë valle të kënduara.Gratë kapen dorë për dore e formijnë një rreth.Këcejnë e këndojnë.Valle të vjetëra.Fjala "hore "është fjalë greke.Ndoshta e kohë së Hekubës e Andromakës.

> Veshjet e grave kanë qenë me dimija, këmishë të bardhë ose me vija me mangë të ngushta. Mbi këto kanë mbajtur mitanin e pambuktë ose fanellë leshi të punuar me dorë të shoqëruar me qëndisje sërmi.

Në traditën zakonore të zonës femra nuk kishte pjesë nga pasuria e palujtshme e prindërve.Përsa I takon veshjes ka qenë e përvilegjuar.Ajo detyrimisht ka pasur dy e më shumë palë rroba .Një palë të shtrejta dhe një palë rroba veshje të zakonshme.Dy palë rroba shtrati.*"Kur grajta shtratin gjeç dada sahatin,Kur grajta dishekin gjeç dada qestekin".(Janë vargje të vjetëra të këngës fusha e korabit.) Shumë të huaj na akuzojnë se kemi fjetur mbi fier.Kjo nuk është aspak e vertetë.*Nusja në martesë, garderoba e saj,kishte pesë palë rroba të pregatitura nga shtëpia e dhëndërrit dhe dy pallë nga prindërit e vajzës.Dy ose tre qelima, tre sixhade ,një ose dy hirama të punuar në vegë.Vëtë vajza pregatiste rroba të leshta punuara me dorë.

Femra në Kala e ka marrë fatin në dorën e saj. Do të përmend historinë e një grua nga fshati Ceren-Fazalja. Ngjarja ka ndodhur në shek. e 19-të. Burin e Fazales e vrasin hajdutët në Sellcë.Krimineli shkon në Stamboll për tiu shmangur hakmarrjes.Fazalja ka shkuar e ka kërkuar shpagim sipas zakonit(kanunit).Më pas është kthyer në fshat.Në kala ka dy gra dëshmore:Bedrije Brika e Naxhije Murraku.E para ,Bedrija,që është subjekt I këtyre rradhëve, lidhet me ngjarjet në tetor 1913.Mer vesh lajmin se serbët I kanë marrë vëllain për ta pushkatuar.Remben pushkën. Niset drejt ushtrisë pushtuese.Në luftë e sipër vritet nga ushtarët serb mbi Ceren.Naxhija është vrarë në Sorokol në qershor 1920, duke luftuar përkrah vëllait saj Shaban Alia. Motër e vëlla janë dëshmor të lirisë.Sot ,një vajzë e Kalasë ka fituar vendin e dytë në botë në fizikë.Konkursi është zhvilluar në SHBA.Ka qindra të tjera me studime në Shqipëri,Itali ,SHBA,Londër.

Nuk ka ndodhur asnjëherë që gruaja në Kala të Dodës,të jetë vrarë për gjakmarrje.Kjo, jo për pushë të qeshur,por sjellje fisnike.Gruaja nuk lëshohej nga shtëpia e burrit për shkak se nuk bënte fëjijë.Burri shpesh martohej .Por,gruaja e parë mbahej në shtëpi dhe trajtohej e barabartë me gruan e dytë,ose me pëlqimin e dy palëve ndahej.Për tre ose katër gjëra gruaja edhe lëshohej,divorcohej.Por jo për gjëra të parëndësishme e të pafaktuara.Për gjëra të vogëla nuk shkohej te ndarja. Nësë burri ka qenë I shoqëruar me grua nuk është vrarë burri për gjakmarrje. Kjo është edhe një plus tjetër për Kalanë e Dodës.Kjo është dukuri sociale gati në gjithë vëriu.Këtë e thoshte e mbronte morali e kanuni.

Veshja e vajzave ka qenë me fustan,mitan e triko lini ose leshi.Ato kanë mbajtur opinga me norta.Këto të fundit ishin të zakonshme,ose të shkelnuna.Disa vajza kishin norta të kuqe.Shtëpitë e pasura edhe vajzave u blinin këpucë. Vajzat nuk kanë mbajtur shami.Shkolla shqipe nuk ka pasur para 1922.Por vajzat kanë mësuar në mejtepe.

Veshjet e grave kanë qenë me dimija,këmishë të bardhë ose me vija me mangë të ngushta.Mbi këto kanë mbajtur mitanin e pambuktë ose fanellë leshi të punuar me dorë të shoqëruar me qendisje sërmi.Dimitë te kyçi I këmbës kanë pasur kama me thurje të veçantë me gajtan.Gajtani ka qenë I pregatitur vetë ose gajtan frash.Ky I fundit blihej në Prizeren ose Shkup.Gratë kanë mbajtur pështerkë të pregatitur me vegë.Pështerka rreth e rrotull ishte me qendisje.Në mes përsëgjëri ka patur thurje me qendisje. Ajo lidhi në bel ,shkonte deri nën gjunjë.Dizenjimi ka qenë me katrorë. Nuset mbanin pështerkë lini ose pambuku të bardhë,gratë leshi,të ngjyrosur, jo të bardhë.Gratë e moshuara mbanin libadë.Përjashtim bën veshja e gruas në Tejës.Ajo është veshur me këpucë, me fustan,edhe asnhëherë me dymija. Sipër mbanin xhaketë të shkurtër ose fanellë leshi.

Flokët vajzat I mbanin të shkurtëra, kurse gratë gërshet. Gratë i kanë ngjyrosur flokët, përdornin tualet. Vajzat asnjëherë.Higjena pesonale shembullore.

Veshja e nuses ka qenë me dymija e mitan mëndafshi të bardhë. Ngjyra e mitanit varionte ,jo fikse.Përdorej edhe xhamadan me zbukurime të veçanta. Mbi këto vishte xhaketë të gjatë që quhej antari.Krahët e saj kanë qenë me thurje e zbukurume ari e sërmi të punuara me dorë.Edhe pjesa e gjoksit kishte zbukurime .Mosha e gjysës time kanë përdorë edhe dollamën.*"Cauca e maixhes Kamer veshte dollamë jeshile"*. Kanë përdorë këpucë të sjellur nga Kostandinopoja.Në kokë, nuset mbanin shami mëndafshi të bardhë orienti ,ndërsa gratë shami lini. Gratë e zonës Kalasë Dodës nuk kanë mbajtur brez ose shumë rrallë.Kur mbanin ka qenë kështu. Nuset kanë pasur brez mëndafshi,gratë lini ose leshi. Në qafë kishte vargun e dukatve ari,ose mexhedie ose katrreth.Kjo sipas gjendjes ekonomike.Në dorë unaza ari.Nuset mbanin shami mëndafshi të lidhur një cep në bel e cepet e tjerë të lëshuara poshtë."Rajza teposhte". Në martesë nuses I pregatiteshin një palë arka.Aty mbante rrobat e veshjes. Mes palave vendosej gjranabut,llojë trëndëline e kultivuar e me shumë erë të këndëshme. Rrobat më të çmuara I paloste në fund të arkës.Për aksh burrë ose grua që vishej bukur thuhej:"Paske veshur fundin e arkës"."Fundi arkës" përdorej në ceremonial.Ironizohej me të njejtën fjali edhe ndonjeri që vishej keq.

Dasmat bëheshin në vjeshtë.Diten e Shën-Gjergjit, në mëngjez, nuset I nxirrnin te kroji.Nusja hidhte një hap e vajzat e lagjes këndonin një këngë.Ujtë e pare të gjymave e derdhte ,se ishte për zanat.Mbusheshin përsëri ujë e me këngë ktheheshin në shtëpi. Në Ceren ka një toponim "kroji i zanave"

..është koha për t'u pajtuar...

KONTRIBUO PER GAZETEN

merr kopjen tende

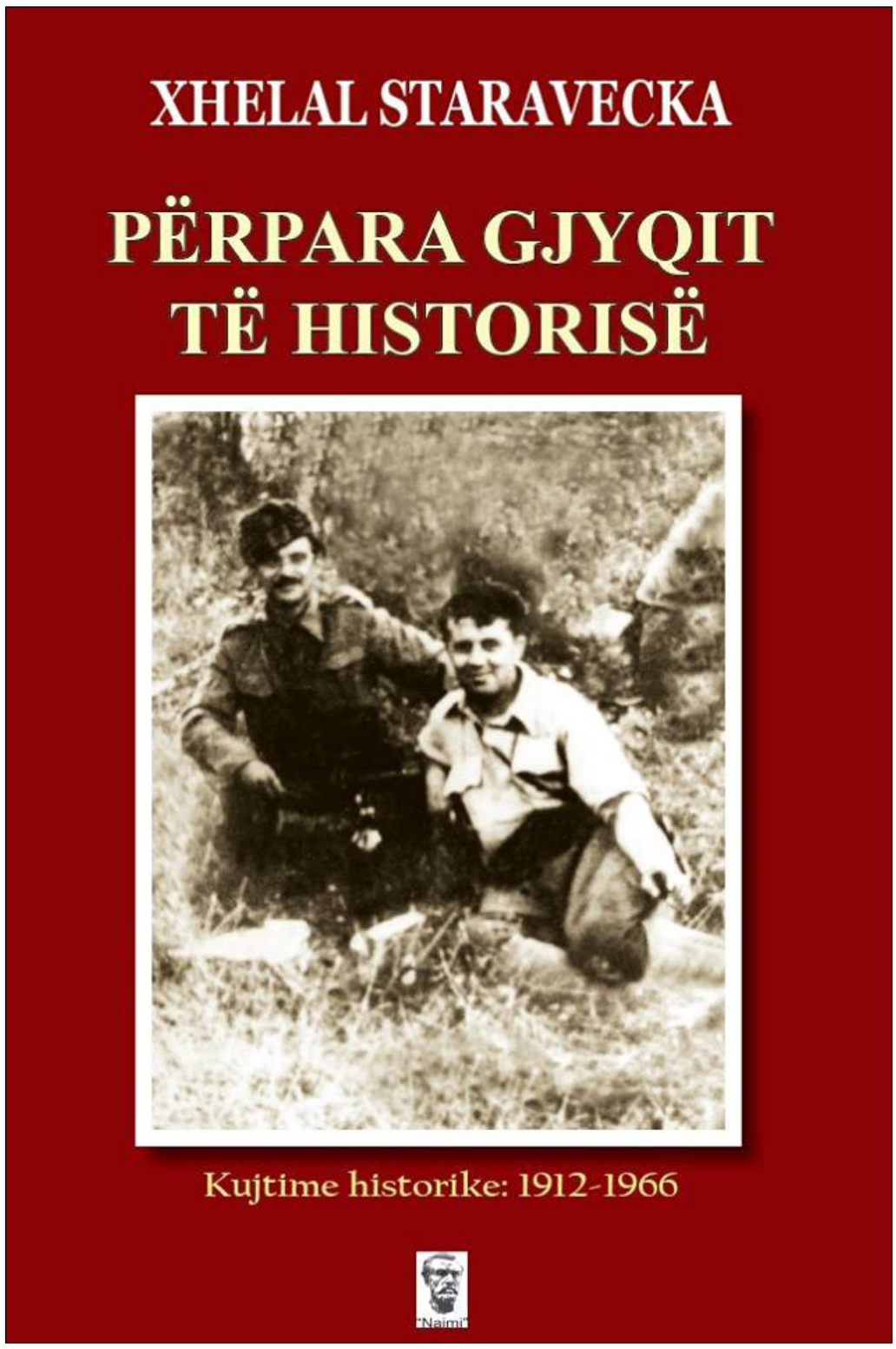
email: rrugaearberit@gmail.com

vetëm 600 lekë në vit

histori

Dibranët në librin me kujtime
"Përpara gjyqit të historisë" të Xhelal Straveckës

Si i vrau Ahmet Zogu krerët e Veriut?

Zogu, mbasi një Dibër të bashkuar e druante shumë, i vriste krerët dibranë si Halit Lleshin e Sul Shehun, duke e akuzuar të parin si pamë më lart, sllavofil, kurse në të vërtetë i vriste ata persona që kishin mundësi, po të donin, të bashkonin krejt dibranët duk lënë mënjanë grindjet dhe armiqësitë që kishin në mes të tyre, si vrasja tipike e Sul Shehut.

Kërkush deri më sot në krejt historinë e shqiptarëve nuk ka punuar aq thellë si punoi Zogu për t'i përçarë shqiptarët në toskë e gegë, apo veriorë e jugorë, aq sa krijoi një mentalitet të atillë sa veriorët e ndjenin veten superiorë, dhe jugorët i shikonin si inferior e raja. Në Tiranë veriorët zbritën me alltije në brez (revolver) për të marrë rrogjet si haraç që populli shqiptar ja u pengonte me djersën e tij që derdhte në arkat e shtetit si taksa e të tjera.

Xhelal Staravecka
PËRPARA GJYQIT TË HISTORISË
Botimet "Naimi"
ISBN: 978-9928-109-26-2
Nr. faqeve: 544
Çmimi: 1000 lekë

Zogu, kur qe ministër i Brendshëm, dërgoi si prefekt në Dibër, Peshkopi, Neki Starovën për vrasjen e Halit Lleshit. Dhe Neki Starova, një nga besnikët e klikës, e kreu misionin me përpikëmëri duke vrarë Halitin.

Halit Lleshi qe dënuar nga Zogu, pse, si besnik i Jugosllavisë ishte i rrezikshëm për Shqipërinë, andaj duhej vrarë. Por nga ana tjetër duhet shtuar se Zogu e vrau Halitin, pse ky i fundit nuk kishte asnjë konsideratë për Zogun, aq sa nuk e thërriste në emrin e familjes: Ahmed Zogolli, por në emrin e s'ëmës së Zogut, Ahmed Fatimja. Dhe Zogu ata shqiptarë që nuk e druanin dhe nuk i bëheshin shërbëtorë, i vriste. Sidoqoftë, po i rrimë besnik tezës së Zogut se ai e vrau Halit Lleshin pse ishte serbofil.

Ky atdhetarizëm i Zogut, që nuk heziton të vrasë krerët e Shqipërisë pse i akuzon si miq të fqinjës tonë të Veriut, ka një përgënjeshtrim jo shumë të vonshëm nga Zogu vetë, si do të shohim këtu më poshtë.

Për të qenë i kuptueshëm mbi këtë argument jam i shtrënguar të hap këtu poshtë një parantezë. Mbas operacionit, gjykimit e dënimit që pësuam nga sejmenët e Zogut në Fier, mbasi lëvizja jonë dështoi, na çuan në Durrës në një ndërtesë që kishin marrë me qira nga një pronar dibran, Isuf Jareci, për burg të të burgosurve politikë të Fierit dhe të atyre të organizatës Vlorës që ishin gjykuar dhe dënuar në 1931. Mbasi ishim shumë, ndërtesa nuk ishte e mjaftueshme, andaj ditët e para, mbasi nuk ishin gati disa dhoma në katin e parë, na hodhën në mbërdheset e asaj ndërtese shoq mbi shoq.

Në mes të dënuarve Fierit ka pasur shumë persona që ishin jashtë asaj lëvizje. Me fjalë të tjera, se nuk kishin as më të voglën dijeni, mirëpo kjo pafajshmëri nuk kishte asnjë vlerë, pse, o për llogari të vjetra, apo për mos zgjidhjen e grykës së qeses në favor të Abdurraman Krosit dhe të bashkëpunëtorëve të tjerë të Zogut si, për shembull, të Hysen Selmanit e shokë, të cilët në atë kohë kishin nevojë të ngushtë për para, mbasi kohët kishin ndryshuar. Nuk ishin më ato kohë kur zbritën nga Mati dhe u dyndën në Tiranë me opinga lope, por ishin kohë të arta ku Lal Kros, Hysen Selman e shokë na ishin bërë çifligarë dhe latifondistë të mëdhenj, duke bërë prona të veta fushat e Kavajës, me fushën e Durrësit dhe me fushën e Tiranës, e, meqenëse donin t'i popullonin me qe, lopë, kuaj dhe bagëti, qenë të shtrënguar të burgosnin tyxharët e Fierit me pretekst si pjesëmarrës në lëvizje.

E, gjithë ata që nuk i paguanin shumat e kërkuara u dënuan me nga dhjetë e pesëmbëdhjetë vjet burg, si Idris Bylja, Taq Bozdua e të tjerë. Mbi këtë lëvizje do të flas gjerë e gjatë në rastin e saj në këtë libër, por tash desha të sillja bisedën mbi një nga të dënuarit për llogari të vjetra si, për shembull, Rasim Babametua nga Gjirokastra.

Një ndër shokët e mi që kishte dhe natyrën pak komike, Mustafa Kaçaçi nga Kruja, një mbrëmje i tha me shaka avokat Rasim Babametos që ishte skrupullosur në një cep, se detat lahen në këtë botë. Ky ngacmim pa qëllim çeli një bisedë mbi të cilën nuk kisha as idenë më të vogël. Në atë rast avokat Babametua gjeti pretekstin se si të konfirmonte ç'kishte bërë kundra Zogut në të kaluarën dhe se nuk e kishte humbur bindjen se kishte vepruar me një ndërgjegje të qetë. Natyrisht, më në fund, donte të vinte në dukje se burgimi i tij ishte një llogari e vjetër e jo nga ndonjë aktivitet në lëvizjen e Fierit. Këtu po sjell krejt bisedën e tij:

- Çdo gjykatës, -tha avokat Rasim Babametua nga Gjirokastra, -mbasi kalon pak apo shumë kohë, rrethana mbi të cilën ai ka sanksionuar drejtësinë, fillon të ketë një farë pendimi për vendimin e dhënë në masë të tepruar, ndërsa unë e kam ndërgjegjen time të pastër e të qetë, e nuk ndjej asnjë zë të brendshëm që të më qortojë pse dënova me vdekje Zogun, natyrisht dënim në mungesë, kur isha kryetar gjyqi në 1924, pse ai ishte autor i një tradhtie të lartë, mbasi la kufirin shqiptar e hyri në Jugosllavi me armët shqiptare të cilat ia dorëzoi fqinjës tonë vdekjeprurëse.

Për hyrjen e Zogut në Jugosllavi nuk kam shqiptuar asnjë dënim, pse kushdo që është i detyruar të lërë shtetin e vet, shtrëngohet, pa tjetër, të kërkojë strehë në një shtet tjetër, mirëpo në çast që lë kufirin e atdheut tij duhet të lërë dhe armët në tokën e shtetit vet, në qoftë se nuk do të bëj tradhti si bëri Zogu.

Kur them se Zogu dorëzoi armët shqiptare në Jugosllavi, mos të kuptohet se dorëzoi armën personale, pse ai në Jugosllavi nuk u fut vetëm, por me një sasi të mirë ushtarësh dhe oficerësh, në të cilin rast ushtarët u kthyen prapë pa armë në tokën shqiptare, natyrisht të tradhtuar nga oficerët e tyre që i përdorën deri sa patën nevojë për kalimin e kufirit.

Zogu që vrau Halit Lleshin, si thashë më lart, për miqësinë që kishte me Jugosllavinë, kur puna e tregoi se Zogu kishte më shumë miqësi, aq sa bëri dhe tradhti kundra atdheut, si e pamë këtu lart, pse nuk e vrau veten si sllavofil?

Po, tradhti është ajo punë që bën ti, mbasi unë dua ashtu. Dhe në qoftë se unë bëj atë punë për të cilën të quaj ty tradhtar, unë nuk jam tradhtar, pse unë dua kështu. Ja pra, një sipërfaqe e vogël e liqenit të madh të karrierës së Zogut, në të cilën kemi filluar të hyjmë tash, për të dalë nga ai liqen tradhtie në 7 Prillin e zi 1939.

Zogu, mbasi një Dibër të bashkuar e druante shumë, i vriste krerët dibranë si Halit Lleshin e Sul Shehun, duke e akuzuar të parin si pamë më lart, sllavofil, kurse në të vërtetë i vriste ata persona që kishin mundësi, po të donin, të bashkonin krejt dibranët duk lënë mënjanë grindjet dhe armiqësitë që kishin në mes të tyre, si vrasja tipike e Sul Shehut.

Dhe për vrasjen e krerëve dibranë, Zogu nuk vepronte si opozita që kërkonte një matjan për vrasjen e tij, për të mos krijuar një farë përçarje ndër shqiptarët si toskë e gegë, apo si verior e jugor, por dërgonte apostafat jugorë, apo toskë, si, për shembull, për vrasjen e Halit Lleshit ngarkoi Neki Starovën nga Pogradeci, dhe për atë të Sul Shehut, ekzaktësisht si në atë të Halitit, dërgoi në Dibër Hetem Toton nga Gjirokastra, si prefekt në Peshkopi për vrasjen e tij.

Kërkush deri më sot në krejt historinë e shqiptarëve nuk ka punuar aq thellë si punoi Zogu për t'i përçarë shqiptarët në toskë e gegë, apo veriorë e jugorë, aq sa krijoi një mentalitet të atillë sa veriorët e ndjenin veten superiorë, dhe jugorët i shikonin si inferior e raja. Në Tiranë veriorët zbritën me alltije në brez (revolver) për të marrë rrogjet si haraç që populli shqiptar ja u pengonte me djersën e tij që derdhte në arkat e shtetit si taksa e të tjera.

Krejt ato lodra të shëmtuara Zogu i bënte me qëllim që kur të pëlciste ndonjë lëvizje në jug, të shkonin dibranët me etjen e hakmarrjes për ta shuar, sikurse pamë Taf Kazi, Abas Kupe e shokë si komandantë bashibozukësh në Vlorë kërkuan gjela me dhëmbë. Të tilla lodra makabre Zogut i dhanë frytin e dëshiruar.

Zogu, si i paskrupuj që ishte, kthimin e tij nga Jugosllavia në krye të shtetit shqiptar, nuk hezitoi ta ngulte në trurin e veriorëve si triumfin e gegëve mbi një qeveri toskësh që e kishte nxjerrë jashtë Shqipërisë në revolucionin e 1924-ës.

(Marrë nga libri me kujtime i Xhelal Staraveckës "Përpara gjyqit të historisë", botimet "Naimi", Tiranë 2012. Titujt janë të redaksisë së gazetës)

Pas tre javëve të kampionatit të kategorisë së parë,
Korabi merr fitore dhe një humbje

Korabi *nis rrugën* **drejt superligës**

Ekipi i Korabit. Foto: Fehmi Lleshi

Nga **DEFRIM METHASANI**

Fillimi i kampionatit duket premtues dhe realisht ndeshjet kanë qenë me nivel, por është vetëm fillimi dhe skuadra ka nevojë të harmonizohet akoma më shumë për të qenë një konkurrente e denjë me rivalët e saj, Kastrioti i Krujës, Beslidhja e Lezhës apo Erzeni i Shijakut.

Eshtuna e fundit e muajit shtator sërish nxori fitues ekipin e Korabit në futboll, duke shënuar fitoren e dytë në tre javët e para të kategorisë së parë. Tashmë një tjetër ekip, me emra ndryshe nga sezoni që shkoi, përjashto disa që vazhdojnë të mbeten solid, si Melani, Merdini, Karaj, Doçi, Kacnia, Ibro, Brahasani, por edhe drejtori teknik Telman Perleka, ka nisur startin e këtij edicioni të ri, duke performuar hijshëm, madje duke shënuar edhe fitore të rëndësishme, si ajo me Aden e Velipojës 3-1 dhe së fundmi me Ilirinë e Fushë-Krujës 0-1.

Ndërkaq që takimi i parë i 12 shtatorit, na nxori të mundur në Lezhë, në një ndeshje ku skuadra dibrane edhe mund të fitonte, ose të paktën të barazonte shifrat e kësaj ndeshje. Trajneri Dritan Mehmeti ka bërë një përzgjedhje me emra, që vijnë edhe nga superliga, apo kategoria e parë, si Kotorri, Begaj, Bisha, Muçollari, Mziu, Ramazani, Shazivari, Frasheri, Gjoka, Guri, Kolgega, Mezini, Shehaj, Peposhi, ndërsa në stol janë edhe dy portierët rezervë, Prençi dhe Çelaj. Në dy fitoret e realizuara me Adën dhe Ilirinë, ekipi dibran tregoi grintë në fushë, por edhe rezultat, duke shënuar katër gola, me katër autorë të ndryshëm. Në përballjen me Adën, që u zhvillua në Kamëz, shënuan Begaj, Guri dhe Mezini, ndërsa në Fushë-Krujë, një eurogol i Muçollarit na dha tre pikë të arta që na pozicionuan menjëherë në vendin e katërt me pikë të barabarta me vendin e tretë që është Erzeni.

Pas kësaj fitorje që u duatrokit nga sportdashësit e zjarrtë dibranë të ardhur nga Peshkopia, Tirana dhe qytete të tjera, në dhomat e zhveshjes është futur kryetari i bashkisë, Shukri Xhelili, që jo vetëm ka përgëzuar djemtë, por edhe i ka garantuar ata për një mbështetje të vazhdueshme në javët e ardhshme.

Ndeshja e radhës është me rivalin direkt Erzenin e Shijakut, një ekip që edhe sezonin e kaluar në kategorine e dytë, ishte hap pas hapi në ndjekje të skuadrës sonë. Ekipi në pamje të parë krijon përshtypjen e një skuadre profesioniste, prej së cilës akoma pritet të shpalosë vlerat në pikësynimet për këtë sezon. Korabi në tre javët e para, por edhe në javën që vjen, pra në të katërtën, do të luajë jashtë fushës së tij, pasi stadiumi është në rikonstruksion dhe sipas FSHF, duhen plotësuar kërkesat për të liçensuar stadiumin, ku edhe të vazhdojnë të luhen ndeshjet e tjera të kampionatit.

Fillimi i kampionatit duket premtues dhe realisht ndeshjet kanë qenë me nivel, por është vetëm fillimi dhe skuadra ka nevojë të harmonizohet akoma më shumë për të qenë një konkurrente e denjë me rivalët e saj, Kastrioti i Krujës, Beslidhja e Lezhës, apo Erzeni i Shijakut. Edhe në ndeshjen e dytë të kupës së Shqipërisë, që u zhvillua të martën me 29 shtator, ekipi ynë fitoi me Partizanin 2-0 me golat e Kolgegës, por që s'kishin vlerë, pasi ndeshja e parë ish humbur me shifrat e thella 5-0.

Tashmë pikësynimi mbetet vetëm superliga, ndaj për Korabin, secila javë të duket si një finale e vogël, për të arritur qëllimin e madh të superligës. Rruga drejt saj duket se ka nisur, por është e natyrshme që ka shumë vështirësi që duhen përballuar, së pari nga vetë stafi drejtues, presidenti, bashkia, donatorët, por edhe vetë stafi teknik dhe futbollistët, të cilën kanë peshën e madhe të fanellës së emrit të madh dhe të bukur Korabi.

2-0 KUNDËR PARTIZANIT, NJË FITORE HISTORIKE NË KUPË

Për herë të parë në historinë e futbollit shqiptar, ekipi i Korabit fiton një ndeshje me Partizanin në kupën e Shqipërisë. Ndeshja e dytë e zhvilluar për turin e parë të kupës, është fituar nga Korabi, me dy gola të shënuar nga Kolgecaj nga një në secilën pjesë. Edhe pse ekipi dibran u skualifkua nga kjo kupë, sepse kish humbur ndeshjen e parë 5-0, fitorja e së martës me 29 shtator, me shifrat 2-0, do të mbetet historike sepse është e para me Partizanin.

NJERËZ QË DUHEN PËRGËZUAR

Duke ndjekur Korabin, jo vetëm si gazetar, por edhe si dibran, kam parë nga afër dashamirësinë e disa prej atyre që s'dua t'i harrojmë ose anashkalojmë në këtë shkrim. Së pari bashkia që është donatore kryesore e këtij ekipi, si dhe deputeti Ulsi Manja, që ka qëndruar shumë pranë. Gjithashtu, fjalë përgëzuese shkojnë edhe për presidenti Fehmi Mziu që ka vite që është pranë skuadrës me kontributin real të tij, duke mos kursyer asgjë në shërbim të rezultateve dhe sukseseve të futbollit dibran. Në skuadrën e re të Korabit ka vend për të falenderuar edhe zotin Bert Laçi, një njeri tejet pasionant, që ka patur ndikimin e tij si donator, ndërsa uniformat mbajnë firmën "Eiba" të vëllezërve Zuna. Gjatë javëve të para edhe biznesmeni Musa Rriçku ka dhënë kontributin e tij edhe me premio në rastin e ndeshjes së fituar me Adën dhe është treguar i gatshëm edhe për momente të tjera. S'mund të harrohet në këtë shkrim edhe kontributi i stafit mjekësor, ku roli i Artur Alimanit ka qenë vërtet shumë i rëndësishëm në problemet shëndetësore të skuadrës. Natyrisht, që edhe sportdashësit dibranë luajnë një rol të padiskutueshëm, sepse duket se janë lojtari i 12-të në fushë, duke e ndjekur Korabin edhe jashtë.

KALENDARI I NDESHJEVE REZULTATI

Besëlidhja - Korabi		1-0
Korabi - Ada		3 - 1
Iliria - Korabi		0 - 1
3 tetor	Erzeni	- Korabi
17 tetor	Korabi	- Burreli
24 tetor	Besa	- Korabi
31 tetor	Korabi	- Kastrioti
7 nëntor	Adriatiku	- Korabi
21 nëntor	Korabi	- Kamza
28 nëntor	Korabi	- Besëlidhja
5 dhjetor	Ada	- Korabi
12 dhjetor	Korabi	- Iliria
19 dhjetor	Korabi	- Erzeni
6 shkurt 2016	Burreli	- Korabi
13 shkurt	Korabi	- Besa
20 shkurt	Kastrioti	- Korabi
27 shkurt	Korabi	- Adriatiku
5 mars	Kamza	- Korabi

DRITAN MEHMETI – TRAJNER I KORABIT

Deri tani jam shume i kenaqur qe nga bashkia, deputeti dhe presidenti, per kushtet e favorshme qe kane krijuar dhe na kane lene te punojme te qete, por edhe besimin qe kane per mua. Jam i lumtur per mirkuptimin mes nesh, duke menduar edhe ndryshimin nga ekipi i kaluar te ky i sotmi, per te perballuar nje kategori me lart qe ka nivel tjeter nga kategoria e dyte. Jam i kenaqur me futbollistet deri tani, sepse te besh nje skuader do kohen e vet, por mendoj se kemi qene unison, lojtar, staf dhe drejtues. Dua te permend edhe nje fjali speciale per tifozet qe na mbeshtesin dhe nuk e kuptojme nese luajme brenda apo jashte.

FEMI MZIU – PRESIDENT I EKIPIT KORABI

Eshte bere nje pune shum e madhe per nje ekip cilsore harmonik dhe disiplinore duke bere pjese tonen disa lojtare qe e njohin shum mire kete kategori per te arritur objektivin si pretendent dhe jo per te qene thjeshte kalimtare. Falenderoj stafin e palodhur ku duket qarte qe ekipi Korabit me keto lojtare ka deshire dhe etje per fitore ku çdo detyre e dhene nga trajneri po kryhet ne menyre perfekte. Theksoj qe kalendari ka qene jo favorit per ekipin tone, do gje do te behet se shpejti akoma me e bukur ku ekipi do te luaj ne stadiumin e tij para nje tifozerie te zjarrte qe do ndikoje per rezultate pozitive pasi po bejme gjithcka per stadiumin me ndihmen e kryetarit te bashkise z. Shukri Xhelili dhe deputetit z. Ulsi Manja qe ndeshjen derbi Korabi - Burreli ta luajme ne Peshkopi para publikut te mrekullueshem dhe gjeje rastin ti falenderoje qe nuk na ka lene vetem ne çdo transferte. Te gjithe ne se bashku po punojme qe Korabi t'jua shperbleje sakrificen dhe mbeshtetjen e tifozerise fantastike, si lojtare i 12 ne fushe.

SOKOL MZIU – KAPITENI I EKIPIT KORABI

Deri tani ndjehem i kënaqur me atë që skuadra ka treguar në fushën e lojës, edhe pse kemi pasur shumë ngarkesë në kampionat dhe në kupë. Jam optimist për të ardhmen dhe do t'i marrim ndeshjet një nga një. Grupi është i mirë dhe duhet punë. Superliga është një emër i bukur, por rruga drejt saj ka edhe vështirësi, sepse nuk është edhe aq e lehtë. Por ky grup të bën të shpresosh, pasi ka mjaft kualitete që ia vlejnë për ta arritur objektivin. Asgjew nuk është e pamundur, por duhet shumew punë për të shkuar new atew qëllim të rëndësishewm.

portret

Bajram Tollja, *sfidat kohore përmes fisnikërisë së njeriut*

Nga **MEVLUD BUCI**

Ai lindi në janar të vitit 1928
në fshatin Fushë Lurë.

Bir i thjeshtë i Lurës, veprimtar human i pajtimit, pa qenë shtëpi plaku a në pozitë, burrë i karareve dhe i rrezatimit të kulturës së kullës, fisit, Lurës, Dibrës e më gjerë.
Pra, i mbetet testament geni e shpirti i fisnikërisë njerëzore, lurianit të nderuar Bajram Ramadan Tollja.

Në portretin e Bajram Tolles spikasin cilësitë e një jete njerëzore kaluar përmes faktit që ai mbeti jetim që i vogël dhe kjo nuk ia injektoi vrazhdësinë, po mirësinë dhe dashurinë për jetën, të afërmit dhe njerëzit në përgjithësi. Duke qenë lurjan, porteti i tij vështrohet edhe në një prizëm më të gjerë, pikërisht tek vlerat e kësaj krahine, si shenjë e vëllazërimit fetar dhe e karareve. Jo më kot për Lurën, shkroi Edit Durhami, Patër Gjergj Fishta, Dom Nikollë Kaçorri e studiues të tjerë si Hilmi Kolgjegja, Xheladin Tollja, Ali Koçeku, Sali Ajazi, Fatos Daci, Zef Vladi, Nikollë Loka, Ludovik Rajta etj. Bukuria e peizazhit sikur shtrihet në këtë trevë me bukurinë e traditave të kodifikuara në një fanatizëm të mirë siç janë: mikpritja, besa, vëllazërimi, harmonia fetare, patriotizmi kushtrues për t`i dalë zot atdheut. Këto tradita u përçuan brez pas brezi dhe Bajram Tollja ishte njëri nga bartësit e tyre. Vështruar në këtë aspekt të jetës së Lurës nëpër shekuj , kuptohet se pati edhe mjaft gjëra që nuk shkojnë dhe vinin si rezultat i përçarjes që injektonte i huaji, si rezultat i prapambetjes shekullore që ai kishte afruar me pushtimin e gjatë. Kjo prapambetje do binte hakmarrjen apo ngjarje të rënda. Duhej gjithnjë si kundërpeshë një frymë pajtuese dhe Bajram Tollja shënohet si një nga nismëtarët dhe protagonistët kryesorë të frymës së pajtimit, në emër të ruajtjes së vlerave njerëzore dhe të traditave të malësisë.

Ai lindi në janar të vitit 1928 në fshatin Fushë Lurë. Nga që i ati, Ramadani dhe e ëma Temë Tollja (Gjoçi) u ndanë nga jeta. Bajrami rritet jetim tek dajat e vet, në Kraj Lurë. Gjyshi Ahmet dhe e më pas daja Can Gjoçi i rritën dhe edukuan Bajramin, Fatimen, Cenin. Universiteti i një fëmije apo të riu atëherë, ishte rritja dhe mësimi me edukatën dhe respektin që kultivohej në një hulli të gjerë dhe të drejtë traditash e vlerash të trashëguara.

Pastaj kulla e Gjoçit ishte një kullë e nderuar, ajo, kulla e Ibrahim Gjoçit kishte pritur mikun e madh të saj dhe birin e Malësisë së Gjakovës , trimin e maleve, Bajram Currin. Kjo ia shton më tepër respektin asaj dhe rrit përgjegjësinë ndër breza për ta mbajtur në lartësinë e duhur të kodifikimit mikpritës edhe në kohët e sotme.

Dhe sa herë e takoja Bajramin ai do të shprehej, se pikë të dobët kishte nipat e Lurës: -Lurës i dallohen nipat, thoshte. Gjon Markagjoni, nip tek Rajta, Lleshi i Zi nip tek Doçi, Preng Pashë Mirdita, nip tek Ajazi;Beqir Valteri nip tek Deda, Qemal Isuf Selmani, nip tek Mena, Ibrahim Lleshi , heroi i hidrocentraleve, nip tek Tollja, e pas kësaj thënie i dukej se ishte në Fushë Lurë dhe jo në Kodër Kamëz. Sipas traditës popullore nipi për dajën shtie me pushkë, po kjo tregon edhe atë ndërvartësi të bukur poetike midis dyshes dajë -nip. Ajo shikohet edhe si një lidhje e bukur midis krahinave në shekuj që manifestohet tek besatimi popullor për t`u dalë para sfidave kohore, shpesh aq të vështira po që kapërceheshin me vendosmëri e guxim duke shkuar deri në sakrificë sublime të malësorëve tanë, sidomos të lurjanëve trima dhe aq të fisshëm. Dhe, gjithmonë në vazhdën e kësaj ideje që mbart filozofimin jetësor të një jete të gjallë, do të shohim edhe përkujdesjen e dajave për Bajramin. Ata e dërgojnë Bajramin në kullën e tyre në Fushë Lurë dhe në moshën 16 vjeçare e martojnë me Sabrie Musë Topuzin nga Lashkiza e Zall Dardhës. I etur për dije Bajrami u shkollua në mënyrë autodidakte nga mësuesi popullor Gjok Ndue Rajta, në mësimin me rrasa guri në natyrë. Më pas kryen 9 muaj kurs në shkollën "Kristoforidhi" në Tiranë. Më pas kryen shërbimin ushtarak në Burrel dhe kursin tremujor për oficer reservist. Janë vitet 1966 deri më 1971 ku punon si specialist i pemëtarisë në fermën e Laçit. Bashkë me nipat, Ibrahim, Jonuz e Bajram LLeshi (luanët e hidrocentraleve nga Katër Grykët) ai arrin rezultate të shkëlqyera në frontet e punës në Va të Dejës e gjetkë. Vitet 1971-1998 do e gjejnë Bajramin në NNJ e Laçit.

Njeriun e ndershëm dhe punëtor e duan dhe respektojnë miqtë. Bajram Tollja dëshmon me jetën e vet se kudo që shkon di ta shënojë suksesin përmes punës dhe ta marrë vendlindjen me vete dhe të mos i shkëpusë lidhjet me të. Shtëpia e re në Sanxhak bëhet një vatër pritëse si ajo në Lurë. Edhe kur erdhi në Kodër Kamëz me 1996 ai gjithnjë i kujtonte fqinjët e Sanxhakur Emulla Manukën, Sabri e Shaqir Dokun, luznakë, selishtjanët Abaz, Sefer e Faik Muça, Nel Halil e Kadri Gjoka, birin e Myzeqesë Beqir Xhindole, lurasit Bajram, Ferit e Xhelal Përleka, Ismail Lokën e plot të tjerë.

Mikpritësi është gjithnjë një magnet, ai e ka prirje të genit të trashëguar dhe gjithnjë pritja tek ai ndrit. Kjo është e provuar dhe është tipar i lartë fisnikërie. Prej njohjes së miqve dhe rëndësisë së tyre buron edhe rritja e mikpritësit, merr udhë dhe dëgjohet fjala, fitohet autoriteti i figurës dhe përmendja e saj. Njerëzit janë vëllezër thoshte ai, dhe një zot kanë. Ndaj miqtë e kullës si: Topuzët e Lashkizës, Pashet e Gjoçajve, Hotin e Lurës, Lleshin e Lukanit e plot të tjerë mbeteshin gjithnjë brenda atij afrimiteti që jep gjithnjë tradita e mikpritjes. Kjo bukuri do rindërtohet gjithnjë në kohra të reja e do të marrë vlerë si përcjellje e frymës nga brezi në brez. Bajrami së bashku me bashkëshorten Sabrie lindën dhe edukuan tre fëmijë:Bukuria, Hamiti e Petriti.

Gjithnjë duke përcjellë frymën e kohës njeriut i takon të mos ia braktisë asaj sensin zhvillues, t`i përshtatet asaj, po asnjëherë duke mos harruar se çfarë mbetet e mirë nga e shkuara, çfarë mund të mësojmë prej saj. Në udhën e fisnikërisë së prindërve, njeriu duhet të kujtojë se çdo gjë e tyre mbartet tek ai në mënyrë të natyrshme, sepse geni lind genin dhe s`ka si të ngjasë ndryshe. Petriti, fëmija i tretë u ngjit shkallëve të jetës. Mbasi mbaron arsimin ekonomik ai punon në Agjensinë e shpërndarjes së lëndës drusore në Laç, e nga viti 1996 në Kodër Kamëz e Zog të Zi.

Në gjurmët e tij dhe gjyshit ecin edhe tre fëmijët e tij , vajzat dhe djali. Kultura e punës përcillet jo si amanet po si veti e trashëguar, si zgjuarsi dhe burim vullneti se, punë pa punë nuk ka. E, gjithnjë në këtë "rrethim" të ndritur miqësor, nuk mund të anashkalohen emra të tjerë si Pëllumb Kulen , nipin e Hasan Vathit, mikun e kullës Rasim Hoti, mësuesin e nderuar Nazif Bodini; dhe, ky "rrethim"miqësor mbushet e zgjerohet nga mbresat, kujtime dhe respektin për gjurmët lë njeriu në jetën e vet. Njeriu nuk është i përjetshëm, e përjetshme mbetet ajo çfarë lë pas, çfarë trashëgojnë fëmijët e tij dhe sa ata ndikojnë në shoqëri.

Bajram Tollja u nda nga jeta më 20 shtator 1998, po pas emrit të tij mbet si një shtesë e mrekullueshme bujaria, puna, përkushtimi, sedra e malësorit, bukuria e jetës së ndërtuar me ndershmëri, fëmijët e tij që ditën ta lartësojnë emrin e babës dhe një numër i pafundmë miqsh që e kujtojnë dhe dinë të flasin përmes kujtimeve vetëm me fjalë të mira, një numër njerëzish që patën nevojë për të dhe ai u gjet pranë tyre si njeri i frymës pajtuese duke i dhënë një dorë ngritje fuqisë së jetës dhe bukurisë së saj…

Bir i thjeshtë i Lurës, veprimtar human i pajtimit, pa qenë shtëpi plaku a në pozitë, burrë i karareve dhe i rrezatimit të kulturës së kullës, fisit, Lurës, Dibrës e më gjerë. Pra, i mbetet testament geni e shpirti i fisnikërisë njerëzore, lurianit të nderuar Bajram Ramadan Tollja.

EKIPI I MJEKËVE NGA USA VIJNË NË PESHKOPI NGA DATA 10-16 TETOR.

Data e vizitave tek kisha është

11 Tetor nga ora 16^{00} - 19^{00}.

Nëse keni nevojë për një vizitë ose keni dike në mendje, na kontakto që të rezervojmë një orar për ty.

Ju mirëpresim!
Kisha Alfa-Omega

Peshkopi, 11 tetor 2015 - Shëtitorja "Elez Isufi"

Ðli bio, bli në Ðibër!

Panairi i prodhimeve bujqësore e blegtorale

DREJTORIA E BUJQËSISË DIBËR ORGANIZON MË 11 TETOR 2015
PANAIRIN E PRODHIMEVE BUJQËSORE E BLEGTORALE
NË SHËTITOREN E PESHKOPISË.

Ftohen fermerët të marrin pjesë në këtë panair

Organizimi i këtij panairi këtë vit ka nevojë për mbështetje financiare, kështu që organizatorët ftojnë individë, biznesmenë, organizata joqeveritare apo dashamirës të Dibrës të kontribuojnë sadopak në realizimin e këtij eventi.

Për informacion tel: 0684667007

Kjo reklamë është kontribut i gazetës Rruga e Arbërit në fushatën publicitare për Panairin

cyan magenta yellow black